

VZDELÁVANIE

FRODOVA CESTA

Kapitola XXXVI.

Cesta poznania (5. časť)

Národné parky (I.)

Milí mladí priatelia,

tvrdím, že národné parky sú katedrály prírody. Chrám, v ktorých srdce človeka má pookriať, pľúca sa majú naplniť rôznorodými vôňami, oči sa majú tešiť zo zázraku stvorenia, nohy sa majú rozbehnúť v ústrety dobrodružstvu a človek sa má stretnúť s prapodstatou drsnej, nespútanej a slobodnej prírody.

Národné parky nemajú byť záhumienkom, poličkom za domom či záhradkou kdesi v záhradkárskej kolónii. Nemajú byť priestorom s narysovanými „hriadkami“, často s pridanou hodnotou architektonického gýča záhradnej stavby, kde chodíme pleťm, rýľovaním, striekaním... usmerňovať čo, kde, kedy a prečo má vyrastať.

Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. v § 19 ods. 1) definuje národný park ako: „Rozsiahlejšie územie, spravidla s výmerou nad 1 000 ha, prevažne s ekosystémami podstatne nezmenenými ľudskou činnosťou alebo v jedinečnej a prirodzenej krajinskej štruktúre, tvoriace nadregionálne biocentrá a najvýznamnejšie prírodné dedičstvo, v ktorom je ochrana prírody nadradená nad ostatné činnosti...“

Aká je však každodenná realita? Sú naše národné parky „ekosystémami podstatne nezmenenými ľudskou činnosťou“? Asi ťažko...

Asi ťažko môžeme pokladať ťažbu dreva, poľovačky, hotely, lyžiarske vleky a najmä neustálu snahu o ďalšiu ťažbu dreva, poľovačky, nové hotely, dlhšie a kapacitne mohutnejšie vleky za podporu základných princípov fungovania národného parku.

A čo je ešte horšie, z názvu týchto území akosi vyšumelo slovo „národný“. Kde je národ, ktorému pred očami developeri demontujú jeho park a ktorý nedokáže zodvihnúť hlas za niečo, čo sa z dlhodobého hľadiska nedá vyvážať žiadnym mešcom peňazí?

Národné parky sú katedrály prírody. Nie sú to bezduché texty v propagačných letákoch, nie sú to štylizované fotografie v obrázkových publikáciách, nie sú to všeobecné frázy o tom „ako veľmi ľúbime prírodu“. Národné parky a náš postoj k nim sú o nás. O našich hodnotách, želaniach a snoch.

Vaše listy, kresby, fotografie... očakávam do 20. augusta na adrese: Slovenská agentúra životného prostredia, ENVIROMAGAZÍN, „Frodova cesta“, Tajovského 28, 975 90 Banská Bystrica

Obálku označte: „Prísne tajné! Len pre Froda“.

Majte sa krásne!

Frodo z Liptovského Mikuláša

hobitka diera pod Kopcom č. 72584/IV

Vyskúšajte si svoje vedomosti

Všeobecná časť a NP Veľká Fatra

1. V SR je v súčasnosti vyhlásených:

- A. 9 národných parkov
- B. 7 národných parkov
- C. 8 národných parkov

2. Za územný systém ekologickej stability (ÚSES) sa považuje „taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine.“ Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho alebo miestneho významu. Podľa tejto definície sú národné parky v systéme ÚSES:

- A. biokoridormi
- B. biocentrami
- C. interakčnými prvkami

3. Čo znamená skratka NECONET?

Ilustračná kresba: Silvia Redlingerová

4. Ktorá z týchto definícií zodpovedá vymedzeniu národného parku?

- A. Rozsiahlejšie územie, spravidla s výmerou nad 1 000 ha, prevažne s ekosystémami podstatne nezmenenými ľudskou činnosťou alebo v jedinečnej a prirodzenej krajinskej štruktúre, tvoriace nadregionálne biocentrá a najvýznamnejšie prírodné dedičstvo, v ktorom je ochrana prírody nadradená nad ostatné činnosti.
- B. Rozsiahlejšie územie, spravidla s výmerou nad 1 000 ha, s rozptýlenými ekosystémami významnými pre zachovanie biologickej rozmanitosti a ekologickej stability, s charakteristickým vzhľadom krajiny alebo so špecifickými formami historického osídlenia.
- C. Lokalita, spravidla s výmerou do 1 000 ha, na ktorej sú biotopy európskeho významu alebo biotopy národného významu, alebo ktorá je biotopom druhu európskeho významu alebo biotopom druhu národného významu a kde priaznivý stav týchto biotopov závisí na obhospodarovaní človekom.

5. V súlade so zákonom o ochrane prírody a krajiny (č. 543/2002 Z. z.) sa v národných parkoch vymedzujú a odstupňujú zóny starostlivosti (tzv. zónacia územia), a to podľa povahy prírodných hodnôt v nich. Priradíte k jednotlivým zónam stupeň ich ochrany.

(Poznámka: Najvyšším stupňom ochrany je piaty stupeň).

A. zóna A	1. tretí stupeň
B. zóna B	2. štvrtý stupeň
C. zóna C	3. druhý stupeň
D. zóna D	4. piaty stupeň

6. Hlavným faktorom ovplyvňujúcim ďalšie smerovanie ochrany prírody a krajiny v SR je zavádzanie princípov ochrany prírody a krajiny EÚ do systému ochrany prírody a krajiny v SR. Základnou súčasťou európskej politiky pri ochrane biodiverzity členských krajín EÚ je tvorba sústavy osobitne chránených území známej pod názvom:

- A. EECONET
- B. NATURA 2000
- C. ÚSES

7. Implementácia NATURA 2000 sa realizuje na základe dvoch smerníc: smernice Rady EÚ č. 92/43/EHS o biotopoch a smernice Rady EÚ č. 79/409/EHS o vtákoch. Musí sa doterajšia sieť chránených území v SR prekrývať s územiami zaradenými do sústavy osobitne chránených území NATURA 2000?

- A. áno
- B. nie

8. Koľko chránených vtáčích území v zmysle smernice o vtákoch bolo schválených vládou SR a zaradených do zoznamu?

- A. 38
- B. 22
- C. 16

9. Napiš názov aspoň jedného chráneného vtáčieho územia, ktoré sa prekrýva (aj čiastočne) s územím existujúceho národného parku.

10. Vymenuj aspoň 5 zásad správania sa na území národného parku.

11. Celkový druhový potenciál (rôznorodosť) živej prírody sa nazýva...

12. Druhy, ktoré vznikli v špeciálnych podmienkach na relatívne malom území a nikde inde na svete sa nevyskytujú, sa nazývajú:

- A. endemity
- B. neofyty
- C. invázne rastliny

13. Jedným z globálnych problémov je vymieranie druhov rastlín a živočíchov. Preto Svetová únia ochrany prírody a prírodných zdrojov (IUCN – The World Conservation Union) vedie evidenciu vyhynutých, vymierajúcich a ohrozených druhov rastlín a živočíchov. Tieto zoznamy sú známe ako:

- A. žlté knihy
- B. červené knihy
- C. modré knihy

14. Napiš názvy aspoň 3 lokalít medzinárodného významu chránených podľa Ramsarského dohovoru.

15. K názvom medzinárodných dohovorov priradíte ich rozšírené charakteristiky, pod ktorými sú známe:

- Ramsarský dohovor –
- Bonnská konvencia –
- Bernská konvencia –
- Washingtonská konvencia (CITES) –

- A. Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín

- B. Dohovor o ochrane voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť
- C. Dohovor o mokradiach majúciach medzinárodný význam, najmä ako biotopy vodného vtáctva
- D. Dohovor o biologickej diverzite
- E. Dohovor o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva
- F. Dohovor o ochrane sfahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov

16. Národný park Veľká Fatra je z hľadiska geologickej stavby budovaný sedimentárnym obalom, križňanským príkrovom a chočským príkrovom, ktoré sú zastúpené vápencami, dolomitmi, kremencami, pieskovecami, bridlicami atď. a z granitoidných hornín (žulové horniny), ktoré tvoria:

- A. kryštalické jadro
- B. chočský príkrov
- C. križňanský príkrov

17. Veľkým problémom všetkých vysokých pohorí je ich náchylnosť na vysoký stupeň potencionalnej erózie, t. j. erózie, ktorá by nastala po odstránení lesného porastu, ako aj ostatného vegetačného krytu. V NP Veľká Fatra patrí do kategórií vysokej a veľmi vysokej potencionalnej erózie 97 % územia nad 1 000 m n. m., kde by priemerný ročný erózný odnos predstavoval 7,13 mm. Pri tejto dynamike odnosu by bol zvetralinový plášť pohoria úplne zerodovaný (odnesený) za:

- A. 5 - 25 rokov
- B. 75 - 150 rokov
- C. 250 - 500 rokov

18. Najväčšiu plochu NP Veľká Fatra zaberajú bučiny a jedľobučiny miestami premenené na smrekové monokultúry, na sutiach s prechodom do horských javorín, na alúviach do jelšových lužných lesov a s rastúcou nadmorskou výškou do prirodzených smrečín a kosodreviny, nad ktorými sa rozprestierajú mačínové spoločenstvá alpských lúk. Niektoré lesné celky Veľkej Fatry majú pralesovitý charakter, boli súčasťou pôvodne navrhnutých 22 lokalít na zapísanie do Zoznamu svetového prírodného dedičstva pod názvom Pralesy Slovenska. Nakoniec však bolo nominovaných a do Zoznamu svetového prírodného dedičstva zapísaných (jún 2007) 6 lokalít v NP Poloniny a CHKO Vihorlat pod názvom Karpatské bukové pralesy. Napíšte názov aspoň jedného maloplošného chráneného územia NP Veľká Fatra s pralesovitými porastami.

19. Na území NP Veľká Fatra sa nachádza lokalita, na ktorej bol zaznamenaný výskyt cca 1 500 exemplárov chráneného tisú európskeho s výskytom vo vápencovej bučine. Na tejto lokalite sa vyskytujú až 600-ročné exempláre tejto vzácnej dreviny. Priemerný vek jedincov je 250 rokov. Ako sa nazýva spomínané maloplošné chránené územie?

20. Vo Veľkej Fatre je zaznamenaných viac ako 50 jaskýň (hlbších ako 6 m). Najväčšia jaskyňa je Suchá jaskyňa č. 1 v Belianskej doline a dosahuje dĺžku 1 485 m. Medzi jaskyne s najkrajšou kvapľovou výzdobou patria Perlová jaskyňa, Javorina a Suchá jaskyňa č. 1. Viaceré veľkofatranské jaskyne sú známe svojím pravekým osídlením, našli sa tu vzácne archeologické a paleontologické nálezy. V súčasnosti slúžia ako významné zimoviská netopierov. Na území Veľkej Fatry sa nachádza taktiež 16 vodopádov (s výškou nad 3 m),

z ktorých najväčší je vodopád v Suchej doline s výškou cca 25 m. Na území NP Veľká Fatra sa nachádza aj niekoľko vyvieraciek, ktoré sú aj v súčasnosti zdrojom silne mineralizovanej vody, prostredníctvom ktorej sa na lokalite vytvárajú vrstvičky:

- A. vápenca
- B. dolomitu
- C. travertínu

21. Územie Veľkej Fatry je rozčlenené na východnú (liptovskú) a západnú (turčiansku) časť mohutnou dolinou (dĺžka 27 km), ktorá patrí medzi najdlhšie doliny v pohoriach Slovenska. Aký je názov tejto doliny?

- A. Necpalská dolina
- B. Tichá dolina
- C. Ľubochňanská dolina

22. V neďalekej Turčianskej kotline je výrazným krajinným prvkom stredný tok meandrujúcej rieky Turiec (od obce Moškovce po mesto Martin) s brehovou vegetáciou, bohatou herpetofaunou a ichthyofaunou (hlavátka obyčajná, kolok malý, hrúz fúzatý). Táto lokalita bola zaradená do medzinárodného zoznamu významných mokradí, a to podľa:

- A. Ramsarského dohovoru
- B. Bonnského dohovoru
- C. Bernského dohovoru

23. Na severovýchodnom okraji NP Veľká Fatra sa nachádza pamiatková rezervácia ľudovej architektúry, ktorá bola v roku 1993 zaradená do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva. Ako sa volá táto pamiatková rezervácia?

NP Nízke Tatry

1. NP Nízke Tatry je rozlohou najväčším národným parkom Slovenska. Súčasná rozloha NP je 72 842 ha a ochranného pásma 110 162 ha. Bol vyhlásený v roku 1978 a zasahuje do 3 krajov (Banskobystrický, Žilinský, Prešovský) a 5 okresov (B. Bystrica, Brezno, Ružomberok, Liptovský Mikuláš a Poprad). Nízke Tatry sú druhým najvyšším pohorím Slovenska, hlavný hrebeň Nízkych Tatier má dĺžku v smere V - Z cca 80 km, sedlo Čertovica rozdeľuje hlavný hrebeň na 2 podcelky, a to na Kráľovoľské (východná časť) a Ďumbierske (západná časť). Centrálna časť pohoria je tvorená kryštalickými horninami (granit, granodiorit, rula, fylit). Na geologickej stavbe sa podieľajú aj mezozoické horniny (vápenc, dolomit), na ktorých sa vytvára krasový reliéf. Pri poslednom zaľadení bolo v Nízkych Tatrách 16 ľadovcov, ktoré vytvorili typický vysokohorský glaciálny reliéf v ich centrálnej časti. Najdlhší bol križňanský ľadovec s dĺžkou 6 050 m. Najvyšším vrcholom je Ďumbier (2 043 m n. m.). Okrem Ďumbiera ešte 3 ďalšie vrcholy presahujú nadmorskú výšku 2 000 metrov. Napíšte ich názvy.

2. Medzi najospevovanejšie a legendami a povestami opradené vrchy Slovenska patrí Kráľova hoľa. Aký strom stojí na tejto mohutnej a rozložitej holi v známej ľudovej piesni?

- A. vysoký
- B. zelený
- C. mohutný

3. Ako sa volá najväčšie pleso v Nízkych Tatrách s rozlohou 0,73 ha (najväčšia hĺbka plesa je 8 m), ktoré vzniklo zahradením údolia morénou? Jeho názov sa dozvieme, ak správne vyriešite osemsmetrovku.

Prírodné rezervácie SR: Flák, Grapa, Holík, Jeľšovec, Kamenec, Kút, Kysel', Poš, Rohy, Rožok, Rumbáre, Udrina

V K A M E N E C
A R K O Ž O R E
P B I K A Ľ F V
A H O L Í K C O
R O H Y K P O Š
G A N I R D U L
É R U M B Á R E
Ľ E S Y K Ú T J

4. Brankovský vodopád je štvrtý najvyšší na Slovensku, je vysoký 55 m, ale často trpí nedostatkom vody. Nachádza sa na západnom úpätí vrchu Veľký Brankov. Najdlhším jaskynným systémom je Demänovský jaskynný systém (cca 30 km) - vytvára ho 9 navzájom prepojených jaskýň (sprístupnené jaskyne: Demänovská jaskyňa slobody, Demänovská ľadová jaskyňa a Bystrianska jaskyňa). Najhlbšia jaskyňa v SR, Starý hrad (- 423 m), sa nachádza v masíve Krakovej hole na severnej strane Nízkych Tatier. Najhlbšou priepasťou je Veľká ľadová priepasť (- 125 m) na Ohništi v Jánskej doline, na jej dne je 15 m vysoký ľadový kužeľ. Najvyššie položená jaskyňa, Jaskyňa mŕtvych netopierov (1 750 m n. m.), je sprístupnená aj pre verejnosť. Najväčšou skalnou bránou je Okno na Ohništi (27 m). Vzniklo zvetrávaním pomerne úzkeho útesu z triasových vápencov. Pod Kráľovou hoľou pramenia 3 významné rieky Slovenska (napíšte ich názvy).

5. Na území NAPANT-u sa vyskytuje 129 zákonom chránených druhov rastlín, 64 druhov zaraďujeme do kategórie ohrozených a veľmi zraniteľných. Dva druhy môžeme v rámci celého Slovenska nájsť len v Nízkych Tatrách, sú to paprad' - kučeravec čiarkovitý a mach - ochyrea tatranská. Medzi ďalšie významné druhy rastlín národného parku patria: poniklec slovenský, poniklec biely, plesnivec alpský, astra alpínska, horec Clusiov, horec ľadový, horec bodkovaný, dryádka osemľupienková, veternica narcisokvetá, silenka bezbyľová, lomikameň metľinatý, črievičník papučkový (papučka), klinček lesklý, prvosienka holá, prvosienka pomúčená, prvosienka najmenšia. Horské kvety majú zreteľne intenzívnejšie sfarbené, žiarivejšie kvety ako rastliny nižín, potvrdí to každý návštevník hôr a treba mu dať za pravdu. Prečo? V prostredí sivohnedých, jednotvárných kamenných morí aj najskromnejší kvietok upúta oveľa viac, ako jeho rodný druh na rozkvitnutej lúke. V čistom horskom vzduchu je tiež mimoriadne vysoká intenzita svetla, ktorá pôsobí na naše vnímanie farieb (vnímame ich ako sytéjšie), a aj samotné rastliny odpovedajú na intenzívnejšie žiarenie výraznejším sfarbením kvetov. Jednou z týchto žiarivo sfarbených rastlín je aj klinček ľadovcový. Akú farbu majú jeho kvety?

- A. fialovomodrú
- B. oranžovožltú
- C. ružovočervenú

6. V riešení osemsmetrovky sa ukrýva meno drobnej rastliny, ktorá ako druh existovala už v treťohorách niekde v Arktide. Keď počas ľadovej doby pokryl veľký ľadovec takmer celú Škandináviu a valil sa ďalej na juh, postupovala ako predvoj pred ním. S nevela inými druhmi arktickej tundry sa usadzovala všade tam, kde mrazivý

ľadovec znemožnil rásť teplomilnejším rastlinám. Rýchle rozmnožovanie na veľké vzdialenosti jej umožňovali drobné nažky s perovitými chlpkami, unášané vetrom na desiatky kilometrov. Ľadovec napokon ustúpil, no táto húževnatá a nepoddajná rastlinka zostala a jej krémovobiele kvety dodnes žiaria na vápencovom podklade ako hrejivé pamiatky na dobu ľadovú.

Chránené rastliny: hadomor, hulač, ibiš, mak, mandľa, prílbica, roripa, sivulka, vranček, tis, smohla

Š I B I D K A M
P R I L B I C A
R O M O D A H N
V R A N Č E K D
T I S R Y Á D Ľ
K P S M O H L A
A A K Ľ U V I S
K Í N V A Ľ U H

7. Na celom území Nízkych Tatier pôvodne nadväzovala na hornú hranicu rozšírenia smreka nízka drevina s polievavým kmeňom i konármi – kosodrevina. Vystupovala až do výšky 1 800 m. Zásahmi človeka, najmä rozširovaním plôch pre pastvu, ju na veľkých plochách zničili. Z podobných dôvodov zanikli na mnohých miestach aj smrekové porasty najvyšších polôh, v dôsledku čoho sa znížila horná hranica lesa. Kosodrevina patrí medzi:

- A. borovice
- B. smrekovce
- C. tisy

8. V najvyšších polohách Nízkych Tatier nás svojou výškou (do 60 cm) upúta na trávnatých horských lúčach horec bodkovaný. Jeho podzemky obsahujú horké glykozidy, kvôli ktorým ho na niektorých miestach vyhúbili. Používajú sa totiž ako súčasť liečivých čajov a horkých žalúdočných tinktúr a likérov podporujúcich trávenie. Priradiť zodpovedajúcu kombináciu farby kvetov a ich bodkovania, ktorou sa horec bodkovaný pýši (iba jedna kombinácia je správna).

- A. žltá farba kvetov 1. tmavofialové body
- B. biela farba kvetov 2. biele body
- C. červená farba kvetov 3. červené body

9. Medzi vzácne druhy vtákov obývajúcich Nízke Tatry patrí aj vtáčik na obrázku. Obýva skalné steny, v štrbinách ktorých si buduje hniezdo. Živí sa pavúkmi, slimákmi a hmyzom. Je to (čítaj odzadu):

- A. akrokýs áseleb
- B. sonovirk ýnjačybo
- C. kirárum yldírkonevřeč

10. Z dravých vtákov, ktoré hniezdia v národnom parku popri bežnejších druhoch, ako sú myšiak, jastrab či kráľovec, sokol myšiak, je to aj orol skalný a na horských lúčach loviaci orol... (jeho druhové meno sa dozviete, ak doplníte rozutekané písmenká). Je to najhojnejší zástupca orlov na Slovensku. Ohrozujú ho najmä turisti a horolezci, ktorí tieto, ale aj ďalšie vtáky, vyrušujú pri hniezdení.

K Ý Ľ V K A
I R

11. V celej oblasti je hojne zastúpený chránený krkavec,

upozorňujúci na seba charakteristickým kráľavým hlasom. Lovia aj živé zvieratá (od hmyzu až po cicavce), ale ich najväčší význam spočíva v tom, že odstraňujú z prírody uhynuté zvieratá. Živia sa prevažne zdochlinami. Krkavce patria medzi:

- A. spevavce
- B. dravce
- C. krakľovce

12. Rozsiahle lesy Nízkych Tatier patria na Slovensku k najlepším útočiskám našich veľkých šeliem. Dravec, ktorého celé meno sa dozviete, ak vyriešite osemsemerovku, je spolu s rysom najdôležitejším regulátorom početnosti stavu jelenej zveri. Loví totiž najmä choré a slabšie jedince. Tam, kde žije, sú stavy kopytníkov úmerné množstvu ich rastlinnej potravy a zver nerobí škody na lesných porastoch.

hrúz, chochláč, chriašťač, jež, kuvik, lajniak, slimák, sága, muchár, rak, sup, sova, plch

K Z P V K R L Ľ
Á Ú U R A Á K E
M R S A I CH D T
I H V K N U K Š
L O Ž E J M I A
S Á G A A R V I
A V Ý CH L P U R
CH O CH L Á Č K CH

13. Horské a podhorské bystriny východnej časti Nízkych Tatier patria k najkrajším pstruhovým vodám na Slovensku. Okrem pstruha a lipňa sú typickými druhmi týchto vód aj hlaváč, slíž a ... (riešenie osemsemerovky). Vďaka dobrému zarybneniu tokov žije v Nízkych Tatrách zákonom chránená vydra. V minulom storočí sa na prítokoch horného Hrona vyskytovala aj vzácna malá šelma norok karpatský.

hrúz, chochláčka, ibis, jež, los, myšiarka, plch, potočník, rak, sluka, sup, svišť, sýkorka

K Í N Č O T O P
A K R A I Š Y M
Č P L CH Ť Ž E J
E R U Š E S O L
I B I S L U K A
B V Ľ A Z Ú R H
S Ý K O R K A R
A K Č A L CH O CH

14. Jeden z najvýznamnejších jaskýnných systémov na svete vytvorila v krase Demänovskej doliny riečka Demänovka. Tvorí ho 28 jaskýň. Veľkosťou a nádherou pestrofarebné kvapľovej výzdoby vyniká Demänovská jaskyňa slobody. Na príklade ďalšej, Demänovskej ľadovej jaskyne, možno vidieť, aké dôležité je citlivo a iba na vedeckom základe vykonávať akékoľvek zásahy do prírody. Ľudia ju totiž neuvážene pospájali s teplejšími jaskyňami, čo spôsobilo roztopenie veľkej časti ľadu v priebehu jediného roka. Ľadová výzdoba (sčasti zničená aj návštevníkmi) sa bude po zamorení spojení obnovovať niekoľko desaťročí. Demänovská ľadová jaskyňa sa niekedy nazýva aj:

- A. Obria

- B. Slonia
- C. Dračia

NP Slovenský raj a NP Slovenský kras

1. Pomenovanie Slovenský raj bolo po prvýkrát použité v časopise Krásy Slovenska (č. 2 – 3/1921). Územie sa začalo chrániť od 21. 8. 1964 ako prvá chránená krajinná oblasť v bývalej ČSR. Od 1. 4. 1988 je národným parkom, ktorý je od roku 1994 zaradený do európskej siete EECONET a v národnej sieti NECONET je vedený ako biocentrum nadregionálneho významu GNÚSES. Tento národný park je jediným kandidátom SR do siete najlepšie manažovaných chránených území Európy:

- A. PAN – Parks
- B. NECONET
- C. EMERALD

2. Najvyššie položeným miestom v NP je Predná hoľa (1 545 m n. m.), najnižšie položeným miestom hladina Hornádu pri Smižianskej Maši (470 m n. m.). Slovenský raj patrí do oblasti Slovenského rudohoria do celku Spišsko-gemerský kras. Na západe hraničí s Nízkymi Tatrami a na severe s Hornádskou kotlinou. Reliéf Slovenského raja sa znižuje od juhu na sever, čo je dôsledok megantiklinálneho vyklenutia Slovenského rudohoria. Slovenský raj je budovaný prevažne vápencami a dolomitmi:

- A. neogénu
- B. mezozoika
- C. kambria

3. Geologické podmienky, ako aj exogénne činitele, podmienili osobitný charakter povrchovej tvárnosti Slovenského raja. V NP je najvyššia koncentrácia roklín v Karpatskom oblúku (4,4 rokliny/10 km²), najrozsiahlejšou krasovou plošinou je Glac, najmohutnejšou roklinou Veľký Sokol (dĺžka 4,5 km a hĺbka 300 metrov, je tu viac ako 50 jaskýň), najdlhším kaňonom Prielom Hornádu (11,7 km, ťahne sa od Hrdla Hornádu na Podlesku pri Hrabušiciach po most pri Smižianskej Maši, je tu 460 druhov vyšších rastlín), najvyšším vodopádom je závojevý vodopád v Sokolej doline (70 metrov). V reliéfe Slovenského raja dominujú dve základné geomorfologické formy, ktoré majú najväčšiu zásluhu na jeho atraktivnosti. Sú to riečne doliny (tiesňavy) a:

- A. hole
- B. štíty
- C. krasové planiny

4. Rozčlenenie územia Slovenského raja zvyrazňujú zarezané kaňony Hornádu a Hnilca v okrajových oblastiach a vo vnútri oblasti predovšetkým tiesňavy (rokliny). Napíšte názov aspoň troch roklín Slovenského raja.

5. Na krasových planinách Slovenského raja sú zachované početné krasové javy ako: škrapy, skalné stupne, úvaly a krasové jamy. Aké je synonymum pre krasovú jamu?

- A. jaskyňa
- B. závrt
- C. priepať

6. V Slovenskom raji sa nachádza množstvo podzemných krasových javov: jaskýň (350), priepastí (4) a závrto (200). Je tu najvyššia koncentrácia jaskýň na Slovensku (1,8 jaskýň/1 km²). Najväčším jaskýnnym priestorom na Slovensku je Rozprávkový dom (Svetové prírodné dedičstvo) – NPP Stratenská jaskyňa (plocha 9 040 m², objem 79 017 m³, priestory o šírke do 20 m a výške do 26 metrov). Je tu lokalita Svetového prírodného dedičstva:

SPD - NPP Dobšinská ľadová jaskyňa, NPP Stratenská jaskyňa a PP Psie diery s celkovou dĺžkou 21 737 m a hĺbkou 194 m v jaskynnom komplexe Duča. Nachádza sa tu taktiež aj verejnosti prístupná jaskyňa objavená v roku 1870 E. Ruffinym, ktorá bola v roku 1881 ako prvá na svete elektricky osvetlená. Údajne sa tu nachádza 110 000 m³ ľadu (plocha vyše 9 700 m², ktorý sa vytváral od risskej doby ľadovej a jeho prirodzená obnova trvá 5 až 10 tis. rokov). Ako sa volá táto jaskyňa?

7. Rastlinná pokrývka Slovenského raja vyniká vysokou bohatosťou (930 druhov vyšších cievnatých rastlín) nielen v oblasti planín (najvyššiu biodiverzitu v Európe majú Kopanecské lúky - 74 druhov vyšších cievnatých rastlín na 1 m²), ale aj v samotných roklinách. Táto pokrývka má v oblasti kaňonov, tiesňav a úzkych hlbokých dolín výrazne inverzný charakter. Hovoríme o teplotnej inverzii. Čo to znamená?

8. V lesoch Slovenského raja sa vyskytuje buk, jedľa, smrek, javor horský a ďalšie dreveniny. Na vápencových bralách sa vyskytujú:

- A. reliktné borovicové lesy (smrekovcové boriny)
- B. jaseňové javoriny
- C. dubiny

9. Kláštorisko (744 m n. m.) je rozľahlá planina na hrebeni spájajúcom Čertovu siňoh s planinou Glac. V roku 1241, v snahe zachrániť si životy pred Tatármi, sa tu uchýlili obyvatelia spišských obcí. 19. 12. 1298 tu bol založený kláštor pre rehoľu kartuziánov (jediná rehoľa, ktorá nebola nikdy reformovaná) a existoval od roku 1307 do roku 1543, kedy sa kartuziáni presťahovali do Červeného kláštora (územie PIENAP-u). Pod vedením doc. Slivku tu počas archeologického výskumu bola nájdená najväčšia zbierka stredovekých kachlíc v Európe. Pôvodný názov Kláštoriska Lapis refugii znamená:

- A. skala útočiska
- B. skala záchrany
- C. skala na vysočine

10. Pôsobenie človeka v priestore Slovenského raja pri násu so sebou aj množstvo negatívnych dopadov. 17. júla 1976 vypukol pri ústí tiesňavy Kysel' do Bieleho potoka požiar, ktorý sa postupne rozšíril na celú strán na ľavom brehu Kysel'a (zhorelo 29,22 ha prirodzeného lesa). Vyhorenie rastlinného pokryvu na veľmi tenkom pôdnom substráte a zničenie koreňového systému drevín spôsobilo eróziu obrovského rozsahu. Z dôvodu padania skál je tiesňava do dnešných dní uzavretá (už 30 rokov!). V 30. rokoch minulého storočia bola taktiež budovaním zväznice zničená tiesňava Malý Sokol. V roku 2000 ďalší veľký požiar zničil 80 ha lesa v NPR Tri Kopce. NP Slovenský raj má najhustejšiu sieť značkových turistických chodníkov NP Slovenska, ktorá dosahuje hustotu:

- A. 1,1 km/km²
- B. 0,5 km/km²
- C. 5,4 km/km²

11. V NP Slovenský raj bol zistený výskyt viac ako 4 000 druhov bezstavovcov (2 177 druhov motýľov - najdôkladnejšie preskúmaná lokalita v SR, koncentrácia 6,06 druhu/km², cca 400 druhov chrobákov, vyše 350 druhov dvojkrídlovcov a 180 druhov hlístovcov, 150 druhov mäkkýšov atď.). Vyskytujú sa tu taktiež desiatky druhov ohrozených stavovcov. Okrem prirodzene vyskytujúcich sa druhov bol v roku 1963 v Slovenskom raji vysadený druh, ktorý v súčasnosti značne poškodzuje flóru na bralách a

svahoch tiesňav. Tento druh sa nazýva:

- A. kamzík vrchovský alpský
- B. zubor lesný
- C. myšovka horská

12. Ďalším našim národným parkom situovaným v krasovom území je Národný park Slovenský kras, ktorý je najväčším krasovým územím v strednej Európe. S názvom Slovenský kras sa po prvýkrát stretávame v práci poľského geografa Dr. Rehmana už v roku 1895. Rozpätie krasového územia je 45 km vo východozápadnom smere a 22 km v severojužnom smere. Najvyšším bodom NP je Matesova skala (925 m n. m.), najnižší sa nachádza na úpätí Plešiveckej planiny (217 m n. m.). Mohutné súvrstvia vápencových hornín Slovenského krasu boli morfológickým vývojom rozdelené do samostatných planín. Napíšte názvy aspoň troch.

13. Na planinách nachádzame rôznorodé povrchové, podzemné, prvotné a druhotné krasové javy a formy. Ich tvorba je podmienená korozívnou (rozpušťačou) činnosťou vody a rozpustnosťou vápencovej hmoty, ako aj jej opätovným vyzrážaním. V Slovenskom krase na 1 km² krasovej plošiny pripadá miestami až 80 krasových jám (na Dolnom vrchu v jeho východnej časti je sústredených 20 priepastí na 0,5 km²). Charakterizujte nasledovné povrchové krasové javy:

- škrapy
- závrty
- priepasti
- úvaly
- polje
- slepé údolia

14. Vylučovaním vápencu z vôd vznikajú druhotné krasové formy, ktoré nachádzame zväčša v jaskyniach: kvaple, brčká, záclony, štíty, hrádze, sintrové povlaky, hráškovité a kryštálické útvary a iné. Priradte k nasledujúcim typom kvapľov ich charakteristiky.

A. stalaktity	1. spojený útvar
B. stalagmity	2. visiace útvary
C. stalagnáty	3. stojaté útvary

15. Okrem rozmanitých povrchových foriem je vápencové územie charakteristické červeno sfarbenými pôdami, ktoré sú produktom zvetrávania vápencov (nachádza sa tu 12 hlavných typov vápencov stredného a vrchného triasu, ktorých vek je 205 až 225 mil. rokov, najrozšírenejším typom vápencov sú svetlé wettersteinské vápence) v starších geologických dobách a nazývajú sa:

- A. terra rosa
- B. rendzina
- C. podzol

16. Korozívnou (rozpušťačou) a erozívnou (vymieľacou) činnosťou vody vznikli v NP Slovenský kras početné jaskyne a priepasti (cca 700). Nachádza sa tu 21 km dlhý podzemný systém jaskýň Domica - Baradla, Krásnohorská jaskyňa s najvyšším stalagmitom na svete (32,7 m), Jasovská jaskyňa s textom na stene pochádzajúcim z roku 1452 (masným uhlíkom je tu švabachovým písmom zaznamenané víťazstvo Jana Jiskru z Brandýsa nad vojskom Jána Hunyadyho pri Lučenci v roku 1452). Neďaleko od územia národného parku sa nachádza unikátna jaskyňa (jediná v Európe) tvorená špecifickou formou uhlíkatu vápenatého - aragonitom. Ako sa volá táto jaskyňa?

17. Priepasť Silická ľadnica, ktorá dosahuje hĺbku 110 metrov, bola vytvorená preborením povaly veľkej kra-

sovej jamy. Prvý náčrt jaskyne pochádza z roku 1719 a správu o nej podal aj Matej Bel v liste Londýnskej kráľovskej spoločnosti z roku 1744. Boli tu nájdené stopy osídlenia bukovohorskej, halštatskej a laténskej kultúry. Jej založenie sa odhaduje na:

- A. 2 000 rokov
- B. 1 000 rokov
- C. 500 rokov

18. Z dôvodu rýchleho odtoku zrážkovej vody do podzemných priestorov cez početné trhliny, pukliny, závrty a póry hornín je vznik jazera na povrchu krasovej planiny pomerne vzácnym javom. Ako sa volá jazierko, ktoré sa nachádza na Silickej planine?

19. NP Slovenský kras je našou najstaršou biotérickou rezerváciou vyhlásenou v rámci programu UNESCO Človek a biosféra (Man and the Biosphere). Slovenský kras bol do systému biotérických rezervácií začlenený v roku:

- A. 1977
- B. 1990
- C. 1984

20. Sú jaskyne Slovenského a Aggteleckého krasu zapísané v Zozname svetového prírodného dedičstva?

- A. áno
- B. nie

21. Slovenský kras patrí z hľadiska výskytu rastlín medzi najbohatšie oblasti SR. Je tu zaznamenaný z hľadiska nadmorskej výšky najnižší výskyt astrý alpskej a tisú obyčajného v SR, nachádza sa tu najväčšia lokalita výskytu vzácného kandíka psieho (kandík psi zub), rastú tu 3 z 5 druhov rumeníc. Koľko druhov vyšších rastlín sa tu približne vyskytuje?

- A. 1 000
- B. 1 450
- C. 1 200

22. V NP Slovenský kras hniezdi najväčší pernatý dravec orol skalný, ako aj najmenší spevavec kráľíček ohnivohlavý. Stretnúť tu môžeme medveďa hnedého, ale aj drobného piskora malého. Žije tu 11 z 12 druhov žiab, 11 z 12 druhov plazov, 6 zo 7 druhov sýkoriek a 23 z 24 druhov netopierov zistených na území SR. Žije tu najväčšia zimujúca kolónia netopierov v počte jedincov:

- A. 30 000
- B. 100 000
- C. 70 000

23. Na území národného parku rastie endemit Slovenského krasu, ktorý je zapísaný aj vo svetovej Červenej knihe ohrozených druhov. Tento druh sa nazýva:

- A. ostrica krátkošijá
- B. klinček včasný nepravý
- C. rumenica turnianska

24. Vo februári 2001 bola jaskyňa Domica zapísaná v rámci Ramsarskej konvencie do zoznamu:

- A. mokradi medzinárodného významu
- B. jaskýň medzinárodného významu
- C. planín medzinárodného významu

25. Výskytom špecifickej formy kvapľov, tzv. brčiek (ich priemer je daný priemetom jedinej kvapky vody) o dĺžke až 3 metre, sa vyznačuje:

- A. Gombasecká jaskyňa
- B. Ochťinská aragonitová jaskyňa
- C. Jasovská jaskyňa

Ad: Vyskúšajte si svoje vedomosti

(Enviromagazín, 2008, roč. 13, č. 2, príloha s. 1 – 4, Cesta poznania (4. časť) Mokrade (II.))

Správne riešenia**III. kolo**

- a) nadbytok povrchovej alebo podzemnej vody a nedostatok kyslíka
- c) odumretá rastlinná hmota ak obsahuje viac ako 50 % spáliteľných organických látok v sušine
- b) Šúr pri Svätom Jure
- a) vo vyšších polohách
- a) pramenisko, b) slatinné rašelinisko, c) tvrdý luh
- b) niektoré využívajú dýchacie korene, ktoré im pomáhajú vysporiadať sa s dlhotrvajúcim obdobím nedostatku
- b) druh obývajúcí prameniská
- a) rosička okrúhlostá
- a) 3 – 4 kg rastlinnej hmoty
- a) hydrofyty
- b) eutrofizácia
- a) brusnica barinná
- c) je jedovatá
- a) lekno biele je vodná rastlina so silným plazivým podzemkom
b) lekno biele sa podobá leknici
c) lekno biele nemá prílistky
- lokality zaradené do Ramsarského dohovoru: Niva Moravy, Dunajské luhy, Latorica, Senné – rybníky, Poiplie, Parížske močiare, Mokrade Turca, Rieka Orava a jej prítoky, Mokrade Oravskej kotliny, Šúr, Alúvium Rudavy, Jaskyne Demänovskej doliny, Domica
- a) záplavami

IV. kolo

- c) pošvatky, vodnárky, dvojkrídlovce
- b) vďaka krídlam, ktoré sú rozprestreté aj v pokoji a trom štetom na konci bruška
- a) dvojkrídlovce
- c) jašterica živorodá
- b) metamorfóza
- b) mlok karpatský
- d) ropucha bradavičnatá má zavalité telo, za očami má zoskupené jedové žľazy
- a) užovka obojková
- a) na Východoslovenskej nížine
- b) dvoch žltých škvŕn s čiernou obrubou za hlavou
- a) bučiacik močiarny
- c) rybárik riečny
- b) na zemi
- a) klinovitý chvost
- b) dulovnica väčšia
- a) plávacej blany medzi prstami

- c) lopatovité alebo vetvovité, pri pohľade spredu takmer vodorovne nasadené parohy
- c) bobor vodný
- b) z Ameriky
- b) potravný reťazec

V. kolo

- b) CHKO Záhorie
- a) pod Kralickým Sněžníkom na severnej Morave
- c) akumuláciou
- b) červenavca hrebenatého
- c) plotici červenookéj
- a) prhlava dvojdomá
- c) hlaholka obyčajná
- a) stromové zárasty
- a) bahniaky
- b) cicavce
- c) lipkavec obyčajný
- b) ďateľ (tesár) čierny
- a) brhlík lesného
- b) bociana čierneho
- a) vtáky
- c) sova lesná
- a) kuny lesnej
- b) vidlicovito vykrojený chvost
- b) bobra vodného
- c) hrabavka škvrnitá

VI. časť

- b) národná prírodná rezervácia
- a) je zapísaný
- c) Svätý Jur
- a) v hrvoli
- kaňa popolavá
- c) myšiarka ušatá
- b) kanibalizmus
- c) kunka červenobruchá
- c) orchidey
- b) bielej
- c) Panónsky háj
- c) ubúda starých, práchnivejších dubov, na ktoré je viazaný
- b) odstraňovanie mŕtvych tiel a zvyškov organizmov
- c) obnovenie vodného režimu územia

NÁŠ TIP**Životné prostredie pre mladých Európanov**

Zaujímavé a rozmanité pohľady na európsku krajinu prináša webová stránka s názvom Životné prostredie pre mladých Európanov (http://ec.europa.eu/environment/youth/nature/nature_sk.html).

Informácie o ovzduší (klimatické zmeny, zlá kvalita ovzdušia, problémy s ozónom), vode (vodný reťazec), odpade (prevencia, recyklácia, spracovanie odpadu), prírode (ochrana a obnova prírodných systémov) dopĺňajú animácie, testy vedomostí a námety na skupinové aktivity a projekty. Stránka interaktívnym spôsobom komunikuje s návštevníkom, podnecuje ho k aktívnej spolupráci. Na stránke nechýba ani zábava (elektronické pohľadnice, hry a videá) a knižnica.

PRÍLOHY K ČLÁNKOM

Biologická diverzita a indikátory jej stavu

(príloha k článku na s. 4 – 5)

SEBI 2010 medzi „najlepšími nápadmi na záchranu prírody“

Indikátory biodiverzity SEBI 2010 (Streamlining European 2010 Biodiversity Indicators) získali v Seville 16. júna 2008 cenu španielskeho časopisu Red Life a Fundación Caja Rural del Sur ako jedna z 10-tich najlepších myšlienok na záchranu prírody. Európska environmentálna agentúra (EEA) koordinuje túto paneurópsku iniciatívu pre opatrenia na dosiahnutie pokroku v zastavení straty biodiverzity do roku 2010. Strata biodiverzity v Európe je faktom. Ale ako môžeme merať rozsah straty a hrozby, ktorú predstavuje? Mnohé európske krajiny vytvorili alebo vytvárajú svoje vlastné indikátory na meranie zmien biodiverzity na ich území. Zabezpečenie zhody medzi indikátormi na národnej, regionálnej a globálnej úrovni je veľmi dôležité. Výsledkom procesu SEBI 2010 je vytvorenie prvého setu 26-tich indikátorov. Na základe týchto indikátorov vydá EEA v roku 2009 hodnotiacu správu *Pokrok Európy k cieľu 2010*.

Čo nám hovoria indikátory SEBI 2010

- Niektoré dobre monitorované druhy, napr. motýle, zaznamenávajú znepokojujúci pokles. Európsky indikátor pre lúčne motýle ukazuje dramatický pokles zastúpenia o skoro 50 % od roku 1990.
- Chránené územia sa rozširujú v počte i v rozlohách. V 37 európskych krajinách bolo určených takmer 1 milión štvorcových kilometrov.
- Európa spotrebuje viac, ako jej plocha pôdy a vody vie vyprodukovať a produkuje viac odpadu, ako jej životné prostredie môže absorbovať.

Pozadie SEBI 2010

Proces SEBI 2010 začal v roku 2005, s cieľom vytvoriť nový set indikátorov biodiverzity pre Európu. Pokúša sa zabezpečiť súlad medzi súbormi indikátorov biodiverzity na národných a medzinárodných úrovniach bez vytvárania nových monitoringových alebo reportinových záväzkov. SEBI 2010 vychádza z príspevkov viac ako 120 odborníkov z celej paneurópskej oblasti, medzinárodných medzivládnych organizácií a mimovládnych organizácií. Jeho inštitucionálnymi partnermi sú Európska environmentálna agentúra (a jej Európske tematické centrum pre biodiverzitu), Európske centrum ochrany prírody, Svetové monitorovacie centrum ochrany UNEP, Spoločný sekretariát paneurópskej stratégie biodiverzity a krajiny (PEBLDS) a Česká republika (ako vedúca krajina akčného plánu indikátorov biodiverzity Kyjevskej rezolúcie). Proces 2010 bude pokrývať 53 krajín z celého paneurópskeho regiónu. Viac informácií: <http://biodiversity-chm.eea.europa.eu/information/indicator/F1090245995>

Zdroj: EEA

Súbor indikátorov stavu a ochrany biodiverzity na Slovensku

A. Indikátory stavu biodiverzity

A.1. Rozmanitosť druhov

Stav a zmena v početnosti a/alebo rozmiestnení vybranej skupiny druhov

- Stav a trendy vývoja počtov vybraných druhov

cievnatých rastlín, machorastov, lišajníkov, rias (hodnotí MŽP SR)

- Stav a trendy vývoja počtov vybraných druhov plazov, obojživelníkov a bezstavovcov (hodnotí MŽP SR)
- Stav a trendy vývoja počtov vybraných cicavcov, vtákov a rýb (hodnotí MŽP SR)
- Prehľad chránených území v SR (hodnotí MŽP SR)
- Evidencia lokalít výskytov kriticky ohrozených, ohrozených a vzácných druhov živočíchov (hodnotí MŽP SR)
- Evidencia lokalít s výskytom vzácných a ohrozených druhov rastlín (hodnotí MŽP SR)

Ohrozené druhy

- Červený zoznam rastlín (hodnotí MŽP SR)
- Červený zoznam živočíchov (hodnotí MŽP SR)

Druhy európskeho významu

- Stav a trendy vývoja počtov druhov rastlín európskeho významu (hodnotí MŽP SR)
- Stav a trendy vývoja počtov vybraných druhov živočíchov európskeho významu (hodnotí MŽP SR)

Nepôvodné a invázne druhy organizmov

- Počet nepôvodných druhov organizmov (hodnotí MŽP SR)
- Rozšírenie známych inváznych druhov organizmov (hodnotí MŽP SR)

A.2. Rozmanitosť ekosystémov

Vodné a mokradové ekosystémy

- Zmeny v početnosti vybraných rastlinných druhov, ktoré sú viazané na vodné a mokradové biotopy (hodnotí MŽP SR)
- Počet rastlinných druhov, ktoré sú viazané na vodné a mokradové biotopy a sú zaradené do červených zoznamov SR (hodnotí MŽP SR)

Trávnaté a xerothermné ekosystémy

- Zmeny v početnosti vybraných rastlinných druhov, ktoré sú viazané na trávnaté a xerothermné biotopy (hodnotí MŽP SR)
- Počet rastlinných druhov, ktoré sú viazané na trávnaté a xerothermné biotopy a sú zaradené do červených zoznamov SR (hodnotí MŽP SR)

Lesné ekosystémy

- Zdravotný stav lesov (hodnotí MP SR)
- Veková štruktúra lesov (hodnotí MP SR)
- Vlastníctvo lesa (hodnotí MP SR)
- Úbytok a prírastok lesa (hodnotí MP SR)
- Zastúpenie porastových typov (hodnotí MP SR)
- Intenzita využívania lesných zdrojov – zásoba dreva, prírastok, ťažba (hodnotí MP SR)
- Lesná dopravná sieť (hodnotí MP SR)
- Kategorizácia lesa (hodnotí MP SR)
- Zastúpenie ihličnatých a listnatých drevín (hodnotí MP SR)
- Lov a jarný kmeňový stav lesných druhov poľovnej zveri (hodnotí MP SR)

Poľnohospodárske ekosystémy

- Orná pôda na jedného obyvateľa (hodnotí ŠÚ SR)
- Zmena v štruktúre pozemkov (hodnotí ŠÚ SR)
- Zastavané plochy na poľnohospodárskych pozemkoch v prvých troch bonitných triedach (hodnotí MP SR)

- Stavy hospodárskych zvierat (hodnotí ŠÚ SR)
- Spotreba pesticídov (hodnotí MP SR)
- Spotreba priemyselných hnojív (hodnotí MP SR)
- Zavlažované a odvodňované územia (hodnotí MP SR)
- Zrážkové a odtokové pomery (hodnotí MŽP SR)
- Kvalita a kvantita atmosférických zrážok (hodnotí MŽP SR)
- Vodná erózia poľnohospodárskeho pôdneho fondu (hodnotí MP SR)
- Veterná erózia (hodnotí MP SR)
- Bilancia dusíka (hodnotí MP SR)
- Genetická diverzita hospodárskych zvierat (hodnotí MP SR)
- Výmera plôch, na ktorých sa uplatňujú agroenvironmentálne postupy (hodnotí MP SR)

B. Indikátory tlaku na biodiverzitu

B.1. Verejné a dopravnotechnické vybavenie, priemysel a energetika

Dopravná infraštruktúra

- Fragmentácie krajiny dopravnou infraštruktúrou (hodnotí MDPT SR)
- Hustota cestnej infraštruktúry (hodnotí MDPT SR)
- Hustota železničnej infraštruktúry (hodnotí MDPT SR)

Osídlenie

- Hustota osídlenia podľa krajov (hodnotí ŠÚ SR)
- Zastúpenie mestského a vidieckeho obyvateľstva v krajoch (hodnotí ŠÚ SR)

B.2. Znečistenie

Kvalita pôdy

- Pôdna reakcia (hodnotí MP SR)
- Kontaminácia pôdy (hodnotí MP SR)

Kvalita vody

- Organické znečistenie vody vo vodných tokoch SR (hodnotí MŽP SR)
- Obsah nutričov a chlorofylu „a“ vo vodných tokoch SR (hodnotí MŽP SR)
- Koncentrácia dusíkanov vo vodných tokoch SR (hodnotí MŽP SR)
- Koncentrácia celkového fosforu vo vodných tokoch SR (hodnotí MŽP SR)
- Priemerné hodnoty vybraných ťažkých kovov vo vodných tokoch SR (kadmium, olovo, chróm, meď) (hodnotí MŽP SR)
- Výskyt cudzorodých látok vo vode (hodnotí MŽP SR)
- Acidita a koncentrácia síranov vo vodných tokoch (hodnotí MŽP SR)
- Alkalita vo vodných tokoch (hodnotí MŽP SR)
- Kvalita povrchových vôd vo vodných tokoch SR (hodnotí MŽP SR)
- Kvalita podzemných vôd v SR (hodnotí MŽP SR)
- Koncentrácia nitrátov (dusičnanových iónov) v podzemných vodách (hodnotí MŽP SR)
- Emisie nutričov a ťažkých kovov v odpadových vodách (hodnotí MŽP SR)
- Vypúšťanie odpadových vôd do vodných tokov (hodnotí MŽP SR)

- Čistiare odpadových vôd (*hodnotí ŠÚ SR*)
 - Fragmentácia vodných systémov (*hodnotí MŽP SR*)
- Kvalita ovzdušia
- Znečistenie ovzdušia v oblastiach riadenia kvality ovzdušia (*hodnotí MŽP SR*)
 - Celkové emisie vybraných základných znečisťujúcich látok (*hodnotí MŽP SR*)
 - Celkové emisie amoniaku (*hodnotí MŽP SR*)
 - Celkové emisie znečisťujúcich látok podieľajúcich sa najväčšou mierou v procese acidifikácie z pohľadu plnenia záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných dohôd a zmlúv (*hodnotí MŽP SR*)
 - Emisie ťažkých kovov (*hodnotí MŽP SR*)
 - Emisie prchavých organických zlúčenín (VOC) (*hodnotí MŽP SR*)
 - Emisie perzistentných organických polutantov (POP) (*hodnotí MŽP SR*)
 - Najvýznamnejšie zdroje znečisťovania ovzdušia v SR (*hodnotí MŽP SR*)
 - Úroveň prízemného ozónu, prekročenie imisných limitov (*hodnotí MŽP SR*)
 - Index expozície AOT pre ochranu vegetácie (*hodnotí MŽP SR*)

- Množstvo emitovanej síry a dusíka z územia SR (*hodnotí MŽP SR*)
 - Množstvo deponovanej síry a dusíka na území SR (*hodnotí MŽP SR*)
 - Emisie do ovzdušia podľa odvetví priemyslu (*hodnotí MŽP SR*)
- Nakladanie s odpadmi
- Odpady z poľnohospodárstva (*hodnotí ŠÚ SR*)
 - Intenzita recyklácie zberového papiera (*hodnotí MŽP SR*)
 - Intenzita recyklácie zberového skla (*hodnotí MŽP SR*)
 - Recyklácia železného šrotu (*hodnotí MŽP SR*)
- Požiare a povodne
- Lesná požiarovosť (*hodnotí MV SR*)
 - Rozsah povodní v SR (*hodnotí MŽP SR*)
- B.3. Klimatická zmena**
- Trend globálnej priemernej teploty ovzdušia (*hodnotí MŽP SR*)
 - Dôsledky klimatických zmien na biotu (*hodnotí MŽP SR*)
 - Dôsledok klimatickej zmeny na hydrologické pomery (*hodnotí MŽP SR*)

C. Indikátory odozvy v biodiverzite

C.1. Manažment

Ekonomické ukazovatele

- Celkové výdavky na životné prostredie zo štátneho rozpočtu vrátane prostriedkov Európskej únie (*hodnotí MŽP SR v spolupráci s ostatnými rezortmi*)
- Podiel výdavkov MŽP SR na celkových výdavkoch na životné prostredie (*hodnotí MŽP SR*)
- Poskytnuté finančné prostriedky z Environmentálneho fondu (*hodnotí MŽP SR*)
- Príjmy Environmentálneho fondu (*hodnotí MŽP SR*)

Medzinárodná spolupráca

- Medzinárodné dohovory v oblasti tvorby a ochrany životného prostredia (*hodnotí MŽP SR*)
- Bilaterálna pomoc a spolupráca v oblasti ochrany životného prostredia (*hodnotí MŽP SR*)
- Multilaterálna pomoc (*hodnotí MŽP SR*)

Zdroj: Aktualizácia súboru indikátorov stavu a ochrany biodiverzity na Slovensku, schválená uznesením vlády SR č. 837/2007

Naša cesta pri budovaní sústavy NATURA 2000 podľa smernice o biotopoch

(príloha k článku na s. 8 – 9)

Príloha č. 1: Tabuľka hodnotenia stavu zachovania z hľadiska ochrany a hodnotenia záverov z biogeografických seminárov pre biotopy a druhy európskeho významu

Kód biotopu	Názov biotopu	Príloha Smernice o biotopoch	Celkové hodnotenie stavu		Závery z biogeografických seminárov	
			ALP	PAN	ALP	PAN
1340	Vnútrozemské slaniská a slané lúky	I*	U2	U2	SUF	SUF
1530	Panónske slané stepi a slaniská	I*		U2	no	IN MIN
2340	Vnútrozemské panónske pieskové duny	I*		U1	no	IN MOD
3130	Oligotrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried Littorelletea uniflorae a/alebo Isoeto-Nanojuncetea	I	U1	U1	IN MOD G	SR
3140	Oligotrofné až mezotrofné vody s bentickou vegetáciou chár	I	XX	XX	SR	SR
3150	Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a /alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition	I	XX	U1	IN MOD	SUF
3160	Prirodzené dystrofné stojaté vody	I	U1	U1	IN MIN	SR
3220	Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov	I	U1		IN MOD	no
3230	Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia s myrikovkou nemeckou	I	U1		IN MOD G	no
3240	Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia so Salix eleagnos	I	U1		IN MOD	no
3260	Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu Ranunculion fluitantis a Callitriche-Batrachion	I	XX	XX	IN MOD	IN MIN
3270	Rieky s bahňitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov Chenopodi-onrubri p.p. a Bidentition p.p.	I	U2	U2	IN MOD	IN MOD G
4030	Suché vresoviská v nížinách a pahorkatinách	I	Fv	Fv	SUF	SUF
4060	Vresoviská a spoločenstvá kričkov v subalpínskom a alpínskom stupni	I	Fv		SUF	no
4070	Kosodrevina	I*	Fv		SUF	no
4080	Spoločenstvá subalpínskych krovin	I	U1		SUF	no
40A0	Xerothermné kroviny	I*	U1	U1	IN MIN	IN MOD G
5130	Porasty borievky obyčajnej	I	Fv	U1	IN MIN	SUF
6110	Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázičných substrátoch zväzu Alysso-Sedion albi	I*	U1	U1	IN MIN+SR	IN MIN
6120	Suchomilné trávinnobylinné porasty na vápnitých pieskoch	I*		U2	no	SUF

6150	Alpínske trávinnobylinné porasty na silikátovom substráte	I	U1		SUF	no
6170	Alpínske a subalpínske vápnomilné trávinnobylinné porasty	I	U1		SUF	no
6190	Dealpínske trávinnobylinné porasty	I	Fv	Fv	SUF	IN MIN
6210	Suchomilné trávinnobylinné a krovinné porasty na vápnom podloží	I	U1	XX	IN MOD	IN MOD
6230	Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte	I*	U1		IN MOD	no
6240	Subpanónske trávinnobylinné porasty	I*	U1	U1	IN MIN a IN MOD G	IN MOD G
6250	Panónske trávinnobylinné porasty na spraši	I*	XX	U1	no	IN MOD
6260	Panónske trávinnobylinné porasty na pieskoch	I*		U2	no	IN MOD G
6410	Bezkolencové lúky	I	U1	U1	IN MOD+-SR	SUF
6430	Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa	I	U1	U1	SUF	IN MOD G
6440	Aluviálne lúky zväzu Cnidion venosi	I		U1	no	SUF
6510	Nížinné a podhorské kosné lúky	I	Fv	U1	IN MOD	IN MOD
6520	Horské kosné lúky	I	U1		IN MIN	no
7110	Aktívne vrchoviská	I*	U1		SUF	no
7120	Degradované vrchoviská schopné prirodzenej obnovy	I	U1		IN MIN	no
7140	Prechodné rašeliniská a trasoviská	I	U1	U1	SR	SUF
7150	Depresie na rašelinných substrátoch s Rhynchospora alba	I		U2	no	IN MIN
7210	Vápnité slatiny s maricou pilkatou a druhmi zväzu Caricion davallianae	I*	U1		SUF	IN MAJ
7220	Penovcové prameniská	I*	U1		IN MOD G	no
7230	Slatiny s vysokým obsahom báz	I	U1	U1	SR	SUF
8110	Silikátové skalné sutiny v montánnom až alpínskom stupni	I	Fv		SUF	no
8120	Karbonátové skalné sutiny alpínskeho až montánného stupňa	I	Fv		SUF	no
8150	Nespevnené silikátové skalné sutiny kolinného stupňa	I	Fv	Fv	IN MIN	IN MIN
8160	Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánného až kolinného stupňa	I*	Fv	Fv	IN MIN	IN MIN
8210	Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou	I	Fv	Fv	SUF	IN MIN
8220	Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou	I	Fv	Fv	SUF	SUF
8230	Pionierske spoločenstvá plytkých silikátových pôd	I	XX	XX	SUF	IN MIN
8310	Nesprístupnené jaskynné útvary	I	XX	XX	SUF	SUF
9110	Kyslomilné bukové lesy	I	Fv	U1	IN MOD G	SUF
9130	Bukové a jedľové kvetnaté lesy	I	Fv	Fv	SUF	SUF
9140	Javorovo-bukové horské lesy	I	Fv		SUF	no
9150	Vápnomilné bukové lesy	I	Fv	Fv	SUF	SUF
9170	Dubovo-hrabové lesy lipové	I	U2		SUF	no
9180	Lipovo-javorové sutinové lesy	I*	U1	U1	IN MOD G	SUF
9190	Vlhké acidofilné brezové dúbravy	I		U1	no	IN MOD
91D0	Brezové, borovicové a smrekové lesy na rašeliniskách	I*	U1		SR	no
91E0	Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy	I*	U1	U2	SR a IN MOD	IN MOD
91F0	Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek	I	Fv	U2	IN MOD	IN MOD
91G0	Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy	I*	Fv	U1	SR a IN MOD	IN MOD
91H0	Teplomilné panónske dubové lesy	I*	U1	Fv	SR a IN MIN	SUF
91I0	Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku	I*	Fv	U2	SR a IN MOD	IN MOD
91M0	Panónsko-balkánske cerové lesy	I	U1	U1	IN MAJ	IN MOD G
91N0	Panónske topoľové lesy s borievkou	I*		U2	no	SUF
91Q0	Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy	I	Fv		SUF	no
9410	Horské smrekové lesy	I	U1		SUF	no
9420	Smrekovcovo-limbové lesy	I	Fv		SUF	no

Systematická jednotka	Názov druhu	Príloha smernice o biotopoch			Celkové hodnotenie stavu		Závery z biogeografických seminárov	
					ALP	PAN	ALP	PAN
Obojživelníky	<i>Bombina variegata</i>	II	IV		U1	XX	SUF	SUF CD
	<i>Bufo viridis</i>		IV		U1	U1		
	<i>Hyla arborea</i>		IV		U1	U1		
	<i>Pelobates fuscus</i>		IV		U1	U1		
	<i>Rana arvalis</i>		IV			U2		
	<i>Rana dalmatina</i>		IV		U1	U1		
	<i>Rana esculenta</i>			V	U1	U1		
	<i>Rana lessonae</i>		IV		U2	U2		
	<i>Rana ridibunda</i>			V	U1	U1		
	<i>Rana temporaria</i>			V	Fv	U1		
	<i>Triturus cristatus</i>	II	IV		U2		SUF	no
	<i>Triturus dobrogicus</i>	II	IV		U2	U1	no	SUF
	<i>Triturus montandoni</i>	II	IV		U1		SUF	no
Obrúčkavce	<i>Hirudo medicinalis</i>			V		U1		
Člankonožce	<i>Astacus astacus</i>			V	U1	XX		
	<i>Austropotamobius torrentium</i>	II*		V	U2		Ex - CD	
	<i>Bolbelasmus unicornis</i>	II	IV		U2	U2	IN MIN+SR	IN MIN
	<i>Boros schneideri</i>	II			XX		SUF	no
	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	II*			Fv	Fv	IN MIN	IN MIN+CD
	<i>Carabus hungaricus</i>	II	IV			U2	no	IN MIN
	<i>Carabus variolosus</i>	II	IV		XX	XX	IN MIN+SR	SUF CD
	<i>Carabus zawadzskii</i>	II	IV		XX		SUF	SR
	<i>Cerambyx cerdo</i>	II	IV		XX	XX	SUF	IN MIN
	<i>Coenagrion ornatum</i>	II			U2	U2	SUF	SR
	<i>Coenonympha hero</i>		IV		Fv			
	<i>Colias myrmidone</i>	II	IV		U2	U2	SUF	SR
	<i>Cordulegaster heros</i>	II	IV		U2	U2	no CD	SUF CD
	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	II	IV			XX	SUF	IN MIN
	<i>Dioszeghyana schmidtii</i>	II	IV			Fv	SUF	SR
	<i>Duvalius hungaricus</i>	II	IV		Fv	Fv	SR	IN MIN
	<i>Eriogaster catax</i>	II	IV		Fv	Fv	SUF	IN MOD
	<i>Euphydryas aurinia</i>	II			U2		Ex - CD	IN MOD
	<i>Graphoderus bilineatus</i>	II	IV		U2	U2	SUF	SR
	<i>Hypodryas maturna</i>	II	IV		U1	Fv	SUF	SR
	<i>Isophya stysi</i>	II	IV		U1	U1	IN MOD	IN MIN
	<i>Leptidea morsei</i>	II	IV		U2	XX	SUF	SR + CD
	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	II	IV		U2	U1	SUF	SUF
	<i>Limoniscus violaceus</i>	II			XX	U2	SUF	IN MIN
	<i>Lopinga achine</i>		IV		U2	U2		
	<i>Lucanus cervus</i>	II			Fv	Fv	SUF	IN MIN+CD
	<i>Lycaena dispar</i>	II	IV		Fv	Fv	SUF	SUF CD
	<i>Maculinea arion</i>		IV		U1	U2		
	<i>Maculinea nausithous</i>	II	IV		U2	U1	SR	IN MOD
	<i>Maculinea teleius</i>	II	IV		Fv	Fv	SR	IN MOD+CD
	<i>Odontopodisma rubripes</i>	II	IV		XX	XX	SUF	no
	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	II	IV		U2	U1	SUF	SUF
	<i>Osmoderma eremita</i>	II*	IV		XX	XX	SR	IN MIN

	Paracaloptenus caloptenoides	II	IV		XX		SR	no
	Parnassius apollo		IV		U1			
	Parnassius mnemosyne		IV		Fv	Fv		
	Pholidoptera transsylvanica	II	IV		U1		IN MOD	no
	Probatiscus subrugosus	II	IV			XX	no	IN MIN
	Proserpinus proserpina		IV		XX	XX		
	Pseudogaurotina excellens	II*	IV		XX		SUF	no
	Rhysodes sulcatus	II			XX	XX	SUF	IN MIN
	Rosalia alpina	II*	IV		Fv	Fv	IN MIN	SUF CD
	Saga pedo		IV		U1	U1		
	Stenobothrus eurasius	II	IV		U1	U1	IN MIN	IN MIN
	Stylurus flavipes		IV			U2		
	Sympecma braueri		IV		U2			
	Zerynthia polyxena		IV		Fv	Fv		
Ryby	Aspius aspius	II		V	Fv	Fv	IN MOD+SR	IN MOD+SR
	Barbus barbus			V	U1	Fv		
	Barbus meridionalis	II		V	XX	XX	IN MOD+SR	IN MOD+SR
	Cobitis taenia	II			XX	XX	IN MOD+SR	IN MOD+SR
	Cottus gobio	II			XX	U1	IN MOD G	SUF
	Eudontomyzon danfordi	II			XX	XX	IN MOD	IN MOD+SR
	Eudontomyzon mariae	II			XX	XX	IN MOD	IN MOD+SR
	Gobio albipinnatus	II			XX	XX	IN MOD	IN MOD G
	Gobio kessleri	II			XX	XX	SR	IN MOD G
	Gobio uranoscopus	II			XX	XX	IN MOD	IN MOD+SR
	Gymnocephalus baloni	II	IV			XX	no	IN MOD
	Gymnocephalus schraetzer	II		V	XX	XX	IN MOD	IN MOD+SR
	Hucho hucho	II		V	XX	XX	SUF+SR	IN MOD+SR
	Lampetra planeri	II			XX		IN MOD+SR	no
	Misgurnus fossilis	II			XX	XX	SUF+SR	IN MOD+SR
	Pelecus cultratus	II		V		XX	no	IN MOD G
	Rhodeus sericeus amarus	II			Fv	Fv	IN MOD	IN MOD+SR
	Rutilus frisii meidingeri	II		V		XX	no	IN MOD+SR
	Rutilus pigus	II		V	XX	XX	IN MOD	IN MOD+SR
	Sabanejewia aurata	II			XX	XX	IN MOD	IN MOD+SR
	Thymallus thymallus			V	U1			
	Umbra krameri	II				XX	no	SUF
	Zingel streber	II			XX	XX	IN MOD+SR	IN MOD+SR
	Zingel zingel	II		V		XX	no	IN MOD+SR
Cicavce	Barbastella barbastellus	II	IV		XX	XX	SUF	SUF
	Bison bonasus	II*	IV		U2		SUF	no
	Canis lupus	II*			Fv	U1	IN MIN+SR	SUF
	Castor fiber	II	IV		Fv	Fv	IN MIN	SUF
	Cricetus cricetus		IV		U1	U1		
	Dryomys nitedula		IV		U1	U2		
	Eptesicus nilssonii		IV		XX			
	Eptesicus serotinus		IV		XX	XX		
	Felis silvestris		IV		U1	U1		
	Lutra lutra	II	IV		U1	U1	SUF	SUF CD
	Lynx lynx	II	IV		U1	U1	IN MOD G	SUF
	Marmota marmota latirostris	II*	IV		U2		SUF	no

	Martes martes			V	U1	U1		
	Microtus oeconomus mehelyi	II*	IV			U2	no	SUF
	Microtus tatricus	II	IV		U2		SUF	no
	Miniopterus schreibersii	II	IV		U2	U2	IN MIN	SUF
	Musccardinus avellanarius		IV		U1	U1		
	Mustela eversmanii	II	IV		U2	U2	no	IN MAJ
	Mustela putorius			V	U1	U1		
	Myotis alcathoe		IV			XX		
	Myotis bechsteinii	II	IV		XX	XX	SUF	IN MIN+- SR+CD
	Myotis blythii	II	IV		XX	XX	SR	SR
	Myotis brandtii		IV		XX	XX		
	Myotis dasycneme	II	IV		XX	XX	SR	SUF
	Myotis daubentonii		IV		XX	XX		
	Myotis emarginatus	II	IV		XX	XX	SUF	IN MIN+SR
	Myotis myotis	II	IV		U1	U1	SUF	IN MOD G+CD
	Myotis mystacinus		IV		XX	XX		
	Myotis nattereri		IV		XX	U1		
	Nyctalus lasiopterus		IV		XX	XX		
	Nyctalus leisleri		IV		XX	XX		
	Nyctalus noctula		IV		U2	U2		
	Pipistrellus kuhlii		IV			XX		
	Pipistrellus nathusii		IV		XX	XX		
	Pipistrellus pipistrellus		IV		XX	XX		
	Pipistrellus pygmaeus		IV		XX	XX		
	Pipistrellus savii		IV			XX		
	Plecotus auritus		IV		XX	XX		
	Plecotus austriacus		IV		XX	XX		
	Rhinolophus euryale	II	IV		U1	U1	IN MIN	IN MIN
	Rhinolophus ferrumequinum	II	IV		U1	U1	SUF	SUF CD
	Rhinolophus hipposideros	II	IV		U1	U1	IN MIN	IN MOD G
	Rupicapra rupicapra tatrica	II*	IV		U2		SUF	no
	Sicista betulina		IV		U1			
	Sicista subtilis	II	IV			U2	no	SR
	Spermophilus citellus	II	IV		U2	U2	IN MOD	IN MIN
	Ursus arctos	II*	IV		Fv		SUF	no
	Vespertilio murinus		IV		XX	XX		
Mäkkýše	Anisus vorticulus	II	IV			XX	no	SR
	Helix pomatia			V	Fv	Fv		
	Sadleriana pannonica	II	IV		U2	U2	SUF	SR
	Unio crassus	II	IV		Fv	U2	IN MIN	IN MIN
	Vertigo angustior	II			Fv	U1	SR	IN MIN
	Vertigo geyeri	II			XX		SR	no
	Vertigo moulinsiana	II			U1	XX	SR	IN MIN+CD
Nižšie rastliny	Asplenium adulterinum	II	IV		Fv	U1	IN MIN	no
	Buxbaumia viridis	II			XX		SUF	no
	Dicranum viride	II			XX		SUF	no
	Drepanocladus vernicosus	II			XX		SUF CD	no
	Leucobryum glaucum			V	U1	U1		

	Lycopodium spp.			V	Fv	U1		
	Mannia triandra	II			XX		SUF	no
	Marsilea quadrifolia	II	IV			U2	no	SUF
	Ochyraea tatrensis	II			XX		SUF	no
	Scapania massolongi	II			XX		SUF	no
	Sphagnum spp.			V	U1	U1		
	Tortella rigens	II			XX		SUF	no
Plazy	Ablepharus kitaibelii		IV			U1		
	Coronella austriaca		IV		U1	U1		
	Elaphe longissima		IV		U1	U1		
	Emys orbicularis	II	IV			U2	no CD	SUF
	Lacerta agilis		IV		Fv	Fv		
	Lacerta viridis (including L. bilineata)		IV		U1	U1		
	Lacerta vivipara pannonica		IV			U1		
	Natrix tessellata		IV		U1	U1		
	Podarcis muralis		IV		Fv	Fv		
Vyššie rastliny	Aconitum firmum ssp. moravicum	II	IV		U1		SUF	no
	Adenophora lilifolia	II	IV		XX	Fv	SUF	SUF
	Angelica palustris	II	IV			U2	no	SUF
	Apium repens	II	IV			U2	Ex	SUF CD
	Artemisia eriantha			V	Fv			
	Campanula serrata	II*	IV		Fv		IN MOD G	no
	Cirsium brachycephalum	II	IV			U1	no	IN MIN
	Cochlearia tatreae	II*	IV		Fv		SUF	no
	Colchicum arenarium	II	IV			U2	no	SUF
	Crambe tataria	II	IV			Fv	no	IN MOD
	Cyclamen fatrense	II*	IV		Fv		SUF	CD
	Cypripedium calceolus	II	IV		U1	U1	SUF	SR
	Daphne arbuscula	II*	IV		Fv		SUF	no
	Dianthus lumnitzeri	II*	IV		U1	U2	IN MOD	IN MAJ
	Dianthus nitidus	II*	IV		U1		SUF	no
	Dracocephalum austriacum	II	IV		U2	U1	SUF	SUF
	Echium russicum	II	IV		U2	U2	SUF	IN MOD
	Eleocharis carniolica	II	IV		U2		SUF	Ex
	Ferula sadleriana	II*	IV		U1		SUF	no
	Galanthus nivalis			V	Fv	Fv		
	Gladiolus palustris	II	IV			U2	IN MAJ	SUF
	Himantoglossum adriaticum	II	IV		U2	U2	IN MOD	SUF CD
	Himantoglossum caprinum	II	IV		U2	U2	SUF	SUF
	Iris aphylla ssp. hungarica	II	IV		U1	U1	SUF	SUF
	Iris humilis ssp. arenaria	II	IV			U2	no	SUF CD
	Ligularia sibirica	II	IV		U1		SUF	no
	Lindernia procumbens		IV			XX		
	Liparis loeselii	II	IV		U2	U2	SUF	SUF
	Onosma tornensis	II*	IV		U1	U1	SUF	IN MOD
	Pulsatilla grandis	II	IV		U1	U1	IN MIN	IN MIN
	Pulsatilla patens	II	IV		U1	Fv	IN MIN	SUF
	Pulsatilla pratensis ssp. hungarica	II*	IV			U2	no	SUF
	Pulsatilla slavica	II*	IV		U1		IN MOD	no

	Pulsatilla subslavica	II*	IV		U1	XX	IN MOD	SR
	Serratula lycopifolia	II*	IV		U2		SUF	Ex
	Tephrosia longifolia ssp. moravica	II	IV		U1		SUF	no
	Thlaspi jankae	II	IV		U1	U1	SUF	SUF
	Tozzia carpathica	II	IV		Fv		SUF	no

Vysvetlivky:

- ALP** – alpský biogeografický región, resp. alpský biogeografický seminár
PAN – panónsky biogeografický región, resp. panónsky biogeografický seminár
Fv – priaznivý stav
U1 – nevyhovujúci stav
U2 – zlý stav
XX – neznámy stav
SUF – dostatočne zastúpený (sufficient)
IN MIN – nedostatočne zastúpený, ale prítomný v existujúcich územiach, je ho možné doplniť (insufficient minor)

- IN MOD** – nedostatočne zastúpený, je potrebné doplniť nové územia (insufficient moderate)
IN MAJ – nedostatočne zastúpený, nebolo zatiaľ vymedzené žiadne územie (insufficient major)
SR – vedecká výhrada, chýbajú údaje alebo je potrebné overiť vedecké údaje (scientific reserve)
CD – oprava dát v štandardných dátových formulároch (data correction)
G – geografické doplnenie, v prípade, že je dostatok území, ale určitá časť štátu chýba (geographically)
no – nevyskytuje sa
***** – biotop alebo druh prioritného významu

Územia európskeho významu (ÚEV) prekryté na 100 % s národnou sieťou chránených území

Identif. kód ÚEV	Názov územia európskeho významu	Územne príslušný útvar ŠOP SR	Kategória a názov už vyhláseného CHÚ	Výmera už vyhláseného CHÚ	Výmera ÚEV z výnosu (14.7.2004)	Stupeň ochrany už vyhláseného CHÚ	Stupeň ochrany z výnosu (14.7.2004)
SKUEV0004	Kopčianske slanisko	CHKO Latorica	NPR Kopčianske slanisko	9,0477	8,98	5	4
SKUEV0008	Repiská	CHKO Poľana	CHKO Poľana	20 360	61,29	2	2
SKUEV0009	Koryto	CHKO Poľana	CHKO Poľana	20 360	26,12	2	2
SKUEV0011	Potok Svetlica	CHKO Východné Karpaty	CHKO Východné Karpaty	25 307	1,93	2	2
SKUEV0013	Stráž	CHKO Ponitrie	CHKO Ponitrie	37 665	19,82	2	2
SKUEV0014	Lázky	CHKO Východné Karpaty	CHKO Východné Karpaty	25 307	45,25	2	2
SKUEV0015	Dolná Bukovina	CHKO Štiavnické vrchy	CHKO Štiavnické vrchy	77 630	292,78	2	2
SKUEV0016	Košariská	CHKO Východné Karpaty	CHKO Východné Karpaty	25 307	10,00	2	2
SKUEV0023	Tomov štál	CHKO Ponitrie	CHKO Ponitrie	37 665	1,53	2	2
SKUEV0025	Vihorlat	CHKO Vihorlat	CHKO Vihorlat NPR Vihorlat	17 485 (CHKO) a 50,89 (NPR)	296,69	2 a 5	2 a 5
SKUEV0032	Ladmovské vápence	CHKO Latorica	CHKO Latorica NPR Kašvár	23 198 (CHKO), 116,42 (NPR)	337,70	2, 4	2, 4
SKUEV0037	Oborínsky les	CHKO Latorica	CHKO Latorica	23 198	9,96	2	2
SKUEV0044	Badínsky prales	CHKO Poľana	NPR Badínsky prales	153,46	153,46	4 a 5	4 a 5
SKUEV0045	Kopa	CHKO Poľana	CHKO Poľana PR Kopa	20360 (CHKO) a 56,9 (PR)	90,81	2 a 4	2, 3, a 4
SKUEV0046	Javorinka	CHKO Poľana	CHKO Poľana	20 360	43,29	2	2
SKUEV0047	Dobročský prales	CHKO Poľana	NPR Dobročský prales	204,29	204,29	4 a 5	4 a 5
SKUEV0055	Ipeľské hony	CHKO Štiavnické vrchy	PR Ipeľské hony	29,39	29,39	5	5
SKUEV0056	Habáňovo	CHKO Poľana	PR Habáňovo	3,35	3,35	4	5
SKUEV0057	Rašeliniská Oravskej kotliny	CHKO Horná Orava	CHKO Horná Orava	39 326	840,54	2, 3 a 4	2, 3 a 4
SKUEV0058	Tlšť	NAPANT	NAPANT a jeho OP	72 842 (NP) a 110 162 (OP)	293,36	2 a 3	2 a 3
SKUEV0059	Jelšie	NAPANT	OP NAPANT PR Jelšie	110 162 (OP) a 26,1 (PR)	27,81	5	5
SKUEV0060	Chraste	NAPANT	OP NAPANT	111 162	13,73	2	2
SKUEV0061	Demänovská slatina	NAPANT	OP NAPANT	111 162	1,67	2	2
SKUEV0062	Príboj	NAPANT	OP NAPANT NPR Príboj	111162 (OP CHKO) a 10,96 (NPR)	10,03	5	5

SKUEV0076	Bokrošské slanisko	CHKO Dunajské luhy	PR Bokrošské slanisko	14,06	10,20	4	3
SKUEV0102	Čertov	CHKO Kysuce	CHKO Kysuce PR Čertov	65 462 (CHKO) a 84,62 (PR)	406,07	2 a 5	2 a 5
SKUEV0103	Čachtické Karpaty	CHKO Malé Karpaty	CHKO Malé Karpaty PR Plešivec NPR Čachtický hradný vrch	64 610 (CHKO), 53 (PR) a 56,17 (NPR)	716,00	2 a 4	2 a 4
SKUEV0104	Homolské Karpaty	CHKO Malé Karpaty	CHKO Malé Karpaty PR Pod Pajštúnom PR Strmina PR Jurské jazero PR Zlatá studnička PR Nad Šenkárkou CHA Svätajurské hradisko PP Limbašská vyvierka	64 610 (CHKO), 141,41 (PR), 196,28 (PR), 27,49 (PR), 10,92 (PR), 73,31 (PR), 19,71 (CHA), 6,57 (PP)	5172,44	2, 4 a 5	2, 4 a 5
SKUEV0106	Muráň	NP Slovenský raj	PR Muráň	180,66	176,41	5	5
SKUEV0113	Dlhé lúky	CHKO Záhorie	CHKO Záhorie	27 552	17,02	2	2
SKUEV0123	Dúbrava pri Felde	CHKO Záhorie	CHKO Záhorie	27 552	21,22	2	2
SKUEV0124	Bogdaličský vrch	CHKO Záhorie	CHKO Záhorie PR Bogdaličský vrch	27552 (CHKO), 33,2 (PR)	56,99	2 a 5	4
SKUEV0131	Gýmeš	CHKO Ponitrie	CHKO Ponitrie	37 665	73,41	2	2
SKUEV0132	Kostolianske lúky	CHKO Ponitrie	CHA Kostolianske lúky	4,2019	4,20	3	3
SKUEV0144	Belianske lúky	TANAP	OP TANAP NPR Belianske lúky	30703 (OP NP), 89,4206 (NPR)	131,43	2 a 4	2 a 4
SKUEV0145	Medzi bormi	TANAP	OP TANAP NPR Medzi bormi	30703 (OP NP), 6,55 (NPR)	6,55	5	4
SKUEV0146	Blatá	TANAP	OP TANAP PR Blatá	30703 (OP NP), 37,7 (NPR)	356,19	2 a 4	2, 4 a 5
SKUEV0148	Rieka Vlára	CHKO Biele Karpaty	CHKO Biele Karpaty	44 568	62,23	2	2
SKUEV0149	Mackov bok	NAPANT	PR Mackov bok	3,75	3,75	4	4
SKUEV0150	Červený Grúň	NAPANT	NAPANT a jeho OP	72 842 (NP) a 110162 (OP)	244,66	2 a 3	2 a 3
SKUEV0151	Vrchovisko pri Pohorelskej Maši	NAPANT	PR Pohorelské vrchovisko	26,61	19,81	4	4
SKUEV0152	Sliacské travertíny	NAPANT	PR Sliacské travertíny	7,016	7,11	4	4
SKUEV0153	Horné lazy	NAPANT	OP NAPANT PR Horné lazy	110162 (OP) a 32,29 (PR)	38,12	2 a 4	2 a 4
SKUEV0154	Suchá dolina	NAPANT	OP NAPANT	110162 (OP)	3,12	2	2
SKUEV0159	Alúvium Žitavy	CHKO Dunajské luhy	PR Alúvium Žitavy	32,53	29,60	3 a 4	3 a 4
SKUEV0161	Alúvium Moravy pri Suchohrade	CHKO Záhorie	CHKO Záhorie	27 552	60,52	2	2
SKUEV0162	Grgás	CHKO Záhorie	CHKO Záhorie	27 552	88,71	2	2
SKUEV0164	Revúca	NP Veľká Fatra	NP Veľká Fatra CHA Revúca	40 371 (NP) a 39,219 (CHA)	44,66	3 a 4	3 a 4
SKUEV0166	Ciglát	CHKO Záhorie	CHKO Záhorie	27 552	171,93	2	2
SKUEV0168	Horný les	CHKO Záhorie	CHKO Záhorie PR Horný les	27552 (CHKO) a 543,02 (NPR)	635,18	2, 4 a 5	2, 4 a 5
SKUEV0171	Zelienka	CHKO Záhorie	CHKO Záhorie NPR Zelienka	27552 (CHKO) a 82,52 (NPR)	410,91	2, 4 a 5	2, 4 a 5
SKUEV0177	Šmolzie	CHKO Záhorie	CHKO Záhorie PR Šmolzie	27552 (CHKO) a 45,59 (PR)	65,92	2 a 4	3 a 4
SKUEV0178	V studienkach	CHKO Záhorie	CHKO Záhorie	27 552	30,19	2	2

SKUEV0179	Červený rybník	CHKO Záhorie	CHKO Záhorie NPR Červený rybník	27552 (CHKO) a 118,91 (NPR)	416,68	2, 4 a 5	2, 3, 4 a 5
SKUEV0183	Veľkolélsky ostrov	CHKO Dunajské luhy	CHKO Dunajské luhy PR Zlatniansky luh	12284 (CHKO) a 9,14 (PR)	328,65	2 a 5	2 a 5
SKUEV0185	Pramene Hruštinky	CHKO Horná Orava	CHKO Horná Orava	39 326	218,85	3 a 4	3 a 4
SKUEV0187	Rašeliniská Oravských Beskýd	CHKO Horná Orava	CHKO Horná Orava	39 326	131,53	3, 4 a 5	3, 4 a 5
SKUEV0188	Pilsko	CHKO Horná Orava	CHKO Horná Orava	39 326	706,89	5	5
SKUEV0189	Babia hora	CHKO Horná Orava	CHKO Horná Orava	39 326	503,94	5	5
SKUEV0190	Slaná Voda	CHKO Horná Orava	CHKO Horná Orava	39 326	229,70	4	4
SKUEV0191	Rašeliniská Bielej Oravy	CHKO Horná Orava	CHKO Horná Orava	39 326	39,16	4	4
SKUEV0193	Zimníky	CHKO Horná Orava	CHKO Horná Orava	39 326	37,63	3	3
SKUEV0194	Hybická tiesňava	TANAP	OP TANAP PP Hybická tiesňava	30 703 (OP NP) a 11,18 (PP)	556,76	2 a 5	2, 3 a 5
SKUEV0197	Salatín	NAPANT	NAPANT, jeho OP NPR Salatín NPP Brankovský vodopád	72 842 (NP) a 110162 (OP), 1192,99 (NPR)	3358,79	2, 3 a 5	2, 3, 4 a 5
SKUEV0198	Zvolen	NAPANT	OP NAPANT	110162 (OP)	2766,30	2	2
SKUEV0200	Klenovský Vepor	NP Muránska planina	NPR Klenovský Vepor	343,03	343,03	4 a 5	4 a 5
SKUEV0210	Stinská	NP Poloniny	NP Poloniny NPR Stinská NPR Stinská slatina NPR Rožok	29805 (NP), 90,78 (NPR), 2,76 (NPR), 67,13 (NPR)	1532,79	3 a 5	3, 4 a 5
SKUEV0211	Danova	CHKO Východné Karpaty	CHKO Východné Karpaty	25 307	891,34	2	2
SKUEV0216	Sitno	CHKO Štiavnické vrchy	CHKO Štiavnické vrchy NPR Sitno PR Holík	77630 (CHKO), 93,68 (NPR), 31,98 (PR)	1180,73	2, 4 a 5	2 a 5
SKUEV0221	Varínka	NP Malá Fatra	OP NP Malá Fatra	23 262	154,59	2	2
SKUEV0222	Jelešňa	CHKO Horná Orava	CHKO Horná Orava	39 326	66,88	3 a 4	3 a 4
SKUEV0225	Muránska planina	NP Muránska planina	NP Muránska planina MCHÚ na území NP	20 318	20315,21	3, 4 a 5	3, 4 a 5
SKUEV0228	Švihrová	TANAP	PR Švihrová	5,647	5,65	4	4
SKUEV0229	Beskýd	NP Poloniny	NP Poloniny MCHÚ na území	29 805	29215,13	3 a 5	3, 4 a 5
SKUEV0234	Ulička	NP Poloniny	OP NP Poloniny PP Ulička	29 805	101,81	2 a 5	2 a 5
SKUEV0238	Veľká Fatra	NP Veľká Fatra	NP Veľká Fatra a OP NP MCHÚ na území	40 371 (NP) a 26133 (OP NP)	43600,81	2, 3, 4 a 5	2, 3, 4 a 5
SKUEV0239	Kozol	NP Malá Fatra	NPR Kozol	91,58	91,58	5	5
SKUEV0241	Svrčinník	CHKO Poľana	PR Svrčinník	222,49	222,49	5	5
SKUEV0244	Harmanecký Hlboký jarok	CHKO Poľana	PR Harmanecký Hlboký jarok	50,33	50,33	5	5
SKUEV0245	Boky	CHKO Poľana	NPR Boky	176,49	175,98	5	5
SKUEV0246	Šupín	CHKO Poľana	PR Šupín	11,89	11,89	5	5
SKUEV0247	Rohy	CHKO Poľana	NPR Rohy	25,03	23,32	5	5
SKUEV0249	Hrbatá lúčka	CHKO Poľana	CHKO Poľana	20 360	181,11	2	2
SKUEV0251	Zázrivské lazy	NP Malá Fatra	OP NP Malá Fatra PP Bôrická mláka PR Dubovské lúky	23262 (OP NP), 0,6 (PP), 16,028 (PR)	2808,10	2 a 4	2 a 4
SKUEV0252	Malá Fatra	NP Malá Fatra	NP Malá Fatra, OP NP MCHÚ v území NP	22630 (NP) a 23262 (OP NP)	21918,45	2, 3 a 5	2, 3, 4 a 5
SKUEV0254	Močiar	NP Malá Fatra	PR Močiar OP Malá Fatra	23262 (OP NP), 8,1578 (PR)	8,13	2 a 4	2, 3 a 4
SKUEV0258	Tlstý vrch	CHKO Štiavnické vrchy	CHKO Štiavnické vrchy	77 630	1159,21	2	2

SKUEV0267	Biele hory	CHKO Malé Karpaty	CHKO Malé Karpaty NPR Roštún NPR Pohanská NPR Kršlenica NPR Záruby NPR Hlboča PR Čierna skala PR Vysoká PR Klokoč PP Bukovina PP Čertov žlab	64 610 (CHKO), 333,3 (NPR), 128,93 (NPR), 117,34 (NPR), 299,99 (NPR) 123,07 (NPR), 29,71 (PR), 80,53 (PR), 21,59 (PR), 5,08 (PP), 23,58 (PP)	10168,78	2, 4 a 5	2, 4 a 5
SKUEV0268	Buková	CHKO Malé Karpaty	PR Buková	9,449	9,45	4	4
SKUEV0276	Kuchynská hornatina	CHKO Malé Karpaty	CHKO Malé Karpaty	64 610 (CHKO)	3382,11	2	2
SKUEV0278	Brezovské Karpaty	CHKO Malé Karpaty	CHKO Malé Karpaty PR Slopy PR Ševcová skala	65 610 (CHKO) 153,87 (PR), 16,34 (PR)	2699,79	2, 4 a 5	2 a 5
SKUEV0279	Šúr	CHKO Malé Karpaty	NPR Šúr	681,39	433,71	3, 4 a 5	3, 4 a 5
SKUEV0280	Devínska Kobyla	CHKO Malé Karpaty	CHKO Malé Karpaty NPR Devínska Kobyla	65 610 (CHKO), 101,11 (NPR)	649,26	2 a 4	2 a 4
SKUEV0281	Trstie	NP Muránska planina	PR Trstie	28,71	28,66	4	4
SKUEV0288	Kysucké Beskydy	CHKO Kysuce	CHKO Kysuce NPR Veľká Rača PP Vychylovské skálie PR Čierna Lutiša PR Javorinka PR Zajačková lúčka	65462 (CHKO), 510 (NPR + OP), 26,72 (PP), 26,35 (PR), 35,52 (PR), 3,98 (PR)	7326,57	2, 4 a 5	2, 4 a 5
SKUEV0289	Chmúra	CHKO Kysuce	CHKO Kysuce	65 462	0,94	2 a 4	2 a 4
SKUEV0296	Turková	NAPANT	OP NAPANT NPR Turková	110162 (OP), 107 (NPR)	522,56	2 a 5	2, 4 a 5
SKUEV0297	Brezinky	NAPANT	OP NAPANT	110162 (OP)	8,45	2	2
SKUEV0298	Brvnište	NAPANT	OP NAPANT	110162 (OP)	74,77	2	2
SKUEV0299	Baranovo	NAPANT	OP NAPANT CHA Jakub PR Baranovo	110162 (OP), 12,7 (CHA), 15,83 (PR)	790,56	2, 4 a 5	2, 4 a 5
SKUEV0300	Skribňovo	NAPANT	NAPANT	72 842	221,61	3	3
SKUEV0301	Kopec	NAPANT	OP NAPANT	110162 (OP)	3,76	2	2
SKUEV0302	Ďumbierske Nízke Tatry	NAPANT	NAPANT a MCHÚ v pôsobnosti	72842 (NP) a 110162 (OP)	46583,31	2, 3, 4 a 5	2, 3, 4 a 5
SKUEV0303	Alúvium Hrona	NAPANT	OP NAPANT PR Meandre Hrona	110162 (OP), 103,81 (PR)	259,76	2 a 4	2 a 4
SKUEV0304	Oravská vodná nádrž	CHKO Horná Orava	CHKO Horná Orava	39 326	251,34	3 a 4	3 a 4
SKUEV0306	Pod Suchým hrádkom	TANAP	OP TANAP	30 703	744,61	2	2
SKUEV0307	Tatry	TANAP	TANAP a MCHÚ na území	73 800	61735,30	2, 3, 4 a 5	2, 3, 4 a 5
SKUEV0308	Machy	TANAP	TANAP, OP TANAP PR Machy	73800 (NP) a 30703 (OP NP), 25,61 (PR)	305,04	2, 3, 4 a 5	2, 3, 4 a 5
SKUEV0310	Kráľovohorské Nízke Tatry	NAPANT	NAPANT	72842 (NP)	35513,27	2, 3 a 5	2, 3 a 5
SKUEV0312	Devínske alúvium Moravy	CHKO Záhorie	CHA Devínske alúvium Moravy	253,16	173,29	4	3
SKUEV0317	Rozporec	CHKO Záhorie	CHKO Záhorie	27 552	81,93	2	2
SKUEV0334	Veľké osturnianske jazero	PIENAP	OP PIENAP PR Veľké osturnianske jazero	22 444 (OP NP), 48,81 (PR)	51,77	2 a 5	3, 4 a 5
SKUEV0335	Malé osturnianske jazerá	PIENAP	OP PIENAP PR Malé jazerá	22 444 (OP NP), 7,06 (PR)	7,65	2 a 5	4 a 5

SKUEV0337	Pieniny	PIENAP	PIENAP	3709,49	1301,22	2, 3, 4 a 5	2, 3, 4 a 5
SKUEV0341	Dolný vrch	NP Slovenský kras	NP Slovenský kras	34611	1528,09	3	3
SKUEV0347	Domické škrapy	NP Slovenský kras	NP Slovenský kras NPR Domické škrapy	34611 (NP), 24,44 (NPR)	111,98	3 a 4	3 a 4
SKUEV0349	Jasovské dubiny	NP Slovenský kras	NP Slovenský kras NPR Jasovské dubiny	34611 (NP), 35,1 (NPR)	36,25	3 a 5	5
SKUEV0350	Brzotínske skaly	NP Slovenský kras	NPR Brzotínske skaly	433,78	427,05	5	3, 4 a 5
SKUEV0352	Hrušovská lesostep	NP Slovenský kras	NP Slovenský kras NPR Hrušovská lesostep	34611 (NP), 40,85 (NPR)	40,85	4	4
SKUEV0355	Fabiánka	NP Slovenský kras	NP Slovenský kras a OP NP	34611 (NP) a 11742 (OP NP)	736,86	2 a 3	2 a 3
SKUEV0357	Cerová vrchovina - lesné biotopy	CHKO Cerová vrchovina	CHKO Cerová vrchovina PP Belínske skaly PP Zaboda NPR Pohanský hrad NPR Ragáč PR Steblová skala PR Ostrá skala	16771 (CHKO), 7,11 (PP), 20,72 (PP), 223,35 (NPR), 9,73 (NPR), 37,37 (PR), 17,79 (PR)	2626,48	2 a 5	2, 3, 4 a 5
SKUEV0358	Soví hrad	CHKO Cerová vrchovina	CHKO Cerová vrchovina PP Soví hrad	16771 (CHKO), 2,81 (PP)	41,66	2 a 4	2
SKUEV0359	Dechtárske vinice	CHKO Cerová vrchovina	CHKO Cerová vrchovina	16771 (CHKO)	55,07	2	2
SKUEV0361	Vodokáš	CHKO Cerová vrchovina	CHKO Cerová vrchovina	16771 (CHKO)	139,58	2	2
SKUEV0362	Pieskovcové chrbáty	CHKO Cerová vrchovina	CHKO Cerová vrchovina CHA Vinohrady	16771 (CHKO), 35,78 (CHA)	96,45	2 a 4	2 a 4
SKUEV0367	Holubyho kopanice	CHKO Biele Karpaty	CHKO Biele Karpaty PR Veľká Javorina PP Kohútová PP Baricovie lúky PP Bestinné PP Grúň PP Mravcové PP Lopeniček PP Blažejová	44568 (CHKO), 82,98 (PR), 4,51 (PP), 1,624 (PP), 1,29 (PP), 16,01 (PP), 0,81 (PP), 0,25 (PP), 2,16 (PP)	3933,05	2, 4 a 5	2, 3, 4 a 5
SKUEV0368	Brezovská dolina	CHKO Biele Karpaty	PP Brezovská dolina	2,475	2,48	4	4
SKUEV0371	Žalostiná	CHKO Biele Karpaty	CHKO Biele Karpaty PP Bučkova jama PP Žalostiná NPP Štefanová	44568 (CHKO), 40,91 (PP), 2,12 (PP)	215,37	2, 3 a 4	2 a 4
SKUEV0372	Krivoklátske lúky	CHKO Biele Karpaty	PP Krivoklátske lúky	4,33	4,33	4	4
SKUEV0373	Krivoklátske bradlá	CHKO Biele Karpaty	CHKO Biele Karpaty PR Drieňová PP Krivoklátska tiesňava	44568 (CHKO), 25,12 (PR), 9,704 (PP)	64,76	2, 3, 4 a 5	2, 3, 4 a 5
SKUEV0374	Záhradská	CHKO Biele Karpaty	CHKO Biele Karpaty PR Záhradská	44568 (CHKO), 1,28 (PR)	9,32	2, 3 a 4	2, 3 a 4
SKUEV0375	Krasín	CHKO Biele Karpaty	CHKO Biele Karpaty PR Krasín	44568 (CHKO), 26,4 (PR)	63,94	2, 3 a 4	2, 3 a 4
SKUEV0376	Vršatské bradlá	CHKO Biele Karpaty	CHKO Biele Karpaty PR Vršatské bradlá PR Vršatské hradné bralo PR Červenokamenské bradlo	44568 (CHKO), 82,39 (PR), 12,05 (PR), 47,52 (PR)	283,93	2, 3, 4 a 5	2, 3, 4 a 5
SKUEV0377	Lukovský vrch	CHKO Biele Karpaty	CHKO Biele Karpaty	44568 (CHKO)	215,14	2	2
SKUEV0378	Nebrová	CHKO Biele Karpaty	PR Nebrová	53,3	27,90	4	4
SKUEV0383	Ponická dúbava	CHKO Poľana	NPR Ponická dúbava	13,34	13,43	5	5
SKUEV0385	Pliškov vrch	CHKO Východné Karpaty	CHKO Východné Karpaty	25 307	85,27	1 a 2	2
SKUEV0386	Hostovické lúky	CHKO Východné Karpaty	CHKO Východné Karpaty PR Hostovické lúky	25307 (CHKO), 4,68 (PR)	13,38	2 a 4	2 a 4
SKUEV0387	Beskyd	CHKO Východné Karpaty	CHKO Východné Karpaty PR Beskyd	25307 (CHKO), 49,44 (PR)	5415,38	2 a 5	2 a 5

PRÍLOHA

SKUEV0388	Vydrica	CHKO Malé Karpaty	CHKO Malé Karpaty	64 610 (CHKO)	7,10	2	2
SKUEV0399	Bacúšska jelšina	NP Muránska planina	PR Bacúšska jelšina	4,26	4,26	5	5
SKUEV0400	Detviansky potok	CHKO Poľana	CHKO Poľana CHA Horná Chrapková	20360 (CHKO), 1,058 (CHA)	74,13	2, 3 a 4	2, 3 a 4

Územia európskeho významu čiastočne prekryté s národnou sieťou chránených území

Identif. Kód ÚEV	Názov územia európskeho významu	Územne príslušný útvár ŠOP SR	Výmera z výnosu (14.7.2004)	Stupeň ochrany z výnosu (14.7.2004)	Kategória a názov už vyhláseného CHÚ	Stupeň ochrany už vyhláseného CHÚ	Výmera už vyhláseného CHÚ	prekryv ÚEV s CHÚ (ha)	prekryv ÚEV s CHÚ (%)	Výmera zvyšnej (neprekrytej) časti ÚEV	Orgán príslušný na vyhlásenie územia
SKUEV0277	Nad vinicami	CHKO Malé Karpaty	0,48	4	CHKO Malé Karpaty	2	64 610	0,16	33,60	0,32	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0324	Radvanovské skalky	RSOPK Prešov	1,17	4	CHA Radvanovské skalky	4	0,76	0,44	37,91	0,73	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0330	Dunitová skalka	RSOPK Prešov	1,48	3, 4	PR Dunitová skalka	4	0,35	0,35	23,70	1,13	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0220	Šaštinský potok	CHKO Záhorie	1,82	2	CHKO Záhorie	2	27 552	1,08	59,41	0,74	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0204	Homola	NP Muránska planina	2,23	2	OP NP Muránska planina	2	21 698	2,10	94,17	0,14	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0321	Salvátorské lúky	RSOPK Prešov	2,68	4	PR Salvátorské lúky	4	2,67	2,50	93,42	0,18	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0340	Český závrť	NP Slovenský kras	3,93	3	NP Slovenský kras	3	34611	3,50	89,04	0,43	KÚ ŽP Košice
SKUEV0384	Klenovské Blatá	NP Muránska planina	4,36	4	PR Klenovské Blatá	4	4,36	3,28	75,23	1,08	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0272	Vozokánsky luh	CHKO Ponitrie	5,22	3 a 5	PR Vozokánsky luh	4	11,05	4,69	89,81	0,53	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0379	Kobela	CHKO Biele Karpaty	6,04	4	PR Kobela	4	5,428	4,74	78,50	1,30	KÚ ŽP Trenčín
SKUEV0100	Chotinske piesky	CHKO Dunajské luhy	7,16	3	PR Chotinske piesky	4	7,023	6,95	97,01	0,21	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0320	Šindliar	RSOPK Prešov	7,69	4	PR Šindliar	5	7,69	7,48	97,27	0,21	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0052	Seleštianska stráň	CHKO Štiavnické vrchy	8,51	2, 4	PR Seleštianska stráň	4	0,938	1,11	13,06	7,40	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0323	Demjatské kopce	RSOPK Prešov	8,68	4	PR Demjatské kopce	5	8,68	4,93	56,80	3,75	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0292	Drieňová hora	CHKO Dunajské luhy	10,18	3	PR Drieňová hora	3 a 4	0,97 (PR) a 2,44 (OP PR)	1,99	19,55	8,19	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0325	Medzianske skalky	RSOPK Prešov	10,78	4	CHA Medzianske skalky	4	4	4,79	44,42	5,99	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0255	Šujské rašelinisko	NP Malá Fatra	12,23	3 a 4	PR Šujské rašelinisko	4	10,8	9,70	79,30	2,54	KÚ ŽP Žilina
SKUEV0098	Nesvadské piesky	CHKO Dunajské luhy	17,02	3	PR Liščie diery	4	13,317	12,83	75,40	4,19	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0026	Raškovský luh	CHKO Latorica	17,05	4	PR Raškovský luh	4	16,2312	10,09	59,18	6,96	KÚ ŽP Košice
SKUEV0147	Žarnovica	NP Veľká Fatra	18,39	2, 4	CHA Žarnovica	4	1,85	1,70	9,24	16,69	KÚ ŽP Žilina
SKUEV0078	Mostové	CHKO Dunajské luhy	22,55	3 a 4	PR Mostová	4	15,129	14,88	65,98	7,67	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0369	Pavúkov jarok	CHKO Biele Karpaty	26,70	2, 4	PP Pavúkov jarok	4	0,99	0,52	1,96	26,18	KÚ ŽP Trenčín
SKUEV0286	Vápence v doline Hor- nádu	NP Slovenský raj	27,21	2, 4	PP Transgresia paleogénu pri Markušovciach NPP Markušovské steny	4	6,97 (PP), 13,44 (NPP)	19,80	72,76	7,41	KÚ ŽP Košice
SKUEV0270	Hrušovská zdrž	CHKO Dunajské luhy	33,14	2	CHKO Dunajské luhy	2	12 284	29,49	89,00	3,64	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0070	Martovská mokraď	CHKO Dunajské luhy	33,89	4	PR Martovská mokraď	4	11,87	11,88	35,04	22,01	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0309	Rieka Poprad	TANAP	34,33	2, 3, 4	TANAP PR Jelšina	2, 3, 4	73800 (NP) 16,43 (PR)	7,04	20,50	27,30	KÚ ŽP Žilina
SKUEV0398	Slaná	NP Slovenský kras	36,77	2, 3	NP Slovenský kras a OP	3	34611	1,97	5,35	34,80	KÚ ŽP Košice
SKUEV0101	Klokočovské rašeliniská	CHKO Kysuce	37,44	2, 3, 4	CHKO Kysuce PR Polková	2 a 4	65 462 (CHKO) a 5,0824 (PR)	31,48	84,09	5,96	KÚ ŽP Žilina
SKUEV0094	Veľký les	CHKO Dunajské luhy	40,83	2, 3, 5	PR Veľký les	5	21,09	18,99	46,50	21,84	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0073	Listové jazero	CHKO Dunajské luhy	41,97	4	PR Listové jazero	4	41,02	39,96	95,21	2,01	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0069	Búčske slanisko	CHKO Dunajské luhy	44,38	3	PR Búčske slanisko	4	20,39	14,27	32,16	30,11	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0065	Marcelovské piesky	CHKO Dunajské luhy	45,69	2, 3	PR Marcelovské piesky PR Mašan NPR Apálsky ostrov	4, 5	4,469 (PR) 2,16 (PR), 85,97 (NPR)	11,15	24,40	34,54	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0175	Sedliská	CHKO Malé Karpaty	46,09	2, 4	PR Sedliská	4	5,85	5,65	12,25	40,44	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0122	Šipoltovo	CHKO Záhorie	51,95	2	CHKO Záhorie	2	27 552	51,78	99,67	0,17	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0120	Jasenácke	CHKO Záhorie	52,00	2	CHKO Záhorie	2	27 552	50,32	96,77	1,68	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0199	Plavno	CHKO Poľana	52,34	3, 4, 5	NPR Plavno	5	28,08	27,62	52,78	24,72	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0354	Hnilcecké rašeliniská	NP Slovenský kras	55,31	2, 3	PR Polianske rašelinisko	4	19,3	15,96	28,86	39,35	KÚ ŽP Košice
SKUEV0085	Dolný háj	CHKO Dunajské luhy	56,87	2, 3, 5	PR Torozlín	4	5,4	6,24	10,97	50,64	KÚ ŽP Nitra

SKUEV0364	Pokoradské jazierka	CHKO Cerova vrchovina	60,86	4 a 5	PR Pokoradské jazierka	4, 5	15,87	44,41	72,97	16,45	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0392	Brezová stráň	CHKO Ponitrie	63,20	2, 3, 5	PR Šípka	4	46,8	0,78	1,23	62,42	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0338	Plavečské štrkoviská	PIENAP	66,24	4	CHA Plavečské štrkoviská	4	66,14	66,23	99,98	0,01	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0167	Bezodné	CHKO Záhorie	75,80	3, 4, 5	PR Bezodné	4, 5	3,46 (PR) a 52,58 (OP PR)	56,18	74,12	19,62	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0053	Kiarovský močiar	CHKO Štiavnické vrchy	78,76	2, 5	PR Kiarovský močiar	5	16,38	16,92	21,48	61,85	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0133	Hôrky	CHKO Ponitrie	82,54	2, 3 a 4	CHKO Ponitrie NPR Hrdovická PR Kovarská hôrka PR Solčiansky háj	2, 4	37 665 (CHKO), 30,03 (NPR), 7,07 (PR), 4,4 (PR)	80,84	97,95	1,69	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0240	Kľak	NP Malá Fatra	85,71	5	NPR Kľak	5	85,71	83,51	97,43	2,20	KÚ ŽP Žilina
SKUEV0395	Pohrebište	CHKO Dunajské luhy	85,83	3, 4, 5	PR Pohrebište	4	69,3	68,35	79,63	17,48	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0201	Gavurky	CHKO Poľana	87,43	2, 4	CHA Gavurky	4	57,4	44,92	51,38	42,51	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0365	Dáľovský močiar	CHKO Cerová vrchovina	90,22	2, 4, 5	PR Dáľovský močiar	5	14,8	21,57	23,90	68,65	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0390	Pusté pole	RSOPK Prešov	90,35	2, 3, 4	PR Pusté pole	4	6,23	6,16	6,82	84,19	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0068	Jurský Chlm	CHKO Dunajské luhy	103,54	3	PR Jurský Chlm	4	5,8	5,51	5,32	98,03	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0030	Horešské lúky	CHKO Latorica	118,85	2, 4	PR Poniklecová lúčka	5	0,4	2,57	2,17	116,28	KÚ ŽP Košice
SKUEV0116	Pri Jakubovských rybníkoch	CHKO Záhorie	120,54	2, 3	CHKO Záhorie	2	27 552	47,75	39,61	72,79	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0067	Čenkov	CHKO Dunajské luhy	123,90	4	NPR Čenkovská lesostep NPR Čenkovská step	4	79,6 (Čen. lesostep) a 3,57 (Čen- kov. Step)	66,31	53,52	57,59	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0134	Kulháň	CHKO Ponitrie	124,33	2, 3, 4	PR Kulháň PR Čepúšky CHA Okšovské duby	4	7,39 (PR), 58,1 (PR), 1,53 (CHA)	60,36	48,55	63,97	KÚ ŽP Nitra, KÚ ŽP Trenčín
SKUEV0158	Modrý vrch	CHKO Dunajské luhy	124,41	2, 3	PR Vŕšok	4	1,45	1,14	0,91	123,27	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0066	Kamenínske slaniská	CHKO Dunajské luhy	144,74	3	NPR Kamenínske slanisko PR Čistiny	4	34,888 (NPR) 17,847 (PR)	64,53	44,59	80,20	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0019	Tarbuska	CHKO Latorica	146,98	2, 4	CHKO Latorica PR Tarbuska NPR Tajba	2, 5	23198 (CHKO), 10,95 (PR), 27,36 (NPR)	146,97	99,99	0,01	KÚ ŽP Košice
SKUEV0115	Bahno	CHKO Záhorie	153,67	2	CHKO Záhorie	2	27 552	126,31	82,20	27,36	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0077	Dunajské trstiny	CHKO Dunajské luhy	164,85	2, 3, 4	PR Dunajské trstiny	4	104,1	100,56	61,00	64,29	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0127	Temešská skala	CHKO Ponitrie	165,11	2, 3, 5	PR Temešská skala	5	57,93	59,21	35,86	105,90	KÚ ŽP Trenčín
SKUEV0074	Dubník	CHKO Dunajské luhy	171,13	4 a 5	NPR Dubník	4	165,19	165,70	96,82	5,43	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0346	Pod Strážnym hrebe- ňom	NP Slovenský kras	177,21	3 a 5	NP Slovenský kras NPR Pod Strážnym hrebeňom	3, 5	34611 (NP), 96,67 (NPR)	157,81	89,05	19,40	KÚ ŽP Košice
SKUEV0206	Humenská	CHKO Východné Karpáty	198,92	2, 4, 5	NPR Humenská	5	70,37	62,78	31,56	136,14	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0117	Abrod	CHKO Záhorie	200,67	2, 4	CHKO Záhorie NPR Abrod	2, 4	27 552 (CHKO), 92 (NPR)	163,76	81,61	36,90	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0092	Dolnovážske luhy	CHKO Dunajské luhy	201,48	2, 3, 4	NPR Apálsky ostrov	5	85,97	85,71	42,54	115,77	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0248	Močidlianska skala	CHKO Poľana	204,25	2	CHKO Poľana	2	20 360	202,02	98,91	2,23	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0285	Rieka Muráň s prítokmi	NP Muránska planina	204,29	2	OP NP Muránska planina PP Meliatsky profil PP Prielom Muráňa	2, 4	21698 (OP NP), 15,428 (PP), 39,55 (PP)	93,90	45,96	110,39	KÚ ŽP Banská Bystrica, KÚ ŽP Košice
SKUEV0035	Čebovská lesostep	CHKO Štiavnické vrchy	212,97	2, 5	PR Čebovská lesostep	5	7,35	6,46	3,03	206,51	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0208	Senianske rybníky	CHKO Latorica	213,31	4	NPR Senianske rybníky	4, 5	213,31	198,35	92,99	15,16	KÚ ŽP Košice
SKUEV0342	Drieňovec	NP Slovenský kras	218,19	3 a 5	NP Slovenský kras NPR Drienovec	3, 5	34611 (NP), 186,02 (NPR)	215,07	98,57	3,12	KÚ ŽP Košice

SKUEV0105	Travertín pri Spišskom Podhradí	NP Slovenský raj	232,31	2, 3, 4, 5	PP Ostrá Hora PP Jazierko na Pažiti PP Travertínová kopa Sobotisko PP Zlatá Brázda NPR Dreveník NPR Sívá Brada NPP Spišský hradný vrch	4	29,32(PP), 0,11 (PP), 13,32 (PP), 1,61 (PP), 101,81 (NPR), 19,54 (NPR), 24,2 (NPP)	187,49	80,71	44,82	KÚ ŽP Prešov, KÚ ŽP Košice
SKUEV0050	Humenský Sokol	CHKO Východné Karpaty	233,48	2, 3, 4, 5	NPR Humenský Sokol	5	241,5	199,96	85,64	33,52	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0401	Dubnické bane	RSOPK Prešov	234,75	2, 4	CHA Dubnické bane	4	6	11,53	4,91	223,22	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0311	Kačenky	CHKO Záhorie	241,27	2	CHKO Záhorie	2	27 552	224,82	93,18	16,45	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0315	Skalické alúvium Moravy	CHKO Záhorie	249,63	2, 4, 5	PP Ivánek (štandard. názov Ivanské rameno) PP Kátovské rameno CHA Mŕtve rameno Lipa (Štepnické rameno)	4, 5	3,08 (PP), 6,05 (PP), 2,13 (CHA)	17,23	6,90	232,40	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0109	Rajtopiky	NP Slovenský raj	256,00	2, 4, 5	NPR Rajtopiky	4, 5	119,67	221,50	86,52	34,50	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0213	Gazarka	CHKO Záhorie	261,39	2	CHKO Záhorie CHA Jubilejný les	2, 4	27552 (CHKO), 14,98 (CHA)	109,39	41,85	152,00	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0075	Klátovské rameno	CHKO Dunajské luhy	263,70	3, 4 a 5	NPR Klátovské rameno	5	306,44	219,45	83,22	44,26	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0382	Turiec a Blatničanka	NP Veľká Fatra	284,16	2, 4	NPR Turiec NPR Kláštorské lúky CHA Ivančinské močiare	3, 4	89,2 (NPR), 85,99 (NPR), 2,93 (CHA)	274,76	96,69	9,40	KÚ ŽP Žilina
SKUEV0290	Horný tok Hornádu	NP Slovenský raj	290,06	2, 3	NP Slovenský raj	2, 3	19 763	72,31	24,93	217,76	KÚ ŽP Košice, KÚ ŽP Prešov
SKUEV0260	Másiarsky bok	CHKO Štiavnické vrchy	321,29	2, 5	CHKO Štiavnické vrchy NPR Masiarsky bok	2, 5	77630 (CHKO), 127,81 (NPR)	143,97	44,81	177,32	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0051	Kyjov	CHKO Východné Karpaty	325,14	2, 5	NPR Kyjovský prales	5	387,419	57,33	17,63	267,81	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0261	Dedinská hora	CHKO Štiavnické vrchy	339,29	2, 5	PR Dedinská hora	2	11,79	13,46	3,97	325,83	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0207	Kamenná Baba	RSOPK Prešov	339,98	2, 3, 5	NPR Kamenná baba	5	127,59	125,76	36,99	214,22	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0363	Ťahan	CHKO Cerova vrchovina	347,96	2, 3, 5	PR Ťahan	5	6,05	6,03	1,73	341,93	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0345	Kečovské škrapy	NP Slovenský kras	354,50	3 a 4	NP Slovenský kras NPR Kečovské škrapy	3, 4	34611 (NP), 6,606 (NPR)	337,45	95,19	17,04	KÚ ŽP Košice
SKUEV0284	Teplické stráne	NP Muránska planina	355,97	2	OP NP Muránska planina	2	21698	309,17	86,85	46,79	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0343	Plešivské stráne	NP Slovenský kras	363,41	3	NP Slovenský kras	3	34611	340,46	93,69	22,94	KÚ ŽP Košice
SKUEV0314	Rieka Morava	CHKO Záhorie	372,33	2	CHKO Záhorie NPR Horný les	2, 4	27552 (CHKO), 543,02 (NPR)	277,46	74,52	94,87	KÚ ŽP Trnava, KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0174	Lindava	CHKO Malé Karpaty	378,46	2, 5	PR Lindava	5	46,2	33,96	8,97	344,49	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0257	Poiplie	CHKO Štiavnické vrchy	406,07	2, 5	PR Ipelské hony PR Ryžovisko	5	29,39 (PR), 58,07 (PR)	125,54	30,91	280,54	KÚ ŽP Banská Bystrica, KÚ ŽP Nitra
SKUEV0155	Alúvium Starej Nitry	CHKO Dunajské luhy	408,19	2, 4	PR Alúvium Žitavy PR Komočín	4	32,53 (PR), 0,48 (PR)	0,09	0,02	408,10	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0186	Mláčik	CHKO Poľana	408,52	2, 3, 5	NPR Mláčik	5	147,2	146,79	35,93	261,72	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0243	Rieka Orava	TANAP	435,06	4	CHA Rieka Orava	2, 4	441,746	55,23	12,70	379,82	KÚ ŽP Žilina
SKUEV0182	Čičovské luhy	CHKO Dunajské luhy	459,60	2, 3, 4,	CHKO Dunajské luhy NPR Čičovské mŕtve jazero	2, 5	12284 (CHKO), 79,87 (NPR)	454,16	98,82	5,44	KÚ ŽP Trnava, KÚ ŽP Nitra
SKUEV0141	Rieka Belá	TANAP	471,66	2	OP TANAP	2, 3, 5	30 703	398,14	84,41	73,52	KÚ ŽP Žilina
SKUEV0230	Iľovnica	CHKO Východné Karpaty	484,53	2, 4	PR Iľovnica	4	8,45	9,34	1,93	475,19	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0293	Kľúčovské rameno	CHKO Dunajské luhy	539,82	2, 3, 5	CHKO Dunajské luhy, PR Opatovské jazero	2, 5	12284 (CHKO), 2,357 (PR)	536,55	99,39	3,27	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0269	Ostrovne lúčky	CHKO Dunajské luhy	613,56	2, 3, 4 a 5	CHKO Dunajské luhy PR Dunajské ostrovy PR Ostrovne lúčky	2, 4 a 5	12284 (CHKO), 219,71 (PR), 54,93 (PR)	573,27	93,43	40,30	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0226	Vanišovec	CHKO Záhorie	668,42	2	CHKO Záhorie	2	27 552	605,81	90,63	62,61	KÚ ŽP Trnava

SKUEV0250	Krivošianka	CHKO Východné Karpaty	707,13	2, 5	PR Jasenovská bučina	5	21,47	21,96	3,10	685,17	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0322	Fintické svahy	RSOPK Prešov	753,90	2, 3, 4, 5	PR Fintické svahy PR Kapušiansky hradný vrch	4, 5	41,3 (PR), 18,1 (PR)	59,66	7,91	694,24	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0295	Biskupické luhy	CHKO Dunajské luhy	869,03	2, 3, 5	CHKO Dunajské luhy PP Panský diel PR Kopáčsky ostrov PR Gajc CHA Poľovnický les PR Topoľové hony CHA Bajdel'	2, 4, 5	12284 (CHKO), 15,6 (PP), 62,72 (PR), 82,62 (PR), 7,5 (CHA), 60,06 (PR), 8,68 (CHA)	792,07	91,14	76,96	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0326	Strahuľka	RSOPK Prešov	1195,04	2, 3, 4, 5	PR Slanský hradný vrch PP Trstinové jazero	4	15,81 (PR) , 0,82 (PP)	16,66	1,39	1178,38	KÚ ŽP Košice
SKUEV0125	Gajarské alúvium Moravy	CHKO Záhorie	1256,81	2	CHKO Záhorie	2	27 552	1243,07	98,91	13,74	KÚ ŽP Bratislava, KÚ ŽP Trnava
SKUEV0313	Devínske jazero	CHKO Záhorie	1307,83	2, 3 a 5	CHKO Záhorie NPR Dolný les	2, 4	27552 (CHKO), 186,26 (NPR)	1288,35	98,51	19,47	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0184	Burda	CHKO Dunajské luhy	1416,61	2, 3, 4, 5	NPR Burdov NPR Leliansky les	5	364,1 (NPR), 198,7 (NPR)	481,03	33,96	935,58	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0282	Tisovský kras	NP Muránska planina	1469,97	2, 3, 4, 5	OP NP Muránska planina PR Hlboký jarok PR Suché doly NPR Hradová	2, 4, 5	21698 (OP NP), 34,41 (PR), 257,4 (PR), 127,47 (NPR)	1404,02	95,51	65,94	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0262	Čajkovské bralíe	CHKO Štiavnické vrchy	1694,01	2	CHKO Štiavnické vrchy	2	77 630	1588,81	93,79	105,02	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0366	Drienčanský kras	CHKO Cerová vrchovina	1719,96	2, 4	NPP Podbanište CHA Alúvium Blhu	4	168,5 (OP NPP), 2,79 (CHA)	3,16	0,18	1716,80	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0130	Zoborské vrchy	CHKO Ponitrie	1868,99	2, 3, 4, 5	CHKO Ponitrie PR Žibrica NPR Zoborská lesostep	2, 5	37 665 (CHKO), 68,6 (PR), 23,08 (NPR)	1799,50	96,28	69,49	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0348	Dolina Čiernej Moldavy	NP Slovenský kras	1896,84	2	NP Slovenský kras	3	34611	64,55	3,40	1832,28	KÚ ŽP Košice
SKUEV0305	Choč	TANAP	2191,78	2, 4, 5	NPR Choč	5	142,8	2103,81	95,99	87,97	KÚ ŽP Žilina
SKUEV0380	Tematínske vrchy	CHKO Biele Karpaty	2471,27	2, 3, 4, 5	PR Kriazí vrch OP-NPR Tematínska lesostep NPR Javorníček	4, 5	150,9 (PR), 59,6 (NPR), 15,06 (NPR)	228,74	9,26	2242,53	KÚ ŽP Trenčín
SKUEV0264	Klokoč	CHKO Štiavnické vrchy	2568,30	2, 4 a 5	CHKO Štiavnické vrchy NPR Kašivárová PR Kamenné more	2, 4 a 5	77630 (CHKO), 49,8 (NPR), 13,3 (PR)	2565,96	99,91	2,33	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0287	Galmus	NP Slovenský raj	2690,07	2, 3, 4, 5	NPR Červené skaly NPR Galmuská tisina	4, 5	390,5 (NPR), 55,96 (NPR)	385,39	14,33	2304,68	KÚ ŽP Košice
SKUEV0192	Prosečné	TANAP	2697,66	2, 3, 5	NPR Prosiecka dolina NPR Kvačianska dolina	5	341,73 (NPR), 461,79 (NPR)	974,49	36,12	1723,17	KÚ ŽP Žilina
SKUEV0259	Stará hora	CHKO Štiavnické vrchy	2799,14	2	CHKO Štiavnické vrchy	2	77 630	2550,78	91,13	248,36	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0353	Plešivská planina	NP Slovenský kras	2863,69	3 a 5	NP Slovenský kras PR Gerlašské skaly	3, 5	34611 (NP), 21,73 (PR)	2766,94	96,62	96,75	KÚ ŽP Košice
SKUEV0203	Stolica	NP Muránska planina	2933,52	2	OP NP Muránska planina	2	21 698	763,05	26,01	2170,47	KÚ ŽP Banská Bystrica, KÚ ŽP Košice
SKUEV0036	Rieka Litava	CHKO Štiavnické vrchy	2964,21	2, 5	NPR Čabrad	5	141,21	164,82	5,56	2799,39	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0319	Poľana	CHKO Poľana	3142,95	2, 3, 4, 5	CHKO Poľana PR Havranie skaly PR Pri Bútľavke PP Havranka PP Jánošíkova skala PP Spády PP Veporské skalky NPR Hrončeký grúň NPR Ľubietovský Vepor NPR Zadná Poľana	2, 4, 5	20 360	3123,35	99,38	19,60	KÚ ŽP Banská Bystrica

SKUEV0274	Baske	CHKO Ponitrie	3645,13	2, 3, 4, 5	PR Pod Homôľkou PR Žihľavník PR Žrebíky NPP Lánce	4, 5	7,6 (PR), 130,18 (PR), 111,26 (PR) 3,03 (NPP)	234,85	6,44	3410,28	KÚ ŽP Trenčín
SKUEV0275	Kňaží stôl	CHKO Ponitrie	3768,37	2, 3, 5	PR Kňaží stôl PR Ľutovský Drieňovec PR Rysia PR Smradľavý vrch PR Udrina PP Stará Bebrava NPR Bradlo	4, 5	88,3 (PR), 260 (PR), 30,49 (PR), 30,77 (PR), 107,36 (PR), 5,91 (PP), 97,67 (NPR)	476,26	12,64	3292,11	KÚ ŽP Trenčín
SKUEV0331	Čergovský Minčol	RSOPK Prešov	4144,69	2, 3, 4, 5	NPR Čergovský Minčol NPR Pramenisko Tople	5	171,08 (NPR), 28,66 (PR)	198,79	4,80	3945,90	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0090	Dunajské luhy	CHKO Dunajské luhy	4297,89	3, 4 a 5	CHKO Dunajské luhy	2	12 284	4181,74	97,30	142,82	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0128	Rokoš	CHKO Ponitrie	4602,28	2, 3, 4, 5	NPR Rokoš PR Jankov vršok PR Jedlie	5	460,4 (NPR), 103,42 (PR), 1,42 (PR)	464,34	10,09	4137,94	KÚ ŽP Trenčín
SKUEV0327	Milič	RSOPK Prešov	5114,45	2, 3, 4, 5	PR Malá Izra PR Marocká hoľa PP Miličska skala OP-NPR Veľký Milič NPR Malý Milič	4, 5	0,77 (PR), 63,7 (PR), 11,6 (PP), 67,8 (NPR), 14,05 (NPR)	192,20	3,76	4922,24	KÚ ŽP Košice
SKUEV0356	Horný vrch	NP Slovenský kras	5861,39	2, 3, 4, 5	NP Slovenský kras PR Zemné hradisko NPR Havrania skala NPR Turmiansky hradný vrch NPR Zádielska tiesňava NPP Kunia priepať NPP Snežná diera	3, 4, 5	34611	5704,42	97,32	156,97	KÚ ŽP Košice
SKUEV0332	Čergov	RSOPK Prešov	6063,43	2, 3, 5	PR Vičia NPR Čergovská javorina NPR Hradová hora	5	21,24 (PR), 10,7 (NPR), 13,49 (NPR)	45,57	0,75	6017,86	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0048	Dukla	CHKO Východné Karpaty	6874,27	2, 4 a 5	CHKO Východné Karpaty NPR Komárnická jedlina PR Dranec	2, 4, 5	25 307 (CHKO), 74,7 (NPR) a 34,22 (PR)	6854,39	99,71	19,88	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0328	Stredné Pohornádie	RSOPK Prešov	7275,58	2, 3, 4, 5	PR Vysoký vrch PP Kavečianska stráň OP-NPR Vozárska NPR Bokšov NPR Humenec NPR Sivec	4, 5	36,5 (PR), 3,19 (PP), 76,6 (NPR), 146,7 (NPR), 86,08 (NPR), 168,7 (NPR)	566,85	7,79	6708,73	KÚ ŽP Košice
SKUEV0006	Rieka Latorica	CHKO Latorica	7495,90	2, 4 a 5	CHKO Latorica a MCHÚ na jej území	2, 5	23 198	7454,75	99,45	41,15	KÚ ŽP Košice
SKUEV0273	Vtáčnik	CHKO Ponitrie	9619,05	2, 3, 4, 5	CHKO Ponitrie PR Buchlov NPR Veľká Skala PP Končítá PR Makovište NPR Vtáčnik CHA Ivanov salaš PP Ostrovica	2, 3, 4, 5	37665 (CHKO), 103,96 (PR), 59,2 (NPR), 24,11 (PR), 1 (PP), 245,62 (NPR), 19,28 (CHA)	9503,52	98,80	115,53	KÚ ŽP Trenčín, KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0265	Suť	CHKO Štiavnické vrchy	9806,08	2 a 5	CHKO Štiavnické vrchy PR Kamenný jarok PP Žakyľské pleso	2, 5	77630 (CHKO), 65,1 (PR), 6,38 (PP)	9013,95	91,92	792,12	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0266	Skalka	CHKO Štiavnické vrchy	10844,61	2 a 4	CHKO Štiavnické vrchy PR Gajdošovo PR Holý vrch	2, 4	77630 (CHKO), 18,28 (PR), 16,8 (PR)	10221,72	94,26	622,89	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0263	Hodrušská hornatina	CHKO Štiavnické vrchy	11705,43	2	CHKO Štiavnické vrchy	2	77 630	11600,41	99,10	105,02	KÚ ŽP Banská Bystrica

SKUEV0209	Morské oko	CHKO Vihorlat	14962,15	2, 3, 4, 5	CHKO Vihorlat PR Baba pod Vihorlatom PR Drieň PR Ďurova mláka PR Jedlinka, PR Lysá PR Lysák PR Machnatý vrch PR Pod Trstím PP Beňatinský travertín PP Malé Morské oko PP Sninský kameň NPR Morské oko NPR Motrogon NPR Postávka	2, 4, 5	17485 (CHKO)	10244,92	68,47	4717,23	KÚ ŽP Prešov, KÚ ŽP Košice
SKUEV0112	Slovenský raj	NP Slovenský raj	15696,07	2, 3, 4, 5	NP Slovenský raj PR Čingovské hradisko PR Kocúrová PR Mokrá PR Ostrá skala NPR Hnilecká jelšina NPR Holý kameň NPR Piecky NPR Prielom Hornádu NPR Sokol NPR Stratená NPR Suchá Belá NPR Tri kopce NPR Vernárska tiesňava NPR Zejmarská roklina	2, 3, 4, 5	19 763 (NP)	15312,49	97,56	383,58	KÚ ŽP Prešov, KÚ ŽP Košice, KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0256	Strážovské vrchy	CHKO Strážovské vrchy	29366,39	2, 4, 5	CHKO Strážovské vrchy PR Kostolecká tiesňava PP Bosmany PP Prečínska skalka PP Súľovský hradok PP Zliechovský močiar NPR Podskalský Roháč NPR Strážov NPR Súľovské skaly NPR Vápeč OP-NPR Manínska tiesňava	2, 4, 5	30979 (CHKO)	25517,11	86,89	3849,28	KÚ ŽP Žilina, KÚ ŽP Trenčín

Územia európskeho významu neprekrývané s národnou sieťou chránených území

Identif. kód	Názov územia	Územne príslušný útvar ŠOP SR	Výmera z výnosu (14.7.2004)	Návrh kategórie chráneného územia	Stupeň ochrany z výnosu (14.7.2004)	Orgán príslušný na vyhlásenie územia
SKUEV0001	Tri peniažky	NP Muránska planina	141,95	CHA	2	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0002	Lúky pod Ukorovou	NP Muránska planina	12,43	PR	4	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0003	Rieka Rimava	NP Muránska planina	4,07	PR	4	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0005	Drieňová	CHKO Východné Karpaty	21,01	CHA	2	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0007	Čičarovský les	CHKO Latorica	28,42	CHA	2	KÚ ŽP Košice
SKUEV0010	Komárňanské slanisko	CHKO Dunajské luhy	8,50	PR	4	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0012	Bešiarsky polder	CHKO Latorica	2,65	CHA	2	KÚ ŽP Košice
SKUEV0017	Pri Orechovom rade	CHKO Dunajské luhy	4,18	CHA	3	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0018	Lúka pod cintorinom	NP Muránska planina	4,68	PR	4	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0020	Lesík Bisce	CHKO Latorica	28,35	CHA	2	KÚ ŽP Košice
SKUEV0021	Vinište	CHKO Ponitrie	5,80	CHA	3	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0024	Hradná dolina	CHKO Ponitrie	14,25	CHA	3	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0029	Vysoká	CHKO Latorica	25,12	CHA	2	KÚ ŽP Košice
SKUEV0034	Lesík pri Borši	CHKO Latorica	7,41	CHA	2	KÚ ŽP Košice
SKUEV0038	Oborínske jamy	CHKO Latorica	6,32	CHA	2	KÚ ŽP Košice

SKUEV0039	Bačkovské poniklece	CHKO Latorica	11,66	CHA	2	KÚ ŽP Košice
SKUEV0043	Kamenná	CHKO Východné Karpaty	836,55	CHA	2	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0049	Alúvium Rieky	CHKO Východné Karpaty	13,08	CHA	2	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0054	Cúdeninský močiar	CHKO Štiavnické vrchy	138,17	PR	4	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0063	Ublianka	NP Poloniny	45,42	CHA	2	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0064	Bratislavské luhy	RSOPK Bratislava	668,23	CHA	2 a 5	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0071	Abov	CHKO Dunajské luhy	8,38	CHA	2	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0072	Detvice	CHKO Dunajské luhy	106,37	CHA	2	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0079	Horný háj	CHKO Dunajské luhy	110,52	CHA	2	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0080	Bačove slaniská	CHKO Dunajské luhy	59,28	CHA	3	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0081	Čupák	CHKO Dunajské luhy	2,19	CHA	2	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0082	Margitin háj	CHKO Dunajské luhy	22,09	CHA	2	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0083	Eliášovský les	CHKO Dunajské luhy	32,25	CHA	2	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0084	Zátoň	CHKO Dunajské luhy	87,13	CHA	2	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0086	Krivé hrabiny	CHKO Dunajské luhy	125,74	CHA	2	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0087	Osmíny	CHKO Dunajské luhy	84,38	CHA	2	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0088	Síky	CHKO Dunajské luhy	32,51	PR	4	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0089	Martinský les	CHKO Dunajské luhy	574,59	CHA	2	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0091	Ploská hora	CHKO Dunajské luhy	26,52	CHA	3	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0093	Bodický kanál	CHKO Dunajské luhy	2,90	CHA	2	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0095	Panské lúky	CHKO Dunajské luhy	77,97	PR	4	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0096	Šurianske slaniská	CHKO Dunajské luhy	188,72	PR	4	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0097	Palárikovské lúky	CHKO Dunajské luhy	19,37	PR	4	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0099	Pavelské slanisko	CHKO Dunajské luhy	35,04	CHA	3	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0107	Stráne pri Spišskom Podhradí	NP Slovenský raj	51,64	CHA	3	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0108	Dubiny pri Ordzovanoch	NP Slovenský raj	211,87	CHA	2	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0110	Dubiny pri Levoči	NP Slovenský raj	559,25	CHA	2	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0111	Stráň pri Dravciach	NP Slovenský raj	4,71	CHA	3	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0119	Široké	CHKO Záhorie	205,01	CHA	2	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0121	Marhecké rybníky	CHKO Záhorie	81,67	CHA	2	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0126	Vinodolský háj	CHKO Ponitrie	21,53	CHA	3	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0129	Cerovina	CHKO Ponitrie	342,24	CHA	2	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0135	Bočina	CHKO Ponitrie	32,12	CHA	2	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0136	Dolné lazy	CHKO Ponitrie	7,27	CHA	2	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0137	Záhada	CHKO Ponitrie	16,79	CHA	2	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0138	Livinská jelšina	CHKO Ponitrie	13,57	CHA	2	KÚ ŽP Trenčín
SKUEV0139	Dolina Gánovského potoka	TANAP	19,25	PR	4	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0140	Spišskoteplické slatiny	TANAP	24,49	PR	4	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0142	Hybica	TANAP	9,63	PR	4	KÚ ŽP Žilina
SKUEV0143	Biely Váh	TANAP	73,76	PR	4	KÚ ŽP Žilina
SKUEV0156	Konopiská	CHKO Dunajské luhy	8,42	PR	4	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0157	Starý vrch	CHKO Dunajské luhy	10,94	CHA	3	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0160	Karáb	CHKO Dunajské luhy	75,93	CHA	2 a 3	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0163	Rudava	CHKO Záhorie	2257,75	CHKO alebo CHA	2 a 4	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0165	Kútsky les	CHKO Záhorie	626,87	CHA	2	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0169	Orlovské vršky	CHKO Záhorie	191,40	CHA	2 a 3	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0170	Mešterova lúka	CHKO Záhorie	125,55	CHA	2 a 3	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0172	Bežnisko	CHKO Záhorie	861,24	CHA	2	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0173	Kotlina	CHKO Záhorie	491,51	CHA	2	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0176	Dvorčiansky les	CHKO Ponitrie	145,22	CHA	3	KÚ ŽP Nitra

SKUEV0180	Ludinský háj	CHKO Ponitrie	161,34	CHA	2	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0196	Brezové	TANAP	13,49	PR	4	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0202	Trešková	NP Muránska planina	26,28	CHA	3	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0205	Hubková	CHKO Východné Karpaty	2796,71	CHKO alebo CHA	2	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0212	Muteň	NP Muránska planina	34,61	PR	4	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0217	Ondriašov potok	CHKO Záhorie	8,02	CHA	2	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0218	Močiarka	CHKO Záhorie	221,49	CHA	2	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0219	Malina	CHKO Záhorie	458,51	CHA	2	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0224	Jereňaš	NP Slovenský raj	137,09	CHA	2	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0227	Čiližské močiare	CHKO Dunajské luhy	61,48	CHA	2	KÚ ŽP Trnava
SKUEV0231	Brekovský hradný vrch	CHKO Východné Karpaty	26,72	CHA	2	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0232	Rieka Laborec	CHKO Východné Karpaty	15,97	CHA	3	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0233	Tok Udav s prítokom Illovnice	CHKO Východné Karpaty	21,55	CHA	3	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0235	Kanál Stretavka	CHKO Latorica	17,75	CHA	2	KÚ ŽP Košice
SKUEV0236	Rieka Bodrog	CHKO Latorica	113,62	CHA	2	KÚ ŽP Košice
SKUEV0253	Rieka Váh	TANAP	251,90	PR	4	KÚ ŽP Žilina
SKUEV0271	Šándorky	CHKO Ponitrie	1,50	CHA	3	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0283	Lúky na Besníku	NP Muránska planina	80,20	PR	4	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0291	Jánsky potok	NP Slovenský raj	26,27	CHA	2	KÚ ŽP Košice
SKUEV0294	Bagovský vrch	CHKO Dunajské luhy	134,50	CHA	2	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0316	Šranecké piesky	CHKO Záhorie	272,14	CHA	2	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0318	Pod Čelom	CHKO Východné Karpaty	533,24	CHA	2	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0329	Kováčske lúky	CHKO Latorica	148,08	CHA	2	KÚ ŽP Košice
SKUEV0333	Beliansky potok	PIENAP	0,20	PR	4	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0336	Rieka Torysa	PIENAP	22,12	CHA	2	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0339	Pieninské bradlá	PIENAP	74,65	CHA	2	KÚ ŽP Prešov
SKUEV0344	Starovodské jedliny	NP Slovenský kras	397,79	PR	3 a 5	KÚ ŽP Košice
SKUEV0351	Folkmarská skala	NP Slovenský kras	140,97	CHA	2	KÚ ŽP Košice
SKUEV0360	Beležír	CHKO Cerová vrchovina	63,01	CHA	2	KÚ ŽP Banská Bystrica
SKUEV0381	Dielnice	NP Veľká Fatra	107,35	CHA	2	KÚ ŽP Žilina
SKUEV0393	Dunaj	CHKO Dunajské luhy	1511,17	CHKO alebo CHA	2	KÚ ŽP Nitra
SKUEV0396	Devínske lúky	CHKO Záhorie	40,50	CHA	3	KÚ ŽP Bratislava
SKUEV0397	Tok Váhu pri Zamarovciach	CHKO Biele Karpaty	20,94	PR	4	KÚ ŽP Trenčín
SKUEV0402	Bradlo	NP Muránska planina	0,01	PR	5	KÚ ŽP Banská Bystrica

NATURA 2000 – Barometer

Poznámky k barometru

Mnohé územia európskeho významu boli vymedzené podľa obidvoch smerníc EÚ, t. j. smernice EÚ o vtákoch a smernice EÚ o biotopoch, to znamená, že v niektorých prípadoch dochádza k ich celkovému alebo čiastočnému prekryvu, a preto nie je možné kombinovať počty a výmery lokalít NATURA 2000 k získaniu všeobecného obrazu o stave tejto sústavy.

Niektoré krajiny navrhli do sústavy NATURA 2000 rozsiahlejšie územia, vrátane ochranných pásiem, niektoré len jadrové územia.

Celkové vyhodnotenie národných zoznamov môže byť upravené smerom nadol i nahor (t. j. ich počet, resp. veľkosť rozlohy území) v dôsledku kompletnejších vedeckých analýz, resp. údajov, najmä na príslušných biogeografických seminároch.

Komentár k vývoju

Súčasný barometer odráža údaje predkladané na implementáciu obidvoch smerníc (monitoruje pokrok implementácie obidvoch smerníc) vo všetkých 27 členských štátoch do júna 2007. Vyhodnotenie pokroku prebieha na základe biogeografických seminárov. Bulharsko a Rumunsko ako nové členské štáty EÚ od januára 2007 zverejnili svoje návrhy.

V novembri 2007 prijala Komisia nový východiskový zoznam území európskeho významu pre Panónsku biogeografickú oblasť. Tento región bol následne doplnený prijatím Českej republiky, Maďarska a Slovenska v roku 2004. Ku koncu roka 2007 prijala Komisia tiež prvú aktualizáciu zoznamov území európskeho významu pre Atlantickú, Boreálnu, Kontinentálnu, Alpiskú a Makaronézske biogeografické oblasti. Zoznam pre Mediteránnu biogeografickú oblasť bude aktualizovaný v roku 2008.

Navrhované ÚEV nových členských krajín sú hodnotené prostredníctvom biogeografických seminárov, ktoré

majú určiť dostatočnosť pokrytia relevantných biotopov a druhov.

Čo sa týka hodnotenia komplexnosti národných sietí CHVÚ, tu neprebieha biogeografický screeningový proces, ale Komisia využíva rôzne vedecké referencie, vrátane národných inventarizácií (ak existujú) a publikácií organizácie Birdlife International o významných vtáčích územiach (IBA).

Pozn.: Barometer Natura 2000 je dostupný na webovej stránke Európskej komisie:

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/barometer/index_en.htm,

príp. je publikovaný v časopise **Natura 2000 Newsletter** dostupnom tiež na:

http://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/natura2000nl_en.htm

Zdroj: EK

Chránené vtáčie územia (smernica o vtákoch)

ČŠ	Výmera ČŠ (km ²)	Celkový počet	Celková výmera (ha)	Celková výmera (km ²)	Výmera suchozemských území (ha)	Výmera suchozemských území (km ²)	% suchozemských území	Počet území s morskou oblasťou	Výmera morských území (ha)	Výmera morských území (km ²)
AT	83.859	98	974.425	9.744	974.425	9.744	11,6			-
BE	30.528	234	328.162	3.282	296.622	2.966	9,7	4	31.540	315
BG	110.910	88	1.255.070	12.551	1.254.189	12.542	11,3	3	880	9
CY(1)	5.736	7	78.810	788	76.733	767	13,4	1	2.077	21
CZ	78.866	38	693.619	6.936	693.619	6.936	8,8			-
DE	357.031	568	4.810.176	48.102	3.188.530	31.885	8,9	14	1.621.646	16.216
DK	43.093	113	1.470.894	14.709	253.590	2.536	5,9	59	1.217.304	12.173
EE	45.226	67	1.259.183	12.592	593.773	5.938	13,1	26	665.410	6.654
ES	504.782	563	9.712.254	97.123	9.648.805	96.488	19,1	23	63.449	634
FI	338.145	467	3.083.633	30.836	2.526.973	25.270	7,5	66	556.659	5.567
FR	549.192	371	4.619.371	46.194	4.293.336	42.933	7,8	62	326.035	3.260
GR	131.940	151	1.370.323	13.703	1.313.609	13.136	10,0	16	56.714	567
HU	93.030	55	1.351.912	13.519	1.351.912	13.519	14,5			-
IE	70.280	131	281.480	2.815	200.442	2.004	2,9	66	81.039	810
IT	301.333	589	4.379.777	43.798	4.107.983	41.080	13,6	41	271.794	2.718
LT	65.301	77	543.506	5.435	526.410	5.264	8,1	1	17.097	171
LU	2.597	12	13.903	139	13.903	139	5,4			-
LV	64.589	98	676.570	6.766	624.613	6.246	9,7	4	51.957	520
MT	316	12	1.434	14	1.434	14	4,5	0	0	0
NL	41.526	77	1.012.532	10.125	523.078	5.231	12,6	6	489.454	4.895
PL(2)	312.685	124	5.040.664	50.407	5.040.664	50.407	16,1	0	0	0
PT	91.990	50	995.644	9.956	933.433	9.334	10,1	10	62.211	622

aktualizácia k 17. decembru 2007

- (1) Výmera členských štátov (ČŠ) a % zodpovedá územiu Cypru (ktoré je súčasťou EÚ), v ktorom sa uplatňuje komunitárne právo podľa protokolu 10 prístupovej zmluvy Cypru.
 (2) Niekoľko morských území, žiadne informácie o ich rozlohe však nie sú poskytnuté v databáze.

Územia európskeho významu (smernica o biotopoch)

ČŠ	Výmera ČŠ (km ²)	Celkový počet	Celková výmera (ha)	Celková výmera (km ²)	Výmera suchozemských území (ha)	Výmera suchozemských území (km ²)	% suchozemských území	Počet území s morskou oblasťou	Výmera morských území (ha)	Výmera morských území (km ²)
AT	83.859	168	888.929	8.889	888.929	8.889	10,6			-
BE	30.528	280	323.902	3.239	304.096	3.041	10,0	2	19.806	198
BG	110.910	207	2.954.830	29.548	2.942.458	29.425	26,5	8	12.372	124
CY(1)	5.736	36	71.125	711	66.092	661	11,5	5	5.033	50
CZ	78.866	858	725.137	7.251	725.137	7.251	9,2			-
DE	357.031	4.617	5.329.392	53.294	3.520.822	35.208	9,9	48	1.808.570	18.086
DK	43.093	254	1.113.595	11.136	317.696	3.177	7,4	118	795.899	7.959
EE	45.226	497	1.132.802	11.328	747.436	7.474	16,5	36	385.366	3.854
ES	504.782	1.434	12.371.595	123.716	11.816.808	118.168	23,4	94	554.788	5.548
FI	338.145	1.715	4.855.164	48.552	4.309.193	43.092	12,7	98	545.970	5.460
FR	549.192	1.334	5.217.400	52.174	4.648.636	46.486	8,5	94	568.764	5.688
GR	131.940	239	2.764.097	27.641	2.164.296	21.643	16,4	102	599.801	5.998
HU	93.030	467	1.392.921	13.929	1.392.921	13.929	15,0			-
IE	70.280	413	1.056.074	10.561	717.450	7.175	10,2	92	338.624	3.386
IT	301.333	2.283	4.507.345	45.073	4.283.037	42.830	14,2	160	224.308	2.243
LT	65.301	267	666.358	6.664	649.261	6.493	9,9	2	17.097	171
LU	2.597	48	39.874	399	39.874	399	15,4			-

LV	64.589	331	766.309	7.663	710.143	7.101	11,0	6	56.166	562
MT	316	27	4.821	48	3.972	40	12,6	1	849	8
NL	41.526	142	755.201	7.552	348.516	3.485	8,4	10	406.685	4.067
PL (2)	312.685	362	2.849.028	28.490	2.849.028	28.490	9,1	0	0	0
PT	91.990	94	1.650.294	16.503	1.601.278	16.013	17,4	23	49.015	490
RO	238.345	273	3.283.257	32.833	3.147.925	31.479	13,2	6	135.332	1.353
SE	414.864	3.971	6.278.230	62.782	5.693.363	56.934	13,7	325	584.867	5.849
SI	20.273	259	635.962	6.360	635.944	6.359	31,4	3	18	0
SK	48.845	382	573.936	5.739	573.936	5.739	11,8			-
UK	244.820	616	2.636.527	26.365	1.664.086	16.641	6,8	44	972.440	9.724
EU	4.290.102	21.574	64.844.105	648.441	56.762.335	567.623	13,2	1.277	8.081.770	80.818

aktualizácia k 17. decembru 2007

- (1) Výmera členských štátov a % zodpovedá územiu Cypru (ktoré je súčasťou EÚ), v ktorom sa uplatňuje komunitárne právo podľa protokolu 10 prístupovej zmluvy Cypru.
 (2) Niekoľko morských území, žiadne informácie o ich rozlohe však nie sú poskytnuté v databáze.

NATURA 2000 – súhrnná informácia na programe vlády SR a ďalšie úlohy

(príloha k článku na s. 12 – 13)

Prehodnotenie sústavy NATURA - chránené vtáčie územia a územia európskeho významu

(materiál schválený uznesením vlády SR č. 256 z 23. apríla 2008)

Vybrané prílohy č. 2 a 6 k materiálu

Príloha č. 2

A. Kritériá pre identifikáciu sústavy chránených vtáčích území (CHVÚ) v SR

1. Úvod

S cieľom vytvorenia sústavy chránených vtáčích území (Special Protection Areas, skr. SPA, ďalej len CHVÚ) v Slovenskej republike podľa smernice Rady 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov (ďalej len smernica o vtákoch) bolo potrebné vypracovať jednotné kritériá pre výber jednotlivých CHVÚ. Po druhé, je potrebné vytvoriť tiež pravidlá pre vytyčenie hraníc týchto potenciálnych CHVÚ.

Vyvinuté kritériá vychádzajú zo základných požiadaviek smernice o vtákoch, zo skúseností iných (kandidátskych) členských štátov EÚ a zo špecifických slovenských ornitologických okolností. Pozostávajú zo sústavy šiestich kvantitatívnych (krok 1) a kvalitatívnych (krok 2) kritérií, s dôrazom na prvé (t. j. najlepších päť území a 1 % kritérium). Ďalej pre použitie kvantitatívnych kritérií (krok 1) je okrem definovania kritérií potrebné pre každé z nich dohodnúť tiež medzné počty, ktoré musia spĺňať populácie, resp. zoskupenia tzv. výberových druhov v CHVÚ.

2. Kvantitatívne kritériá (krok 1)

Kritérium K1

Definícia: Územie je jedným z piatich najvýznamnejších hniezdísk pre pravidelne hniezdiaci druh uvedený v prílohe I smernice o vtákoch

Zdôvodnenie

- Toto kritérium vychádza z nasledujúcich požiadaviek článku 4.1 smernice o vtákoch:
- „Druhy uvádzané v prílohe I budú predmetom osobitných ochranných opatrení týkajúcich sa ich biotopov v záujme zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania na území ich rozšírenia.“
- „Členské štáty osobitne vyhlásia najvhodnejšie územia s ohľadom na ich počet a veľkosť za osobitne chránené územia pre ochranu týchto druhov, berúc do

úvahy ich nároky na ochranu na mori a na pevnine v krajinách, kde platí táto smernica.“

Cieľom kritéria K1 je pokryť sústavou CHVÚ kľúčové populácie relevantných druhov uvedených v prílohe I smernice o vtákoch (ďalej len výberové druhy). Hranica „piatich najvýznamnejších území“ bola stanovená s cieľom pokrytia takýchto kľúčových národných populácií pomocou sústavy CHVÚ a vychádza z praxe uplatňovania smernice o vtákoch v iných členských krajinách EÚ. Je však hneď potrebné podotknúť, že v mnohých prípadoch nie je možné alebo praktické identifikovať pre niektoré výberové druhy až desať území. To sa týka druhov s malými populáciami alebo druhov s obmedzeným rozšírením (napr. *Nycticorax nycticorax*, *Egretta garzetta*, *E. alba*, *Ardea purpurea*, *Platalea leucorodia*, *Haliaeetus albicilla*, *Falco vespertinus*, *Recurvirostra avosetta*, *Larus melanocephalus*, *Chlidonias hybridus*, *C. niger*, *Luscinia svecica*, *Acrocephalus melanopogon* atď.), u ktorých by striktné uplatnenie kritéria K1 mohlo viesť tiež k identifikácii CHVÚ pokrývajúcich ich malé alebo okrajové, teda nie kľúčové populácie. Na druhej strane, u niektorých výberových druhov ani „desať najlepších území“ nemusí pokryť významnú časť ich národných populácií, a tak vo výnimočných prípadoch bude možné zvýšiť počet území na viac než desať. Toto sa týka zvlášť druhov, ktoré sú viac alebo menej široko rozptýlené a ktorých kľúčové populácie nie sú koncentrované na vybraných lokalitách (napr. *Aquila pomarina*, *Glauclidium passerinum*, *Strix uralensis*, *Aegolius funereus*, *Caprimulgus europaeus*, *Alcedo atthis*, *Dryocopus martius*, *Ficedula albicollis*, *F. parva* atď.).

Výberové druhy a medzné počty

V prípade kritéria K1 sú výberovými druhmi na Slovensku všetky pôvodné a pravidelne hniezdiace druhy vtákov, menované v prílohe I smernice o vtákoch, bez akejkoľvek následnej selekcie druhov. Výsledný zoznam druhov, pre ktoré platí kritérium K1, obsahuje 58 druhov.

Význam územia navrhovaného ako CHVÚ pre daný výberový druh je kvantitatívne stanovený veľkosťou hniezdnej populácie tohto druhu na tomto území. Pre stanovenie

medzného počtu hniezdnej populácie výberového druhu kritéria K1 bola použitá medzinárodne zaužívaná minimálna hladina 1 % jeho národnej hniezdnej populácie. Avšak v záujme vylúčenia území s malými, okrajovými alebo pre ochranu kľúčových populácií s menej významnými miestnymi populáciami (napr. jeden pár) boli pre dve skupiny druhov s malými národnými populáciami stanovené vyššie minimálne medzné populácie, a to takto:

- pre druhy patriace k „nespevavcom“ (*Non-Passeriformes*) s národnými populáciami do 200 párov sú medzným počtom dva hniezdne páry,
- pre druhy patriace k „spevavcom“ (*Passeriformes*) s národnými populáciami do 500 párov je medzným počtom päť párov.

Kritérium K2

Definícia: Územie, na ktorom sa pravidelne zdržiava najmenej 1 % ľahovej alebo bioregionálnej alebo celkovej európskej populácie sťahovavého druhu uvedeného v prílohe I smernice o vtákoch.

Zdôvodnenie

Toto kritérium vychádza z nasledujúcich požiadaviek článku 4.1 smernice o vtákoch:

- „Druhy uvádzané v prílohe I budú predmetom osobitných ochranných opatrení týkajúcich sa ich biotopov v záujme zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania na území ich rozšírenia.“
- „Členské štáty osobitne vyhlásia najvhodnejšie územia s ohľadom na ich počet a veľkosť za osobitne chránené územia pre ochranu týchto druhov, berúc do úvahy ich nároky na ochranu na mori a na pevnine v krajinách, kde platí táto smernica.“

Migrácia je definovaná ako sezónne presuny na veľké vzdialenosti z a na hniezdiská. Podľa Bonnskej konvencie sa za „migrujúci druh“ považuje: „Celková populácia alebo akákoľvek geograficky odlišná časť populácie akéhokoľvek druhu alebo nižšieho taxónu voľne žijúceho živočicha, ktorej významné časti cyklicky a predpovedateľne prekračujú jednu alebo viacero národných odlišných hraníc.“ Slovo „migrujúci“ preto vylučuje populácie, ktoré sú zväčša stále alebo disperzívne na krátke vzdialenosti.

„Ťahová“ alebo iná odlišiteľná populácia vodného druhu sú určené zameniteľne v rámci „geografických“ a „biogeografických regiónov“ ako „biogeografické populácie“ alebo „geografické limity každej známej odlišiteľnej populácie druhu alebo poddruhu“ (Rose a Scott, 1997).

Výberové druhy a medzné počty

V prípade kritéria K2 sú výberovými druhmi na Slovensku všetky pôvodné a pravidelne migrujúce druhy vtákov, menované v prílohe I smernice o vtákoch. Z tohto východiskového zoznamu boli vyňaté len tie druhy, ktoré nevytvárajú zoskupenia počas migrácie alebo zimovania. Výsledný zoznam druhov, pre ktoré platí kritérium K2, obsahuje 56 druhov.

Význam územia navrhovaného ako CHVÚ pre daný výberový druh je kvantitatívne stanovený veľkosťou zoskupení ťahovej populácie tohto druhu na tomto území. Pre stanovenie medzného počtu výberového druhu kritéria K2 bola použitá medzinárodne zaužívaná minimálna hladina 1 % jeho ťahovej alebo bioregionálnej populácie. U väčšiny druhov boli 1 % medzné počty určené podľa najnovších odhadov ich ťahových populácií (Heath a Evans, 2000). U druhov s neznámymi alebo neidentifikovanými ťahovými populáciami pre strednú Európu boli takto použité ťahové bioregionálne populácie (Rose a Scott, 1997). Napokon u druhov s neznámymi alebo neidentifikovanými ťahovými bioregionálnymi populáciami (napr. *Gavia stellata*, *Ardeola ralloides*, *Egretta garzetta*, *E. alba*, *Cygnus cygnus*, *Recurvirostra avosetta*, *Pluvialis apricaria*, *Philomachus pugnax*, *Larus melanocephalus* a *Chlidonias hybridus*) bolo pre stanovenie ich medzných počtov použité 1 % ich celkových európskych ťahových populácií, určené podľa najnovších odhadov veľkostí ich európskych hniezdných populácií (BirdLife/EBCC, 2000). Veľkosti ťahových populácií v jedincoch tu boli získané vynásobením spodných hraníc počtov ich hniezdných párov tromi (Rose and Scott, 1997).

Kritérium K3

Definícia: Územie je jedným z piatich najvýznamnejších hniezdísk pre ťahovavý druh ohrozený v Európe a neuvádzaný v prílohe I smernice o vtákoch.

Zdôvodnenie

Toto kritérium vychádza z nasledujúcich požiadaviek článku 4.2 smernice o vtákoch:

- „Členské štáty vykonávajú podobné opatrenia pre pravidelne sa vyskytujúce ťahovavé druhy neuvádzané v prílohe I, berúc do úvahy potreby ich ochrany na mori a na pevnine, kde platí táto smernica, čo sa týka miest ich hniezdenia, preperovania, zimovania a odpočinku pozdĺž ich ťahových ciest. V tomto budú členské štáty venovať osobitnú pozornosť ochrane mokradí a zvlášť mokradí medzinárodného významu.“

Podobne ako v prípade kritéria K1, je aj v prípade kritéria K3 cieľom pokrytie kľúčových národných populácií u daných výberových druhov. Pravidlá týkajúce sa počtu území pre výberové druhy sú pritom rovnaké ako v prípade kritéria K1, ktoré sú vysvetlené vyššie.

Výberové druhy a medzné počty

V prípade kritéria K3 sú výberovými druhmi všetky na Slovensku pôvodné a pravidelne hniezdiace ťahovavé druhy vtákov, neuvádzané v prílohe I smernice o vtákoch. Sledujúc „potrebu ich ochrany“ boli vybrané len druhy ohrozené v Európe a zaradené do jednej z kategórií SPEC 1 až 3 (Tucker a Heath, 1994). Výsledný zoznam druhov, pre ktoré platí kritérium K3, obsahuje 20 druhov. Pravidlá, týkajúce sa stanovenia medzných počtov pre vybrané druhy, sú rovnaké ako v prípade kritéria K1, ktoré sú vysvetlené vyššie.

Kritérium K4

Definícia: Územie, na ktorom sa pravidelne zdržiava najmenej 1 % ťahovej alebo bioregionálnej alebo celkovej európskej populácie ťahovavého druhu ohrozeného v Európe a neuvedeného v prílohe I smernice o vtákoch.

Zdôvodnenie

Toto kritérium vychádza z nasledujúcich požiadaviek článku 4.2 smernice o vtákoch:

- „Členské štáty vykonávajú podobné opatrenia pre pravidelne sa vyskytujúce ťahovavé druhy neuvádzané v prílohe I, berúc do úvahy potreby ich ochrany na mori a na pevnine, kde platí táto smernica, čo sa týka miest ich hniezdenia, preperovania, zimovania a odpočinku pozdĺž ich ťahových ciest. V tomto budú členské štáty venovať osobitnú pozornosť ochrane mokradí a zvlášť mokradí medzinárodného významu.“

Postup výberu území je rovnaký ako pri kritériu K2.

Výberové druhy a medzné počty

V prípade kritéria K4 sú výberovými druhmi všetky na Slovensku pôvodné a pravidelne migrujúce ťahovavé druhy vtákov, neuvádzané v prílohe I smernice o vtákoch. Sledujúc „potrebu ich ochrany“ boli vybrané len druhy ohrozené v Európe a zaradené do jednej z kategórií SPEC 1 až 3 (Tucker a Heath, 1994) a tiež sledujúc „pozornosť ochrane mokradí“ boli vybrané aj ostatné druhy vodných vtákov. Z tohto východiskového zoznamu boli vyňaté len tie druhy, ktoré nevytvárajú zoskupenia počas migrácie alebo zimovania. Výsledný zoznam druhov, pre ktoré platí kritérium K4, obsahuje 67 druhov.

Pravidlá týkajúce sa stanovenia medzných počtov pre vybrané druhy sú rovnaké ako v prípade kritéria K2, ktoré sú vysvetlené vyššie.

Kritérium K5

Definícia: Územie, na ktorom sa pravidelne zdržiava najmenej 20 000 ťahovavých vodných vtákov jedného alebo viacerých druhov.

Zdôvodnenie

Toto kritérium vychádza z nasledujúcich požiadaviek článku 4.2 smernice o vtákoch:

- „Členské štáty vykonávajú podobné opatrenia pre pravidelne sa vyskytujúce ťahovavé druhy neuvádzané v prílohe I, berúc do úvahy potreby ich ochrany na mori a na pevnine, kde platí táto smernica, čo sa týka miest ich hniezdenia, preperovania, zimovania a odpočinku pozdĺž ich ťahových ciest. V tomto budú členské štáty venovať osobitnú pozornosť ochrane mokradí a zvlášť mokradí medzinárodného významu.“

„Vodné vtáky“ sú definované Ramsarskou konvenciou ako vtáky ekologicky závislé od mokradí. Táto definícia tým zahŕňa akékoľvek od mokradí závislé pelikány a kormorány: *Pelecaniformes*; volavky, bučiaky, bociany, ibisy a lyžičiary: *Ciconiiformes*; plameniaky: *Phoenicopteriformes*; labute, husi a kačice: *Anseriformes*; od mokradí závislé dravce: *Accipitriformes* a *Falconiformes*; od mokradí závislé žeriavy, chriaštele a alky: *Gruiformes*; od mokradí závislé bahniaky, čajky a rybáre: *Charadriiformes*.

Toto kritérium pokrýva všetky mokrade medzinárodného významu identifikované podľa kritéria 5 Ramsarskej konvencie. Konferencia signatárskych krajín tejto konvencie prijala v máji 1999 rezolúciu, ktorá zahŕňa nasledujúce pokyny pre jeho uplatňovanie:

„Toto kritérium bude platiť v signatárskych krajinách pre mokrade rôznej rozlohy. Keďže nie je možné podať presný návod na určenie veľkosti územia, na ktorom sa tieto počty majú vyskytovať, mokrade identifikované ako medzinárodne významné podľa kritéria 5 by mali byť ekologickými jednotkami, a môžu takto predstavovať jedno

veľké územie alebo skupinu menších mokradí. Ak sú dostupné relevantné údaje, je potrebné venovať pozornosť tiež obmene vodných vtákov počas ťahových období, takže je možné použiť ich celkové počty počas migrácie na danej lokalite.“

Výberové druhy a medzné počty

Toto kritérium platí pre tie druhy, ktoré sú zraniteľné zhromažďovaním sa na cenných alebo citlivých lokalitách počas hniezdenia, zimovania alebo na ťahu. V prípade kritéria K5 sú výberovými druhmi všetky na Slovensku pôvodné a pravidelne sa vyskytujúce vodné druhy vtákov závislé od mokradí. Z tohto východiskového zoznamu boli vyňaté len tie druhy, ktoré nevytvárajú zoskupenia počas migrácie alebo zimovania. Výsledný zoznam druhov, pre ktoré platí kritérium K5, obsahuje 85 druhov.

3. Kvalitatívne kritériá (Krok 2)

Kritérium K6

Definícia: Územia spĺňajúce požiadavky jedného alebo viacerých nasledujúcich pravidiel v akejkoľvek sezóne sú uprednostnené vo výbere, zvlášť v prípadoch, keď použitie kritérií K1-5 nevedie k identifikácii primeraných návrhov alebo k výberu najvhodnejších území pre ochranu daného druhu, je možné použiť niektoré z nasledujúcich pravidiel:

- **Veľkosť populácie a hustota** – územia, na ktorých sa zdržiava alebo ktoré podporujú väčšie počty jedincov výberových druhov a/alebo na ktorých sa vtáky zhromažďujú do väčších zoskupení.
- **Areál druhu** – územia poskytujúce pokiaľ možno čo najširšie geografické pokrytie areálu výberového druhu.
- **Hniezdna úspešnosť** – územia s vyššou hniezdnou úspešnosťou výberového druhu.
- **História výskytu** – územia s dlhšou históriou výskytu alebo využívania výberovým druhom.
- **Územia s vysokým počtom druhov** – územia, na ktorých sa vyskytujú alebo ktoré podporujú veľký počet výberových druhov.
- **Pôvodnosť** – územia obsahujúce pôvodné alebo semi-pôvodné biotopy výberového druhu.

Výberové druhy

Zoznam druhov, pre ktoré platí kritérium K6, obsahuje 143 druhov. Sú nimi všetky druhy, pre ktoré zároveň platí ktorokoľvek z kvantitatívnych kritérií K1 - K5.

Použitá literatúra:

- BirdLife/EABC, 2000. European Bird populations: Estimates and Trends. Cambridge, U.K. BirdLife International, Heath M. F., Evans, M.I., eds. 2000. Important Bird Areas in Europe: priority sites for conservation. 2 vols. Cambridge, UK, BirdLife International, Rose, P.M., Scott, D.A., eds. 1997. Waterfowl Population Estimates - Second Edition. Wetlands International Publ. 44, Wageningen, The Netherlands. Tucker G. M., Heath, M. F. 1994. Birds in Europe: their conservation status. Cambridge, U.K., BirdLife International

B. Postup výberu druhov

1. Úvod

Podľa smernice o vtákoch majú členské štáty povinnosť klasifikovať najvhodnejšie územia (špeciálne chránené územia, SPA) pre ochranu vtáčích druhov identifikovaných smernicou. Smernica o vtákoch určuje druhy vtákov, pre ktoré majú byť identifikované CHVÚ dvoma spôsobmi:

- vymenovaním v prílohe 1 smernice (podľa článku 4.1.) a

- požiadavkou na podobnú ochranu pravidelne sa vyskytujúcich sa sťahovaných druhov (podľa článku 4.2.)

Pri určení, o ktoré druhy ide v prípade Slovenska, je potrebné brať do úvahy areál výskytu, charakter hniezdneho a mimohniezdneho výskytu jednotlivých druhov a biogeografickú polohu krajiny vo vzťahu k európskemu štatútu vtáčích druhov.

V tejto kapitole je popísaný postup použitý pri zostavení slovenského zoznamu výberových druhov pre kritériá K1 až K6.

2. Postup výberu druhov

Na Slovensku bolo k 31. 12. 2001 zaznamenaný a slovenskou faunistickou komisiou pre ornitológiu bol uznaný výskyt 341 divožijúcich druhov vtákov (Krištín, Kocian, Rác, 2001). Tento zoznam slúži ako východzí zoznam pre výber druhov na identifikáciu CHVÚ.

Okrem voľne žijúceho holuba domáceho (*Columba livia f. domestica*) je v rôznych literárnych zdrojoch uvedený výskyt ďalších 38 druhov vtákov, ktorých výskyt bol prehodnotený a neboli uznané a zaradené do zoznamu pôvodných divožijúcich vtákov (Trnka a kol., 1995; Danko, Darolová, Krištín, 2002).

Ide o nasledujúce druhy: *Puffinus puffinus*, *Phoenicopterus ruber*, *Cygnus atratus*, *Anser caerulescens*, *Anas falcata*, *Alopochen aegyptiacus*, *Aix sponsa*, *Marmaronetta anastirostris*, *Bucephala albeola*, *Gypsetus barbatus*, *Hieraaetus fasciatus*, *Falco biarmicus*, *Lagopus lagopus*, *Alectoris chukar*, *Alectoris graeca*, *Syraticus reevesii*, *Cursorius cursor*, *Hoplopterus spinosus*, *Stercorarius skua*, *Larus ichthyaetus*, *Larus sabini*, *Rhodostethia rosea*, *Melanocorypha leucoptera*, *Anthus novaeseelandiae*, *Tarsiger cyanurus*, *Turdus naumanni*, *Turdus ruficollis atrogularis*, *Turdus migratorius*, *Hippolais olivetorum*, *Sylvia hortensis*, *Pyrrhocorax pyrrhocorax*, *Petronia petronia*, *Serinus citrinella*, *Loxia pytyopsitaccus*, *Emberiza leucocephalus*, *Emberiza cirius*,

Emberiza caesia, *Emberiza rustica*.

V ďalších krokoch výberu druhov pre identifikáciu CHVÚ ich neberieme do úvahy.

V nasledujúcich krokoch výberu druhov pre identifikáciu CHVÚ je štatút druhov slovenskej vtácej fauny hodnotený za obdobie do roku 1980 – 2000 (Danko, Darolová, Krištín, 2002). Pravidelnosť hniezdzenia, ťahu alebo zimovania je určená existenciou príslušných údajov za obdobie rokov 1980 – 1999, prípadne za relevantné obdobie výskytu daného druhu.

- **Krok 1** - Z východiskového zoznamu 341 druhov bolo vylúčených 92 druhov, ktoré sú hodnotené ako nepravideľne hniezdiace a/alebo vyskytujúce sa počas nehniezdnych sezón. Vznikol zoznam 249 pravidelne sa vyskytujúcich druhov.
- **Krok 2** - Zo zvyšného zoznamu 249 pravidelne sa vyskytujúcich pôvodných druhov bolo vyznačených 85 druhov, ktoré sú hodnotené ako „vodné vtáky“ podľa Ramsarskej konvencie (pozri vysvetlenie v kritériách). Tieto druhy priamo tvoria zoznam 85 druhov, pre ktoré sa uplatňuje kritérium K5.
- **Krok 3** - Predošlý zoznam 249 pravidelne sa vyskytujúcich pôvodných druhov bol rozdelený do dvoch samostatných zoznamov podľa ich zaradenia do prílohy I smernice o vtákoch: 74 druhov vytvorilo skupinu druhov uvedených v prílohe I a 175 druhov vytvorilo skupinu druhov neuvedených v prílohe I.

S týmito dvomi zoznamami sa ďalej pracovalo samostatne: s druhmi uvedenými v prílohe I v krokoch 4 – 5 a s druhmi neuvedenými v prílohe I v krokoch 6 – 9.

- **Krok 4** - Zo 74 druhov uvedených v prílohe I bolo vyznačených 58 pravidelne hniezdiacich druhov, ktoré priamo vytvorili skupinu 58 druhov, pre ktoré sa uplatňuje kritérium K1.
- **Krok 5** - Z predchádzajúceho zoznamu 74 druhov uvedených v prílohe I bolo vylúčených 18 druhov, ktoré sú hodnotené ako buď stále (t. j. nie sťahovavé

podľa Bonnskej konvencie), alebo sťahovavé druhy bez prejavov vytvárania zoskupení počas ťahu/zimovania. Zvyšné druhy vytvorili skupinu 56 druhov, pre ktoré sa uplatňuje kritérium K2.

- **Krok 6** - Zo zoznamu 175 druhov neuvedených v prílohe I bolo vylúčených 37 druhov, ktoré sú hodnotené ako stále druhy (t. j. nie sú sťahovavé podľa Bonnskej konvencie).
- **Krok 7** - Zo zvyšného zoznamu 138 sťahovavých druhov neuvedených v prílohe I bolo vylúčených 74 druhov, ktoré nie sú hodnotené ako ohrozené v Európe (non-SPEC).
- **Krok 8** - Zo 65 sťahovavých druhov neuvedených v prílohe I, avšak ohrozených v Európe (SPEC), bolo označených 20 hniezdiacich druhov v kategóriách SPEC 1 až 3. Tieto tvoria zoznam 20 druhov, pre ktoré sa uplatňuje kritérium K3.
- **Krok 9** - Z predošlého zoznamu 138 sťahovavých druhov neuvedených v prílohe I, avšak ohrozených v Európe, bolo vylúčených 71 druhov bez prejavov tvorby zoskupení počas ťahu/zimovania a / alebo neuvedených medzi SPEC 1 až 3. Zvyšné druhy vytvorili zoznam 67 druhov, pre ktoré sa uplatňuje kritérium K4.
- **Krok 10** - Druhy uvedené v zozname pre ktorékoľvek z kritérií K1-5 vytvorili spoločne zoznam 143 druhov, pre ktoré sa uplatňuje kritérium K6.

Použitá literatúra:

Danko, Š. Darolová, A., Krištín, A. 2002: Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava. Krištín, A., Kocian, L., Rác, P. 2001: Červený (ekozozologický) zoznam vtákov Slovenska. In: Baláž, D., Marhold, K., Urban, P. (eds.). Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska, Ochrana prírody 20, (Suppl.): 150 – 153.

Trnka, A., Krištín, A., Danko, Š., Harvančík, S., Kocian, L., Karaska, D., Murín, B. 1995: Zoznam vtákov Slovenska. Tichodroma 8:7 – 21.

Príloha č. 6

Prehľad zakázaných činností v 19 vyhlásených chránených vtáčích územiach, ktorých realizácia môže mať negatívny vplyv na predmet ochrany

CHVÚ Horná Orava (územie je zároveň vyhlásené ako CHKO Horná Orava)

a) odstraňovanie a poškodzovanie stromov s hniezdnymi dutinami ďatľa čierneho, ďatľa trojprstého, kuvika vrabčieho, sovy dlhochvostej a žlny sivej, ak tak určí štátny orgán ochrany prírody a krajiny (ďalej len orgán ochrany prírody),

b) budovanie, údržba a oprava lesnej dopravnej siete, vykonávanie lesníckych a lesníckotechnických meliorácií, náhodnej, mimoriadnej a úmyselnej ťažby, zalesňovanie, ochrana lesa, sústreďovanie dreva a jeho odvoz a vykonávanie ďalších zásahov do lesného porastu, ktoré vedú k poškodzovaniu vegetačného a pôdného krytu (ďalej len lesohospodárska činnosť) v blízkosti hniezda bociana čierneho, orla krikľavého, orla skalného, včelára lesného a sovy dlhochvostej, ak tak určí orgán ochrany prírody,

c) vykonávanie lesohospodárskej činnosti od 1. marca do 30. júna v časti chráneného vtáčieho územia, uvedeného v prílohe č. 2 s výnimkou spracovania kalamity lesných porastov,

d) umiestnenie stavby s výnimkou lesnej cesty a zväžnice v časti chráneného vtáčieho územia, uvedenej v prílohe č. 2,

e) realizovanie rekultivácie a meliorácie s výnimkou činností realizovaných v súvislosti s obnovou trvalých trávnych porastov od 31. júla do 1. mája,

f) vchádzanie a státie s vodným skútom, motorovým

člnom alebo iným motorovým plavidlom a plávajúcim zariadením v časti chráneného vtáčieho územia, uvedenej v prílohe č. 3, s výnimkou činností vykonávaných v súvislosti so zabezpečovaním správy, prevádzky a údržby Vodnej nádrže Orava,

g) vchádzanie a státie s plavidlom a plávajúcim zariadením v časti chráneného vtáčieho územia, uvedenej v prílohe č. 4 a v okruhu 50 metrov od brehov Vtáčieho ostrova, s výnimkou činností vykonávaných v súvislosti so zabezpečovaním správy, prevádzky a údržby Vodnej nádrže Orava,

h) mechanizované kosenie existujúcich trávnych porastov od 1. mája do 31. júla na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára spôsobom od okrajov do stredu,

i) kosenie a mulčovanie od 1. mája do 31. júla na hniezdnych lokalitách chriašťaťa poľného a kalužiaka červenonohého, ak tak určí orgán ochrany prírody.

CHVÚ Malé Karpaty (územie je zároveň na 96,7 % územia vyhlásené ako CHKO Malé Karpaty)

a) vykonávanie výchovnej a obnovnej ťažby, zalesňovania, ochrany lesa a sústreďovania dreva od 1. marca do 30. júna,

b) vykonávanie obnovnej ťažby iným spôsobom ako účelovým výberom v lesoch ochranných a lesoch osobitného určenia,

c) obnovná ťažba veľkopoľnou formou podrastového

hospodárskeho spôsobu a holorubným hospodárskym spôsobom v hospodárskych lesoch,

d) odstraňovanie a poškodzovanie hniezdnych a dutinových stromov, ak tak určí štátny orgán ochrany prírody a krajiny,

e) umiestňovanie stavby a budovanie lesnej cesty alebo zväžnice,

f) budovanie a vyznačenie turistického chodníka, bežeckej trasy, lyžiarskej trasy alebo cyklotrasy,

g) lesohospodárska činnosť a realizácia poľnohospodárskych prác od 15. februára do 15. júla vykonávaná v blízkosti hniezda, ak tak určí orgán ochrany prírody

h) rozorávanie trvalých trávnych porastov.

CHVÚ Lehnice (územie je vyhlasované v 1. stupni ochrany)

a) likvidácia a zmenšovanie rozlohy a dĺžky remíz, vetrolamov, medzí a solitérnych stromov,

b) výrub drevín a vykonávanie akýchkoľvek zásahov do nelesnej drevinovej vegetácie od 1. marca do 31. júla, okrem prípadov odstraňovania následkov havárií alebo porúch na elektrickom vedení,

c) vykonávanie akejkoľvek hospodárskej činnosti v okruhu 150 m od hniezda dropa fúzatého, ak tak určí štátny orgán ochrany prírody a krajiny,

d) vjazd a státie s motorovým vozidlom okrem činností vykonávaných v súvislosti s obhospodarovaním územia vlastníkom (správcom, nájomcom) pozemku,

- e) rozorávanie existujúcich trávnych porastov,
- f) obnovovanie trvalých trávnych porastov nepôvodnými druhmi tráv,
- g) zmena druhu pozemku z trvalého trávneho porastu na iný druh pozemku,
- h) aplikovanie agrochemikálií na existujúcich trávnych porastoch, na nelesnej drevinovej vegetácii, úhoroch, medziach a porastoch trsti a pálky, a vo vzdialenosti do 10 m od nich,
- i) aplikovanie umelých hnojív a pesticídov na neobhospodarovateľných plochách (najmä okraje ciest a komunikácií, skládka hnoja) od 1. marca do 31. júla,
- j) aplikovanie rodenticídov,
- k) umiestňovanie stavieb za hranicami zastavaného územia obce,
- l) let lietadlom alebo lietajúcim športovým zariadením, najmä klzákom, ktorých výška letu je menšia ako 300 m nad najvyššou prekážkou v okruhu 600 m od lietadla alebo lietajúceho športového zariadenia,
- m) vykonávanie technických geologických prác, banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom,
- n) poľovanie na zver od 16. januára do 15. mája, okrem kuny lesnej, kuny skalnej, líšky hrdzavej, medveďa čistotného, psíka medvedíkovitého a tchora tmavého,
- o) lov pomocou sokoliarskych dravcov a sov a ich výcvik,
- p) oplocovanie pozemku za hranicami zastavaného územia obce,
- q) vypúšťanie modelov technických zariadení, najmä modelov lietadiel, a používanie zariadení spôsobujúcich svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie a reprodukovanie hudby mimo uzavretých stavieb.

CHVÚ Sysľovské polia (územie je vyhlásené v 1. stupni ochrany)

- a) odstraňovanie a poškodzovanie hniezdnych stromov sokola červenonohého, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- b) vykonávanie akejkoľvek hospodárskej činnosti v okruhu 150 metrov od hniezda dropa fúzatého, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- c) vjazd a státie s motorovým vozidlom alebo snežným skútom, okrem činností vykonávaných v súvislosti s obhospodarováním pozemku vlastníkom, správcom alebo nájomcom,
- d) pohyb mimo vyznačeného turistického chodníka, náučného chodníka alebo cyklotrasy, okrem činností vykonávaných v súvislosti s obhospodarováním pozemku vlastníkom, správcom alebo nájomcom,
- e) použitie poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely,
- f) voľné pústenie psa, vrátane poľovného, od 1. januára do 30. júna okrem psa používaného na plnenie úloh podľa osobitného predpisu,
- i) umiestnenie stavby,
- j) aplikovanie pesticídov na dreviny rastúce mimo lesa,
- k) lov pomocou sokoliarskych dravcov a sov a ich výcvik,
- l) let lietadlom alebo lietajúcim športovým zariadením, najmä klzákom, ktorých výška letu je menšia ako 300 m nad najvyššou prekážkou v okruhu 600 m od lietadla alebo lietajúceho športového zariadenia,
- m) aplikovanie herbicídov od 15. apríla do 30. júna,
- n) aplikovanie rodenticídov,
- o) vstupovanie osôb a strojov na trvalé trávne porasty a polia s kultúrou ozimnej pšenice od 20. apríla do 31. mája,

- p) oplocovanie pozemku,
- q) púšťanie modelov technických zariadení, najmä modelov lietadiel, a používanie zariadení spôsobujúcich svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie a reprodukovanie hudby.

CHVÚ Dolné Považie (územie je vyhlásené prevažne na 1. stupni ochrany)

- a) výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa od 1. apríla do 31. júla, okrem odstraňovania následkov havárií alebo porúch na elektrickom vedení, údržby ochranného pásma dráh železničných tratí alebo vykonávania povodňových zabezpečovacích prác alebo povodňových záchranných prác,
- b) vykonávanie obnovnej alebo výchovnej ťažby od 1. apríla do 31. júla, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- c) vykonávanie hospodárskej činnosti, okrem obhospodarovania poľnohospodárskej pôdy v blízkosti hniezda sokola červenonohého od 1. apríla do 15. augusta, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- d) rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov, okrem ich obnovy alebo ostatnej zatravnenej plochy,
- e) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh pozemku,
- f) zmena druhu pozemku z ostatnej zatravnenej plochy na iný druh pozemku, okrem zmeny na trvalý trávny porast,
- g) rozorávanie hniezdnych biotopov ľabtušky poľnej najmä brehov materiálových jám (štrkovísk, pieskovní a hlinísk) alebo okrajov miestnych komunikácií alebo účelových komunikácií, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- h) mechanizovaná kosba okrajov všetkých poľných ciest od 1. apríla do 15. júna, okrem ciest vedúcich k zastavaným častiam osád alebo železničných priecestí,
- i) aplikovanie insekticídov alebo herbicídov na existujúcich trvalých trávnych porastoch, ostatných zatravnenejších plochách, medziach alebo drevinách rastúcich mimo lesa, okrem odstraňovania inváznych druhov,
- j) aplikovanie priemyselných hnojív alebo pesticídov na brehoch materiálových jám (štrkovísk, pieskovní a hlinísk) alebo na miestnych komunikáciách alebo účelových komunikáciách alebo ich okrajoch, okrem miestnych komunikácií alebo účelových komunikácií vedúcich k zastavaným častiam osád alebo, okrem odstraňovania inváznych druhov,
- k) aplikovanie rodenticídov iným spôsobom ako vkladáním do nôr.

CHVÚ Bukovské vrchy (územie je zároveň na 99,88 % územia vyhlásené ako NP Poloniny)

- a) odstraňovanie alebo poškodzovanie hniezdnych a dutinových stromov druhov vtákov, pre ktoré je chránené vtáčie územie vyhlásené, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- b) vykonávanie lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezda orla kríľavého, včelára lesného, sovy dlhochvostej a bociana čierneho, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- c) vykonávanie práva poľovníctva, okrem práv poľovníckej stráže, v čase hniezdenia a v blízkosti obsadeného hniezda orla kríľavého, včelára lesného, sovy dlhochvostej a bociana čierneho, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- d) vykonanie úmyselnej obnovnej ťažby, pri ktorej sa na jeden hektár obnovovaného lesného porastu ponechá menej ako tri stromy v rubnom veku na prirodzené dozrievanie,

- e) odstraňovanie ojedinele stojacich suchých stromov alebo zlomov na lesných pozemkoch, ktoré nemôžu byť zdrojom zvýšenej početnosti škodlivých biotických činiteľov, nepredstavujú možné nebezpečenstvo z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a nebránia technologickému sprístupneniu porastu,
- f) mechanizované kosenie alebo mulčovanie existujúcich trvalých trávnych porastov, ostatnej zatravnenej plochy alebo dočasne zatravnenejších pozemkov spôsobom od okrajov do stredu, na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára,
- g) mechanizované kosenie alebo mulčovanie na hniezdnych lokalitách chriašťaťa poľného alebo prepelice poľnej, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- h) realizovanie rekultivácií alebo meliorácií na poľnohospodárskej pôde,
- i) výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa od 15. marca do 31. júla, okrem odstraňovania následkov havárií alebo porúch na elektrickom vedení.

CHVÚ Cerová – vrchovina Porimavie (územie je zároveň na 54,3 % územia vyhlásené ako CHKO Cerová vrchovina)

- a) manipulácia s výškou vodnej hladiny v rybníkoch, rybochovných zariadeniach alebo vodných nádržiach s rozlohou viac ako 0,5 hektára o viac ako 10 cm od 1. apríla do 31. júla, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- b) zasahovanie do pobrežnej vegetácie rybníkov, vodných nádrží, močiarov alebo iných vodných biotopov, najmä kosenie, presekávanie, vypaľovanie, chemické ošetrovanie, vyhrňovanie alebo vytváranie priechodov, od 1. marca do 30. septembra okrem vykonávania povinností v mimoriadnych situáciách podľa osobitného predpisu,
- c) odbahňovanie alebo upravovanie dna alebo brehov rybníkov alebo vodných nádrží od 1. marca do 30. septembra, okrem vykonávania povinností v mimoriadnych situáciách podľa osobitného predpisu,
- d) pozemné aplikovanie pesticídov alebo priemyselných hnojív v blízkosti vodných alebo mokradňových biotopov, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- e) výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa od 1. marca do 31. júla, okrem odstraňovania následkov havárií alebo porúch na elektrickom vedení,
- f) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na ornú pôdu,
- g) rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov, okrem ich obnovy,
- h) odstraňovanie alebo poškodzovanie hniezdnych alebo dutinových stromov, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- i) vykonávanie lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezda včelára lesného, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- j) ťažba piesku, hliny alebo iné zásahy spôsobujúce narušenie pôdneho krytu alebo spôsobujúce zmenu biotopu na hniezdnych lokalitách včelárika zlatého od 5. mája do 20. augusta, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- k) odstraňovanie ojedinele stojacich suchých stromov alebo zlomov na lesných pozemkoch, ktoré nemôžu byť zdrojom zvýšenej početnosti škodlivých biotických činiteľov, nepredstavujú možné nebezpečenstvo z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a nebránia technologickému sprístupneniu porastu,
- l) uplatňovanie iného hospodárskeho spôsobu ako účelového alebo výberkového v ochranných lesoch,
- m) vykonávanie úmyselnej ťažby dreva v dielcoch s

lesnými porastmi staršími ako 50 rokov od 1. marca do 31. júla,

n) umiestnenie stavby okrem lesnej cesty alebo zväžnice.

CHVÚ Dolné Pohronie (územie je vyhlasované v 1. stupni ochrany)

a) ťažba piesku, hliny alebo iné narušenie pôdneho krytu od 5. mája do 20. augusta, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

b) rekultivácia ťažobných stien po ťažbe piesku alebo hliny, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

c) využívanie lomov, v ktorých bola ukončená ťažba, na športové aktivity (najmä streľbu, táborenie, stanovanie, bivakovanie, zakladanie ohňa) od 5. mája do 20. augusta, výjazd alebo státie s motorovým vozidlom od 5. mája do 20. augusta, okrem vozidla slúžiaceho na obhospodarovanie pozemku alebo patriaceho vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku alebo vozidiel osôb vykonávajúcich povinnosti podľa osobitných predpisov,

d) aplikácia alebo vypúšťanie pesticídov v ťažobných priestoroch, okrem odstraňovania inváznych druhov rastlín,

e) používanie zariadení spôsobujúcich svetelné alebo hlukové efekty, najmä ohňostrojov, laserových zariadení alebo reprodukovanej hudby mimo uzavretých stavieb od 5. mája do 20. augusta.

CHVÚ Košická kotlina (územie je vyhlasované v 1. stupni ochrany)

a) odstraňovanie a poškodzovanie hniezdnych a dutinových stromov druhov vtákov, pre ktoré je chránené vtáčie územie vyhlásené, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

b) vykonávanie holorubného hospodárskeho spôsobu s plochou obnovného rubu nad 0,5 hektára a so šírkou rubu väčšou ako 25 metrov,

c) vykonanie úmyselnej obnovnej ťažby, pri ktorej sa na 1 hektár obnovovaného lesného porastu ponechá menej ako 3 stromy v rubnom veku na prirodzené dozretie,

d) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku,

e) zmena druhu pozemku z ostatnej zatravnenej plochy na iný druh poľnohospodárskeho pozemku, okrem zmeny na trvalý trávny porast,

f) mechanizované kosenie alebo mulčovanie existujúcich trvalých trávnych porastov od 1. mája do 31. júla na súvislej ploche väčšej ako 0,5 ha spôsobom od okrajov do stredu,

g) aplikovanie rodenticídov na existujúcich trvalých trávnych porastoch,

h) aplikovanie rodenticídov na ornej pôde iným spôsobom ako vkladáním do nôr,

i) aplikovanie pesticídov, mulčovanie alebo kosenie na pozemkoch dočasne nevyužívaných na rastlinnú výrobu od 1. marca do 31. júla, okrem odstraňovania inváznych druhov rastlín,

j) vykonávanie hospodárskej činnosti v blízkosti hniezd orla kráľovského, sokola rároha alebo sovy dlhochvostej, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

k) vykonávanie práva poľovníctva, okrem práv poľovnej stráže v čase hniezdzenia a v blízkosti obsadeného hniezda orla kráľovského, sokola rároha a sovy dlhochvostej od 1. februára do 31. augusta, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

l) vykonávanie úmyselnej ťažby v dielcoch s lesnými porastmi staršími ako 50 rokov od 1. marca do 30. júna,

m) budovanie a údržba poľovníckych zariadení v období od 15. februára do 31. augusta, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia.

CHVÚ Kráľová (územie je vyhlasované v 1. stupni ochrany)

a) výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa od 1. apríla do 30. septembra, okrem odstraňovania následkov havárií alebo porúch na elektrickom vedení,

b) vstupovanie na ostrovy od 1. apríla do 15. augusta,

c) chytenie, usmrcovanie a lovenie zveri a lovenie rýb na ostrovoch od 1. apríla do 15. augusta, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

d) vykonávanie úmyselnej ťažby od 1. apríla do 15. augusta,

e) vstupovanie na pozemky od 1. apríla do 15. augusta, okrem vlastníka (správcu, nájomcu) pozemku, rybárskej stráže a vykonávania povinností v mimoriadnych situáciách podľa osobitného predpisu,

f) chytenie, usmrcovanie a lov zveri od 1. apríla do 15. augusta, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

g) umiestnenie stavby,

h) vykonávanie zásahov do pobrežnej a vodnej vegetácie od 1. apríla do 15. augusta, okrem vykonávania povinností v mimoriadnych situáciách podľa osobitného predpisu,

i) umiestnenie poľovníckeho zariadenia,

j) táborenie, stanovanie, zakladanie ohňa,

k) jachting, windsurfing alebo vodné bicyklovanie, organizovanie verejných telovýchovných, športových a turistických podujatí, ako aj iných verejných prístupných spoločenských podujatí od 1. apríla do 15. augusta,

l) umiestnenie stavby, ktorá nie je vodnou stavbou, alebo technického zariadenia na vodnom toku alebo na inej vodnej ploche neslúžiacich plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela,

m) plavba a státie plavidiel s vlastným strojovým pohonom a vodných skútrov mimo plavebnej dráhy okrem vykonávania povinností v mimoriadnych situáciách podľa osobitných predpisov,

n) výjazd alebo státie s motorovým vozidlom okrem činností vykonávaných v súvislosti s obhospodávaním územia vlastníkom (správcom, nájomcom) pozemku, vykonávania povinností v mimoriadnych situáciách podľa osobitného predpisu, výkonom rybárskeho práva a Štátnej plavebnej správy.

CHVÚ Medzibodrožie (územie je zároveň na 60,25 % územia vyhlásené ako CHKO Latorica)

a) vykonávanie lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezda bociana čierneho, haje tmavej a včelára lesného, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

b) vykonanie úmyselnej obnovnej ťažby, pri ktorej sa na jeden hektár obnovovanej plochy lesného porastu ponechá menej ako tri stromy v rubnom veku na prirodzené dozretie,

c) odstraňovanie alebo poškodzovanie hniezdnych alebo dutinových stromov, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

d) pozemné aplikovanie priemyselných hnojív alebo pesticídov v blízkosti vodných alebo mokradových biotopov, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

e) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku,

f) zmena druhu pozemku z ostatnej zatravnenej plochy na iný druh poľnohospodárskeho pozemku, okrem zmeny na trvalý trávny porast,

g) mechanizované kosenie existujúcich trvalých trávnych porastov od 1. mája do 31. júla na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára spôsobom od okrajov do stredu,

h) pozemné aplikovanie insekticídov na existujúcich trvalých trávnych porastoch alebo drevinách rastúcich mimo lesa,

i) pozemné aplikovanie priemyselných hnojív alebo pesticídov na drevinách rastúcich mimo lesa, ostatných zatravněných plochách, medziach alebo porastoch trsti a pálky,

j) vykonávanie akýchkoľvek úprav pobrežnej vegetácie, najmä jej kosenie, presekávanie, vypaľovanie, chemické ošetrovanie, vyhrňovanie alebo vytváranie priechodov, okrem vykonávania činnosti podľa osobitného predpisu,

k) kosenie alebo mulčovanie od 1. mája do 31. augusta na hniezdnych lokalitách chrišťaťa poľného a kalužiaka červenonohého, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

l) pozemné aplikovanie rodenticídov iným spôsobom ako vkladáním do nôr.

CHVÚ Ondavská rovina (územie je vyhlasované v 1. stupni ochrany)

a) vykonávanie lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezda orla kráľovského a sokola rároha, od 15. februára do 31. augusta, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

b) vykonávanie práva poľovníctva okrem práva poľovnej stráže a budovanie stavby vrátane poľovníckych zariadení v blízkosti hniezda orla kráľovského a sokola rároha, od 15. februára do 31. augusta, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

c) rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov od 1. apríla do 31. júla,

d) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu alebo ostatnej zatravnenej plochy na iný druh poľnohospodárskeho pozemku,

e) použitie existujúceho trvalého trávneho porastu na nepoľnohospodárske účely, okrem líniových stavieb alebo určených dobývacích priestorov,

f) mechanizované kosenie existujúcich trvalých trávnych porastov spôsobom od okrajov do stredu od 1. mája do 31. júla, na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára,

g) aplikovanie pesticídov na ostatných plochách vrátane drevín rastúcich mimo les, úhorov alebo porastov trsti a pálky okrem činností vykonávaných podľa osobitných predpisov,

h) aplikovanie pesticídov na existujúcich trvalých trávnych porastoch od 1. marca do 31. júla okrem odstraňovania inváznych druhov rastlín, použitia desikantov pri obnove trvalých trávnych porastov alebo činností vykonávaných podľa osobitných predpisov,

i) aplikovanie rodenticídov na ornej pôde alebo existujúcich trvalých trávnych porastoch okrem záhradkárskeho a chatových osád od 1. apríla do 31. septembra.

CHVÚ Ostrovné lúky (územie je vyhlasované v 1. stupni ochrany)

a) likvidácia, zmenšovanie rozlohy alebo aplikovanie insekticídov alebo herbicídov na zamokrených terénnych depresiách, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

b) výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa od 1. apríla do 31. júla, okrem odstraňovania následkov havárií alebo porúch na elektrickom vedení, údržby ochranného pásma dráh železničných tratí alebo vykonávania povodňových zabezpečovacích prác alebo povodňových záchranných prác,

c) vykonávanie úmyselnej ťažby od 1. apríla do 31. júla,

d) vykonávanie hospodárskej činnosti okrem obhospodarovania poľnohospodárskej pôdy v blízkosti hniezda sokola červenonohého od 1. apríla do 15. augusta, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

e) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku,

f) zmena druhu pozemku z ostatnej zatravnenej plochy na iný druh poľnohospodárskeho pozemku, okrem zmeny na trvalý trávny porast,

g) rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov, okrem ich obnovy,

h) rozorávanie hniezdnych biotopov ľabtušky poľnej najmä brehov materiálových jám (štrkovisk, pieskovní a hlinísk) alebo okrajov miestnych komunikácií alebo účelových komunikácií, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

i) mechanizovaná kosba okrajov účelových komunikácií bez súvislého porastu drevínami do 15. júna bežného kalendárneho roka,

j) aplikovanie insekticídov alebo herbicídov na existujúcich trvalých trávnych porastoch, na ostatných zatravněných plochách, na medziach alebo drevinách rastúcich mimo lesa, okrem odstraňovania inváznych druhov,

k) aplikovanie priemyselných hnojív alebo pesticídov na miestnych alebo účelových komunikáciách a ich okrajoch alebo brehoch materiálových jám (štrkovisk, pieskovní a hlinísk), okrem odstraňovania inváznych druhov,

l) aplikovanie rodenticídov od 20. apríla do 30. septembra,

m) používanie zariadení spôsobujúcich svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroja, laserové zariadenie a reprodukovánú hudbu mimo uzavretých stavieb.

CHVÚ Parížske močiare (územie je zároveň na 47,5 % územia vyhlásené ako NPR Parížske močiare)

a) zasahovanie do pobrežnej alebo vodnej vegetácie od 1. marca do 15. augusta, okrem údržby objektov alebo zariadení potrebných pre správu vodných tokov podľa osobitného predpisu,

b) kosenie porastov trstiny, pálky alebo ostrice, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

c) výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa od 1. marca do 31. júla, okrem odstraňovania následkov havárií alebo porúch na elektrickom vedení,

d) rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov alebo ostatných zatravněných plôch,

e) mechanizované kosenie existujúcich trvalých trávnych porastov od 1. mája do 31. júla spôsobom od okrajov do stredu,

f) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku,

g) zmena druhu pozemku z ostatnej zatravněnej plochy na iný druh poľnohospodárskeho pozemku, okrem zmeny na trvalý trávny porast,

h) pozemná aplikácia pesticídov alebo priemyselných hnojív na existujúcich trvalých trávnych porastoch, okrem odstraňovania inváznych druhov rastlín,

i) pozemná aplikácia pesticídov alebo priemyselných hnojív na pozemkoch dočasne nevyužívaných na rastlinnú výrobu od 15. marca do 30. júna, okrem odstraňovania inváznych druhov rastlín,

j) aplikovanie rodenticídov iným spôsobom ako vkladáním do nôr,

k) lov rýb od 15. marca do 30. júna,

l) čerpanie vody do pojazdných cisterien,

m) rekultivácia ťažobných stien po ťažbe piesku alebo hliny, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

n) ťažba piesku, hliny alebo iné poškodenie pôdneho krytu od 5. mája do 20. augusta, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia.

CHVÚ Poiplie (územie je vyhlásené v 1. stupni ochrany)

a) výrub drevín alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa od 1. marca do 31. júla, okrem odstraňovania následkov havárií alebo porúch na elektrickom vedení,

b) vykonávanie úmyselnej ťažby od 1. apríla do 31. júla,

c) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku,

d) použitie existujúceho trvalého trávneho porastu na nepoľnohospodárske účely, okrem povinnosti stanovenej osobitným predpisom,

e) zmena druhu pozemku z ostatnej zatravněnej plochy na iný druh pozemku, okrem zmeny na trvalý trávny porast,

f) mechanizované kosenie alebo mulčovanie existujúcich trvalých trávnych porastov spôsobom od okrajov ku stredu na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára,

g) rekultivácia brehov materiálových jám po ťažbe piesku alebo hliny,

h) aplikovanie insekticídov alebo herbicídov na existujúcich trvalých trávnych porastoch a ostatných zatravněných plochách okrem odstraňovania inváznych druhov rastlín,

i) aplikovanie priemyselných hnojív alebo pesticídov na miestnych alebo účelových komunikáciách, poľných skládkach hnoja, plochách ruderálnej vegetácie alebo brehoch materiálových jám (štrkovisk, pieskovní a hlinísk), okrem odstraňovania inváznych druhov rastlín,

j) aplikovanie rodenticídov iným spôsobom ako vkladáním do nôr.

CHVÚ Poľana (územie je zároveň na 64,17 % územia vyhlásené ako CHKO Poľana)

a) odstraňovanie alebo poškodzovanie stromov s hniezdami dutinami ďatľa bieločrptého, ďatľa čierneho, ďatľa hnedkavého, ďatľa prostredného, ďatľa trojprstého, kuvika kapcavého, kuvika vrabčieho, krutihlava hnedého a žlty sivej, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

b) vykonávanie lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezda bociana čierneho, orla kríľavého, orla skalného, sovy dlhochvostej alebo včelára lesného alebo na lokalitách výskytu tetra hlučáňa, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

c) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku,

d) zmena druhu pozemku z ostatnej zatravněnej plochy na iný druh poľnohospodárskeho pozemku, okrem zmeny na trvalý trávny porast,

e) výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa od 15. marca do 31. júla,

f) mechanizované kosenie existujúcich trvalých trávnych porastov od 1. mája do 31. júla na súvislej ploche väčšej ako 0,5 ha spôsobom od okrajov do stredu,

g) kosenie alebo mulčovanie na hniezdnych lokalitách chrišťaťa poľného od 1. mája do 31. júla, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

h) pozemná aplikácia priemyselných hnojív alebo pesticídov na existujúcich trvalých trávnych porastoch, úho-

roch, medziach alebo drevinách rastúcich mimo lesa,

i) aplikovanie rodenticídov mimo hospodárskych budov,

j) vykonávanie úmyselnej ťažby v dielcoch s lesnými porastmi staršími ako 50 rokov od 1. marca do 30. júna,

k) umiestnenie stavby, okrem budovania lesnej cesty alebo zväžnice.

CHVÚ Sĺňava (územie je zároveň na 99,51 % územia vyhlásené ako CHA Sĺňava)

a) vstup osôb na lokality Vtáčí ostrov a Výsadba a vjazd, státie alebo plavba s plavidlom alebo plávajúcim zariadením vo vzdialenosti menšej ako 100 metrov od týchto lokalít okrem správcu vodného toku, zložiek integrovaného záchranného systému, dozorných orgánov, rybárskej stráže, stráže prírody alebo osôb, ktoré majú oprávnenia a povinnosti člena stráže prírody,

b) lov rýb na lokalitách Vtáčí ostrov a Výsadba,

c) lov rýb v čase od 22,00 do 04,00 hod.; zákaz činnosti platí na pravom brehu vodnej nádrže Sĺňava, na úseku 500 metrov južne od lokality Výsadba a 150 metrov severne od lokality Výsadba a na ľavom brehu v úseku 350 metrov pozdĺž areálu zimného prístavu,

d) lov rýb z plavidiel od 1. októbra do 30. apríla; tento zákaz neplatí na miestach vymedzených v prílohe č. 2,

e) lov pernatej zveri alebo lov pomocou sokoliarskych dravcov,

f) púšťanie modelov technických zariadení, najmä modelov lietadiel a vodných plavidiel.

CHVÚ Tribeč (územie je zároveň na 66,7 % územia vyhlásené ako CHKO Ponitrie)

a) uplatňovanie iného hospodárskeho spôsobu ako účelového alebo výberkového,

b) vykonávanie úmyselnej ťažby v dielcoch s porastmi staršími ako 50 rokov v čase od 1. marca do 31. júla,

c) odstraňovanie dutinových hniezdnych stromov okrem zabezpečenia ochrany lesa,

d) vykonávanie lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezda orla kráľovského, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

e) budovanie alebo využívanie poľovného zariadenia alebo vykonávanie práva poľovníctva od 15. februára do 15. júla, okrem práv poľovníckej stráže v blízkosti hniezda orla kráľovského, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

f) výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa v období od 1. marca do 31. júla, okrem odstraňovania následkov porúch alebo havárií na elektrickom vedení,

g) rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov okrem ich obnovy,

h) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku,

i) mechanizované kosenie trvalých trávnych porastov na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára spôsobom od okrajov do stredu,

j) umelé zalesňovanie nelesných pozemkov,

k) rekultivácia nevyužívaných pozemkov na poľnohospodárskej pôde od 1. marca do 31. júla,

l) aplikovanie insekticídov alebo herbicídov na trvalých trávnych porastoch, drevinách rastúcich mimo lesa, neobhospodarovných plochách na poľnohospodárskej pôde, v mokradiach, vetrolamoch alebo medziach, okrem odstraňovania inváznych druhov,

m) aplikovanie priemyselných hnojív alebo pesticídov na okrajoch miestnych alebo účelových komunikácií od 1. marca do 31. júla,

n) aplikovanie rodenticídov iným spôsobom ako vkladom do nôr.

CHVÚ Žitavský luh (územie je vyhlásené v 1. stupni ochrany)

- a) budovanie alebo obnova odvodňovacích systémov,
- b) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku,
- c) zmena druhu pozemku z ostatnej zatravnenej plochy na iný druh pozemku, okrem zmeny na trvalý trávny porast,
- d) použitie poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely,
- e) rozorávanie ostatnej zatravnenej plochy,
- f) likvidácia, rozorávanie alebo znižovanie rozlohy

zamokrených terénnych depresii, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

g) manipulovanie s výškou vodnej hladiny od 1. apríla do 31. júla, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

h) chytenie, usmrcovanie alebo lov zveri od 1. marca do 31. júla, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

i) rekreačný lov rýb od 1. marca do 31. júla, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

j) rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

k) výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa od 1. marca do 31. júla,

l) pozemná aplikácia insekticídov alebo herbicídov na existujúcich trvalých trávnych porastoch, pozemkoch

dočasne nevyužívaných na rastlinnú výrobu, porastoch trste, páľky alebo drevinách rastúcich mimo lesa,

m) pozemná aplikácia insekticídov alebo herbicídov na zamokrených terénnych depresiách, okrem odstraňovania invázných druhov, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

n) pozemná aplikácia pesticídov alebo priemyselných hnojív na miestnych alebo účelových komunikáciách, poľných skládkach hnoja alebo odvodňovacích priekopách, okrem odstraňovania invázných druhov,

o) aplikovanie rodenticídov iným spôsobom ako vkladom do nôr,

p) vjazd alebo státie s motorovým vozidlom na účelových komunikáciách, okrem vozidla slúžiaceho na obhospodarovanie pozemku vlastníkom (správcom, nájomcom) alebo na zabezpečovanie prevádzky alebo údržby energetických zariadení.

O územiach NATURA 2000 v národných parkoch (príloha k článku na s. 13)

Na záver rokovania účastníci konferencie prijali tieto spoločné závery a odporúčania konferencie:

- Prioritou Natury 2000 nie je bezzásahovosť, ale zachovanie priaznivého stavu územia (biotopov a druhov);
- Zóny najprísnejšej ochrany prírody v národných parkoch nemusia byť bezzásahovými zónami, vyžadujú diferenciovaný prístup k starostlivosti a až v rámci nich je možné vyčleňovať oblasti - lokality bez zásahu;
- Lokality s najprísnejšou ochranou prírody sa môžu vylišovať bez súhlasu neštátnych vlastníkov len na štátnych pozemkoch, pre tento účel je nevyhnutné získavať pozemky do štátneho vlastníctva;
- V prípade vylišenia bezzásahového režimu z dôvodu časti verejného záujmu je podmienkou výkup pozemkov do štátneho vlastníctva alebo iný druh náhrad. Veľkosť týchto území musí zodpovedať potrebám a možnostiam a musí sa zamedziť šírenie prípadných negatívnych vplyvov do okolitého územia;
- Kategorizácia IUCN predstavuje evidenčný systém chránených území triediaci chránené územia podľa prevládajúceho spôsobu manažmentu a cieľa ochrany. NATURA 2000 je program starostlivosti o územia s cieľom zachovania ich priaznivého stavu;
- Dôležitý predpoklad pre stanovenie priaznivého stavu je znalosť histórie narušení prírody v každom kon-

krétnom území NATURA 2000. Z tohto poznania by sa mal odvíjať diferenciovaný prístup k starostlivosti o dané územie;

- Vytvoriť vedeckú autoritu štátnej ochrany prírody a inštitucionalizovať ju;
- Prehodnotiť výskyt biotopov a biotopov druhov v územiach NATURA 2000 na vedeckom princípe a zabezpečiť trvalý monitoring ich vývoja;
- Na vedeckom princípe prehodnotiť rozsah CHVÚ, resp. podstatným spôsobom zmierniť obmedzujúce opatrenia tam, kde populácie chránených vtákov vykazujú priaznivý stav;
- Vybrané bezzásahové územia by mali spĺňať predovšetkým podmienku dostatočnej veľkosti z hľadiska dynamiky populácií, spoločenstiev a prírodných narušení (minimálna dynamická plocha);
- Územia NATURA 2000 sprístupniť návštevníkom environmentálne vhodnými formami turizmu, ktoré nenarúšajú priaznivý stav biotopov. Pre existujúce a navrhované strediská cestovného ruchu nachádzajúce sa v chránených územiach budú vylišené osobitné zóny s jednoznačne určenou funkciou cestovného ruchu;
- V programoch starostlivosti je možné definovať bezzásahové zóny, pričom je nutné preferovať územia vo vlastníctve štátu, významné z vedeckého hľadiska a územia, ktoré neovplyvnia významným spôsobom hospo-

dárske záujmy obyvateľov vidieka;

- Systémovo zabezpečiť finančné krytie sústavy NATURA 2000 cestou rozpočtovej kapitoly MŽP SR a systém priamych platieb NATURA 2000 rozšíriť na ich celé územie;
- Vypracovať zásady starostlivosti o biotopy európskeho a národného významu, ktoré zadefinujú požadovanú starostlivosť s cieľom udržať alebo dosiahnuť priaznivý stav ochrany a stanoviť jednotný prístup k jednotlivým typom biotopov na území SR;
- Ak súčasný spôsob hospodárenia vyhovuje predmetu ochrany, t. j. priaznivému stavu alebo jeho dosiahnutia, legislatívny nástroj ochrany prírody nesmie smerovať k zmene existujúceho spôsobu hospodárenia v územiach NATURA 2000. Treba eliminovať riziko, aby bezzásahový režim v nich spôsobil rýchlu zmenu hospodárenia s následkom negatívnych zmien na ich priaznivý stav;
- Zabezpečiť trvalú inštitucionálnu a právnu stabilitu v ochrane prírody vo verejnom záujme a zvýšiť informovanosť a spoluprácu s verejným a súkromným sektorom;
- Žiadame zabezpečiť, aby žiadatelia OP ŽP boli aj vlastníci a obhospodarovatelia chránených území (budovanie infraštruktúry CHÚ, činnosti v rámci programov starostlivosti) a aby zástupca vlastníkov neštátnych lesov bol členom monitorovacieho výboru OP ŽP.

Zdroj: MŽP SR

SÚŤAŽ NATURA 2000

Chráňme prírodu pre človeka

Vstupom do Európskej únie (2004) Slovensko prijalo európsky systém ochrany prírody prostredníctvom vybudovania sústavy chránených území pod názvom NATURA 2000.

NATURA 2000 je reprezentatívna sústava chránených území všetkých členských štátov Európskej únie. Jej hlavným cieľom je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale pre Európsku úniu ako celok. NATURA 2000 zabezpečuje ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov EÚ.

Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: osobitne chránené územia (Special Protection Areas - SPA), vyhlásené na základe smernice o vtácoch (chránené vtáčie územia) a osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation - SAC) vyhlásené na základe smernice o biotopoch (územia európskeho významu). Tieto dve smernice predstavujú dosiaľ najkomplexnejšiu právnu normu na ochranu prírody vo svete.

V júli 2003 bol vládou SR schválený Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území a v marci 2004 Národný zoznam navrhovaných území európskeho významu. V apríli 2008 vláda SR schválila materiál Prehodnotenie sústavy NATURA - chránené vtáčie územia a územia európskeho významu. Národné zoznamy obsahujú 38 chránených vtáčích území a 381 území európskeho významu.

Naša redakcia v spolupráci so Slovenskou agentúrou životného prostredia, ktorá je realizátorom projektu Propagácia NATURA 2000, pripravila pre vás súťaž o hodnotné balíčky darčkových predmetov NATURA 2000.

Do žrebovania o tieto balíčky zaradíme všetkých, ktorí najneskôr **do 20. augusta 2008** na adresu našej redakcie (SAŽP - Enviromagazín, Tajovského 28, P.O.B. 252, 975 90 Banská Bystrica) doručia lístky s kupónom a správnou odpoveďou na otázku:

Koľko chránených vtáčích území a koľko území európskeho významu obsahujú národné zoznamy navrhovaných území?

Cena ministra životného prostredia 2008

(príloha k článku na s. 27)

V kategórii **obce** bola ocenená:

Obec Zábiedovo

Ekopolícia zo Zábiedova

Zelené trička a žlté šiltovky – podľa toho ľahko spoznáte členov detskej ekopolície z oravskej obce Zábiedovo. Tento projekt vznikol v rámci programu environmentálne uvedomelého občianstva, v rámci ktorého chcú v Zábiedove vzdelávať všetky generácie. Starostu Jána Bánovčana mrzelo, že vznikajú čierne skládky a že napriek snahe sa nedarí do separovania odpadu zapojiť viac ľudí. A tak sa v obci rozhodli zveriť starostlivosť o životné prostredie do rúk najmladšej generácie. Oplatilo sa... výsledok je výborný. Pred projektom detskej ekopolície v obci separovalo 30 percent domácností, dnes je to už 77 percent. Hoci projekt detskej ekopolície sa oficiálne skončil 31. októbra 2007, v Zábiedove chcú, aby sa deti starostlivosti o životné prostredie venovali aj naďalej.

V kategórii **podniky** bola ocenená:

Spoločnosť ŽP - EKO QELET a. s., Martin

Akciová spoločnosť ŽP - EKO QELET vo svojom novom závode v Hliníku nad Hronom spustila unikátnu štrôvaciú linku. Projekt, ktorý možno nazvať projektom desaťročia, bude okrem železného šrotu zhodnocovať aj staré vozidlá. Nová technológia umožní spracovať karosérie auta prakticky za jednu minútu vyseparovaním kovových a nekovových častí. Kapacita novej linky je okolo 100 tisíc starých vozidiel, čo výraznou mierou prispieje k tomu, aby Slovensko bolo pripravené splniť záväzky vyplývajúce zo smerníc Európskej únie.

V kategórii **jednotlivci alebo kolektívy** boli ocenení:

RNDr. Blažena Horváthová, CSc.

Táto samostatná vedecká pracovníčka sa od ukončenia štúdií na prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave venuje takmer 50 rokov životnému prostrediu a hydrológii. V rámci štúdia externej vedeckej aspirantúry na Stavebnej fakulte SVŠT, dnešnej STU, zasvätila dlhé roky vodnému hospodárstvu. Je spoluautorkou publikácie Hydrologické pomery ČSSR, vydané v Prahe roku 1970. Tri desaťroky rokov pôsobila v redakčnej rade Vodohospodárskeho spravodajcu. Zavedenie automatizovaného vyhodnocovania vodohospodárskych bilancií sa spája tiež s jej menom.

Počas pôsobenia na Ministerstve životného prostredia SR sa iniciatívne zaoberala dovedy u nás nestanovovanou charakteristikou minimálnych prietokov, ktorá zohľadňuje dĺžku ich trvania. Svoje skúsenosti a vedomosti z tejto oblasti publikovala doma aj v zahraničí.

V ostatných rokoch sa priekopnícky venuje ďalšej charakteristike extrémnych fáz povrchového odtoku, povodniam, najmä historickým, v roku 2003 jej vyšla publikácia Povodeň to nie je len veľká voda.

PaedDr. Mária Chovanová

Obec Sušany bola postihnutá pred dvomi rokmi povodňou a M. Chovanová sa veľkou mierou podieľala na jej revitalizácii. Bola iniciátorkou vyčistenia a upravenia koryta potoka, ale aj vypracovania projektu na ochranu obce pred storočnou vodou. Je hlavnou aktivitou je práca s deťmi počas školského roka, aj prázdnin. Je autorkou a spolurealizátorkou projektu Environmentálna letná škola, ktorý podporila aj rezortná organizácia MŽP SR - Slovenská agentúra životného prostredia z prostriedkov Programu obnovy dediny.

Dr. Chovanová je poslankyňou obecného zastupiteľstva, členkou komisie pre rozvoj obce Sušany a zabezpečuje vzdelávanie v oblasti životného prostredia pre širokú verejnosť. Jej bohaté pedagogické skúsenosti sú veľmi cenné v mikroregióne Gemer-Malohont aj v širšom okolí Banskobystrického samosprávneho kraja.

Mgr. Zdenka Rabayová

Ako novinárka sa venuje problematike ochrany a tvorby životného prostredia už takmer 20 rokov. Pracovala vo viacerých slovenských denníkoch a týždenníkoch. Vydáva vlastný časopis XXI. storočie – magazín pre priemyselnú ekológiu vychádza s čiastočnou podporou Environmentálneho fondu a MŽP SR už jedenásty rok. Spolupracuje s MŽP SR pri vydávaní rôznych publikácií a relácií s environmentálnou tematikou.

Ing. Ivan Cibulec

Pracoval ako projektant, neskôr vedúci skupiny v poľnohospodárskej projektovnej organizácii v Bratislave. V odbore pôdohospodárstva Slovenskej národnej rady zodpovedal za prevádzku veľkoplošných závlah na Slovensku. Ochrana prírody mu bola bližšia, preto nastúpil na Poverenie SNR pre kultúru a informácie. Na ministerstve kultúry sa stal prvým vedúcim oddelenia ochrany prírody, kde pôsobil až do roku 1985. Medzitým viedol odbor pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody.

Bol spoluvormcom koncepčných, normotvorných a operatívnych úloh, podieľal sa na príprave Správy o postavení a funkcii ochrany prírody v rámci starostlivosti o životné prostredie, tvorbe Zásad ďalšieho rozvoja štátnej ochrany prírody, vyhlásky o ochrane stromov rastúcich mimo lesa, zriadení Ústredia štátnej ochrany prírody, vyhlásenia chránených krajinných oblastí Slovenský kras, Veľká Fatra, Muránska planina, Viňorlat, Malé Karpaty a množstva ďalších. Jeho srdcovou záležitosťou bol Národný park Nízke Tatry. Bol členom a tajomníkom poradného zboru pre veci TANAP-u, spolupodieľal sa na formovaní slovenskej ochrany prírody. Po dosiahnutí dôchodkového veku pokračoval v práci v propagačnom oddelení Ústredia štátnej správy ochrany prírody, v roku 1991 ešte pokračoval v pracovnej činnosti na sekretariáte Slovenského zväzu ochrancov prírody, definitívne odišiel do dôchodku v roku 1992. Ocenenie dostal pri príležitosti životného jubilea.

Ing. Július Hétharši, CSc.

Počas svojej profesionálnej kariéry sa venoval problematike hospodárenia s vodou. Viac ako 15 rokov sa zaoberal investičnou výstavbou vodohospodárskych stavieb, ochranou čistoty vôd a čistením odpadových vôd. Pôsobil vo funkciách riaditeľa Štátneho fondu vodného hospodárstva, ako aj Štátneho fondu životného prostredia, kde riadil a koordinoval financovanie vodohospodárskych a environmentálnych projektov, vrátane schvaľovania a posudzovania žiadostí o poskytnutie grantov pre oblasť životného prostredia, priemyslu a podnikateľského prostredia. Od roku 1992 pôsobil na Stavebnej fakulte STU, Katedre zdravotného inžinierstva ako vedúci oddelenia stokovania a čistenia odpadových vôd. Od roku 2003 až do apríla 2008 pracoval vo funkcii generálneho riaditeľa Výskumného ústavu vodného hospodárstva, v súčasnosti pôsobí ako poradca generálnej riaditeľky.

doc. RNDr. Michal Kaličiak, CSc.

Počas celej svojej kariéry riešil odborné geologické úlohy spojené s geologickým mapovaním, vyhľadávaním a prieskumom ložísk rudných surovín, skúmal otázky vzniku a vývoja neogénneho vulkanizmu v čase a priestore, vzťah k tektonike a s tým súvisiace problémy vzniku a lokalizácie rudných mineralizácií vo vulkanických štruktúrach. Ako prvý uplatnil vo výskume modernú metódu, založenú na litofaciálnej analýze a paleovulkanickej rekonštrukcii vulkanických štruktúr.

V roku 1979 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu na tému Metalogenetické pomery zlatobanského vulkanického aparátu v časti Slanských vrchov. Svoje poznatky využil pri zostavovaní map rudných formácií Karpatobalkánskej oblasti a metalogenetickej mapy ČSSR v mierke 1:500 000. Pod jeho vedením pobočky Geologického ústavu Dionýza Štúra v Košiciach sa formoval

odborne zdatný kolektív geológov rôznych špecializácií, od geológov-mapérov až po environmentálnych geológov. Viacerí z nich v súčasnosti patria k špičkovým odborníkom slovenskej geológie. V roku 1994 sa habilitoval na Technickej univerzite v Košiciach na docenta v odbore banská geológia a geologický prieskum. Od roku 1995 pracoval v rezorte životného prostredia ako riaditeľ Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra v Bratislave. Ocenenie dostal za celoživotnú prácu pri príležitosti odchodu do dôchodku.

Ing. Miroslav Čomaj

Profesijnú kariéru začal v roku 1966 v Hydroconsulte, š. p., Bratislava, kde pôsobil najskôr ako konštruktér – projektant vodohospodárskych stavieb, neskôr ako hlavný inžinier projektov, hlavný projektant prívodného kanála vodného diela Gabčíkovo, autor koncepcie dostavby VD Gabčíkovo podľa variantu „C“. V rokoch 1986 - 1994 pracoval ako hlavný inžinier projektu vodárenskej nádrže Málinec, riaditeľ závodu pre hydrotechnické stavby. V roku 1995 bol poverený riadením š. p. Hydroconsult. V rokoch 1998 - 2000 pôsobil na Ministerstve pôdohospodárstva SR vo funkcii generálneho riaditeľa vodohospodárskej sekcie. V decembri roku 2000 sa opäť stal riaditeľom š. p. Hydroconsult Bratislava. Je členom Slovenského priehradného výboru a členom Komory stavebných inžinierov. Ocenenie dostal za celoživotnú prácu.

Kolektív pedagógov, Základná škola, Moskovská 2, Banská Bystrica

Počas 20-ročného pôsobenia sa táto základná škola podieľala na tvorbe a ochrane životného prostredia a pedagogovia vplývali na rozvoj environmentálneho vedomia žiakov. Realizovali rôzne aktivity v rámci projektov Škola podporujúca zdravie, Živá príroda, v rámci ktorého skupina žiakov pod názvom Lienky monitorovala výskyt fauny a flóry v prímestskej rekreačnej zóne sídliska Fončorda pri potoku Udurná. Lokalita bola značne znečistená a zdevastovaná, a tak ju deti vyčistili, odstránili odpad a prevzali nad touto lokalitou patronát. Po objavení mokrade deti nadviazali spoluprácu s Národným parkom Nízke Tatry, vypracovali projekt Zachráňme mokrad' Udurnú a získali grant od Komunitnej nadácie Zdravé mesto Banská Bystrica. V rámci tohto projektu vybudovali informačnú tabuľu pre širokú verejnosť, zabezpečujú pravidelné čistenie, kosenie a vypĺňovanie spolu s rodičmi a zamestnancami školy. V prázdninovom období tu deti spoznávajú biodiverzitu, súťažia, riešia kvízy a podieľajú sa na ochrane prírody. Získali grant ministerstva školstva na projekt Zachráňme vodný prameň pri potoku Udurná.

Žiaci I. stupňa sa zapojili do projektu Z lavíc do prírody, vyčistili 15 menších lokalít, spoznali minimálne 10 druhov chránených druhov rastlín a živočíchov. V škole pracujú 2 ekoturistické krúžky v spolupráci s Centrom voľného času Relaxáčik.

Kolektív národných expertov

26. mája 2008 Ministerstvo životného prostredia SR slávnostne prevzalo certifikát potvrdený generálnym riaditeľom UNESCO o zápise Karpatských bukových pralesov do Zoznamu svetového dedičstva. Nádherné bukové pralesy na východe Slovenska sa tak ocitli na zozname svetových unikátov hneď vedľa Grand Canyonu, Mt. Everestu, Národného parku Yellowstone, jazera Bajkal či ostrovov Galapágy. Stali sa súčasťou dedičstva celého ľudstva, ktoré si zaslúži mimoriadnu pozornosť a ochranu. Od myšlienky nominovať pralesy Polonin za svetové dedičstvo uplynulo 15 rokov. Zápis je výsledkom práce slovenského tímu odborníkov z radov lesníkov a prírodovedcov. Cenu ministra získal kolektív národných expertov: **prof. Ivan Vološčuk, doc. Dr. Ing. Viliam Pichler a RNDr. Jozef Klinda.**

Zdroj: MŽP SR

EURÓPSKA ÚNIA

Green Week (Zelený týždeň) 2008

Podľa analýzy metódou ekologickej stopy by ľudstvo na uspokojenie svojich potrieb za predpokladu, že by všetci žili rovnakým životným štýlom ako obyvatelia Európskej únie v súčasnosti, potrebovalo takmer tri zemegule...

V dňoch 3. - 6. júna 2008 sa v Bruseli konalo fórum o životnom prostredí – **Green Week 2008** pod názvom **Only one Earth – Len jedna Zem**. Toto pravidelné podujatie organizované Európskou komisiou je určené na výmenu názorov a skúseností s aktivitami na ochranu životného prostredia na miestnej, národnej, európskej i globálnej úrovni. Zúčastňujú sa na ňom európski komisári, vysokí predstavitelia jednotlivých generálnych riaditeľstiev, podujatie je otvorené všetkým záujemcom, vrátane zástupcov verejného sektora a neziskových organizácií.

Témou tohtoročného fóra bola **udržateľná spotre-**

ba. Zúčastnilo sa na ňom viac ako 3 000 účastníkov. Program fóra bol zostavený z paralelných seminárov na štyri témy: **využívanie zdrojov a nakladanie s odpadmi, udržateľná spotreba a výroba, príroda a biodiverzita a zmena klímy**, pričom odznelo celkovo cca 80 prednášok. Súčasťou podujatia bola **prezentácia firiem**, výskumných inštitúcií i neziskových organizácií, týkajúca sa ich aktivít smerujúcich k zníženiu negatívnych dopadov na životné prostredie v celkovo 64 stánkoch.

Jednou z diskutovaných tém bola aj príprava **Akčného plánu udržateľnej spotreby a výroby**, ktorého vyhlásenie

mešká oproti predpokladom niekoľko mesiacov. Podľa vyjadrenia T. Mäkeleho z Generálneho riaditeľstva pre životné prostredie, sa schválenie a zverejnenie tohto dokumentu predpokladá v priebehu tohto roka.

Záverečné slovo na konferencii predniesol komisár pre životné prostredie **Stavros Dimas**. Zopakoval všeobecnú zhodu o tom, že súčasná miera spotreby je dlhodobou neudržateľná a podieľa sa na vzniku ďalších problémov v životnom prostredí od stále rastúcej produkcie odpadov po stratu biologickej rozmanitosti a klimatickej zmeny. Je preto nutné realizovať kroky na dosiahnutie zmeny spotrebného chovania vedúce k šetrnejšiemu využívaniu prírodných zdrojov a zníženiu dopadov na životné prostredie.

Podrobnejšie informácie o podujatí, ako aj všetky prezentácie, vrátane záverečnej reči, je možné nájsť na <http://ec.europa.eu/environment/greenweek/home.html>

Letecká doprava začlenená do systému obchodovania s emisiami

Poslanci Európskeho parlamentu (EP) schválili pomerom hlasov 640:30:20 návrh na začlenenie leteckej dopravy do systému obchodovania s povoleniami na emisie skleníkových plynov. Vzhľadom na to, že EP dosiahol v tejto oblasti dohodu s Radou, očakáva sa, že smernica bude môcť vstúpiť do platnosti podľa navrhnutého harmonogramu.

Systém ETS

Systém obchodovania s emisiami (ETS) udeľuje leteckým spoločnostiam určitý povolený ročný objem emisií na tonu CO₂. Kým niektoré povolenia sú poskytované zdarma, s inými je možné obchodovať, čo má podnietiť leteckých prevádzkovateľov postupne emisie znižovať.

Príjmy pochádzajúce z obchodovania s emisijnými kvótami formou aukcie sa majú použiť na zmierňovanie klimatických zmien, výskum technológií v oblasti „čistých“ lietadiel, opatrenia na obmedzenie úbytku lesov v rozvojových krajinách a rozvoj nízkouhlíkovej dopravy.

Harmonogram

Podľa dohody medzi EP a Radou budú teda od roku 2012 všetky lety z a do Európy (vrátane medzinárodných

letov z tretích krajín a letov do nich) začlenené do systému obchodovania s povoleniami na emisie skleníkových plynov (ETS). Celkové množstvo kvót, ktoré majú byť pridelené prevádzkovateľom lietadiel, bude postupne znižované. V roku 2012 o 3 %, čo znamená, že sa bude rovnáť 97 % súčtu priemerných emisií za obdobie rokov 2004 - 2006, kým v roku 2013 o 5 %, bude to teda predstavovať 95 % priemeru. Povolenia na obdobie od roku 2014 budú určené neskôr, po vyhodnotení vývoja na trhoch.

Až 85 % povolení na emisie bude pritom poskytovaných zdarma a v súlade so spoločnými európskymi referenčnými hodnotami, kým ďalších 15 % bude predávaných na aukciách.

Parlamentný spravodajca k tejto problematike, po-

slanec Peter Liese (EPP-ED, ED), zdôraznil aj význam podpory verejnej dopravy pri znižovaní emisií. „Občania by mali byť vedení k tomu, aby vo väčšej miere využívali verejnú dopravu. To by bolo možné dosiahnuť napríklad znížením daní a poplatkov pri nízkouhlíkových druhoch prepravy,“ uviedol.

Európska únia bude mať podľa nových pravidiel povinnosť usilovať sa o dosiahnutie dohody o celosvetových opatreniach na zníženie skleníkových plynov z leteckej prepravy. Prvý krok v tomto smere by mohli predstavovať bilaterálne dohody, napríklad dohoda s USA.

EP: Žiadne výnimky pre vládne lety, pre vojenské však áno

Z pôsobnosti smernice budú vyňaté prieskumné, vojenské, policajné a záchranné lety, ako aj malé spoločnosti produkujúce nízke emisie CO₂. Výnimku pre vládne lety a lety panovníkov, ktorú pôvodne presadzovala Európska komisia, poslanci odmietli, pretože sú presvedčení, že títo predstavitelia by mali byť verejnosti príkladom.

Zdroj: Európsky parlament/Tlačové oddelenie, 8. 7. 2008

SVETOVÉ DEDIČSTVO

Osem slovenských kostolov v Zozname svetového dedičstva

Na 32. zasadnutí Výboru svetového dedičstva 7. júla 2008 v kanadskom Quebecu dosiahla Slovenská republika významný úspech. Výbor svetového dedičstva ako reprezentant 184 štátov, ktorý zasadá len raz ročne, schválil v tento deň zápis súboru ôsmich drevených kostolov v slovenskej časti Karpát do Zoznamu svetového dedičstva.

Ide o rímskokatolícky kostol Všetkých svätých v Tvrdošine z 15. storočia, rímskokatolícky kostol sv. Františka Asijského v Hervartove, evanjelický kostol v Kežmarku zo 17. - 18. storočia, evanjelický kostol so zvonnicou v Hronseku z 18. storočia, evanjelický kostol v Leštínach zo 17. storočia, gréckokatolícky kostol sv. Mikuláša v obci Bodružal zo 17. storočia, gréckokatolícky kostol Archanjela Michala v obci Ladomirová z 18. storočia a gréckokatolícky kostol sv. Mikuláša v obci Ruská Bystrá z roku 1730.

Všetky drevené kostoly sú unikátne a charakteristické svojou pôvodnou historickou konštrukciou, autenticitou umelecko-remeselných prvkov, bohatou výtvarnou výzdobou,

zachovalosťou pôvodného zariadenia interiéru, ale aj okolitého environmentu, vrátane historickej zelene. Areál kostolov zaberá 2,5644 ha a výmera ich ochrannej zóny v okolitom prostredí 90,4141 ha.

Evanjelický artikulárny kostol v Hronseku

Výbor svetového dedičstva skonštatoval, že ochrana drevených kostolov a ich okolitého environmentu je dostatočne zabezpečená v rámci environmentálneho práva

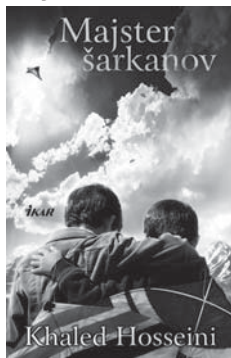
najmä zákonom o ochrane pamiatkového fondu a zákonom o ochrane prírody a krajiny, ako aj ďalšími predpismi. V rámci komparácie porovnali slovenské drevené kostoly najmä s drevenými kostolmi v Nórsku a Poľsku, pričom uznali ich odlišnosť a jedinečnosť nielen v Európe, ale na celom svete.

Slovenská republika, po minuloročnom zápise Karpatských bukových pralesov do Zoznamu svetového dedičstva, úspešnou nomináciou ôsmich drevených kostolov v kanadskom Quebecu v súčasnosti prezentuje a chráni celkovo 5 lokalít Svetového kultúrneho dedičstva.

Dosiahnutie najvyššieho titulu – označenie Svetové dedičstvo – si vyžaduje objektívne zhodnotenie svetovosti hodnôt a preukázanie vytvorenia podmienok príslušného štátu na ich zachovanie. Slovensko úspešne a prijalo záväzky na ochranu ďalšieho Svetového dedičstva na svojom území.

Zdroj: MŽP SR

KNIHY

Khaled Hosseini
Majster šarkanov

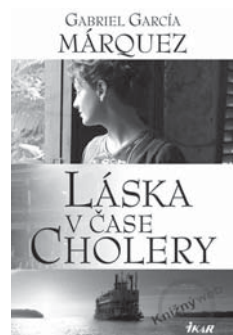
Hlavný hrdina románu Amir žije v exile, tisíce kilometrov vzdialený od rodného Afganistanu. Vo svojom rozprávaní spomína na Hasana, sluhu a verného priateľa, s ktorým ho spájalo takmer bratské puto. Hoci boli vychovávaní v jednom dome, delila ich neprekonateľná spoločenská priepasť vtedajšieho Kábulu. Amir bol chlapec z bohatej rodiny, Hasan zas príslušník nenávidenej hazarskej menšiny. Počas tradičných pretekov šarkanov sa medzi chlapcami stalo niečo, čo navždy poznamenalo ich vzťah. Vstup ruských vojenských jednotiek na územie Afganistanu prinútil Amirovu rodinu emigrovať do Kalifornie. Amirovi sa na určitý čas podarí uniknúť výčitkám svedomia. V Amerike sa po ťažkých začiatkoch napokon presadí ako úspešný spisovateľ, ale minulosť ho stále prenasleduje.

(Ikar 2008)

Noah Gordon
Vinna pivnica

Anno Domini 1874. Josep sa po rokoch strávených na úteku vracia z francúzskeho Languedocu do rodného Katalánska. Po správe o otcovej smrti sa pešo vyberie cez Pyreneje, aby na konci trnistej cesty našiel v rodnej dedine Santa Eulália spustnutý dom a vinohrad, ktorý obrábalo niekoľko generácií jeho predkov. Tu sa začne odvíjať pomerne jednoduchý, no udalosťami nesmierne nabitý príbeh hrdinu, ktorý na pozadí búrlivých udalostí španielskej občianskej vojny hľadá prosté ľudské šťastie a naplnenie svojich predstáv a túžob. Retrospektívny príbeh starej lásky aj postupné objavovanie nového citu, farbisté postavičky, démonický prenasledovateľ... Obrábanie a zveľaďovanie vinice sa aj tu stáva symbolom opodstatnenosti ľudského snaženia a viery v zmysel života.

(Ikar 2008)

Gabriel García Márquez
Láska v čase cholery

Láska v čase cholery je jeden z najznámejších románov klasika svetovej literatúry 20. storočia Gabriela García Márqueza a jeden z najväčších a najkrajších milostných príbehov. Viac než polstoročie čakal ohrnutý milenc Florentino Ariza, aby mohol tvrdohlavej Ferminé Dazovej vyznať lásku. Jeho chvíľa nádeje, keď milovaná žena konečne ovdovie. Kým sa dávni milenci vydajú na plavbu po rieke Magdalene, autorov pohľad sa obracia do minulosti a rozpráva nám krásny príbeh ich lásky. Je to láska nežná i vášnivá, verná i záletná, romantická, platonická i telesná, láska na jednu noc i na celý život... Jednoducho láska vo všetkých podobách, odtieňoch a premenách. Azda najosobnejšie Márquezovo dielo obsahuje množstvo životných právd a nahorkastú, typicky márquezovskú iróniu prepleťa láskavým humorom.

(Ikar 2008)

KRÍŽOVKA

Pomôcky: Aniuk, BSS, Kun, NAS, Uro	páka na ručné otáčanie	obytná stavba z tehál	oddeľuješ niečo zapnuté	technické služby (skr.)	rotmajster (skr.)	člen turkotatárskeho kmeňa		obyvateľ USA	dvojica	priradovacia spojka	upravoval hrebeňom		minimum (skr.)	ukazovacie zámeno	ničí stavbu
pribuzná							severoam. Indián poškod' ostrie					epidemická choroba strašis, ľakáš			
ZAČIATOK TAJNIČKY															
sidlo vo Finsku				matka druh chemickej soli						západosl. mesto stredoslov. mesto					
hĺbka					Čapkov román citoslovce bolesti				Akadémia vied v USA maďarský revolucionár			sodík (zn.) neurčité zámeno, niekto			
oznámenia						časnícky učeň ruské náklad. auto								zostal sám	vrchná časť stavby
	riečka v USA						nerv (zast.) nestlč				štôš, po česky citoslovce syčania				
	predložka H ₂ O					južný plod druh prizvuku						východ, po nemecky osamotení			
oblasť vysokého tlaku vzduchu				koniec Utvar rýchli. nasadenia (skr.)					tlačová agentúra Bangladéša časť roka				argón (zn.) juh, po česky		
predložka			prirodny jav slovko súhlasu					prejavujeme nadšenie rim.-katolícky (skr.)							
KONIEC TAJNIČKY															
milenc (kniž.)						vajíčko ryby					krajčírsky nástroj				

Že nerobíte chyby? Pravdepodobne spíte. Toto je tajnička druhého tohtoročného čísla Enviromagazínu. Spomedzi správnych riešiteľov sme vyžrebovali týchto výhercov: Gabriela Ligasová, Žilina, Mária Lichancová, Tajov, Ing. Štefan Palačka, Levice. Výhercom srdečne blahoželáme. Ďalšie zaujímavé publikácie čakajú na troch správnych lúštitelov tejto krížovky. Vaše odpovede čakáme v redakcii do 20. augusta 2008.